

25

Magyar

PAPI EGYSÉG

MAGYAR PAPI EGYSÉG

a külföldi magyar katolikus papság lapja

1963. Krisztus Király ünnepén

25. sz.

TARTALOM

LELKI ÉLET

P. F.: Elmélkedés a rózsafüzérről	3
Lékai Ányos: Liturgia és imaélet (2. rész)	10
Jordanits Zoltán: A megkísértett Tóbiás	16
Varga László: A hit fénye	21
E. G.: A Tabernákulum előtt	29
Litánia az isteni Gondviselőhöz	31
Örsy László: A tiszta szeretet élete	33

RÓMA SZAVA

A II. Vatikáni zsinat második ülészakának megnyitása	39
VI. Pál pápa meghirdeti a római kuria megújítását	42
Zsinati tudósítónk írja	38

JÓPÁSZTORI SZELLEM

A hívő keresztény az ateista világban (A keletnémet püspökök elvi jelentőségű pásztorlevele)	43
Sik Sándor: Óda az Egyházhoz	49
B.: Kerekeken guruló plébánia	52
Cser László: Lombhullató utasok	53

MISSZIÓ

Az anyagelvűség veszélye Afrikában	55
A 38. Eucharisztikus világkongresszus	56
Németh József: Az Egyház helyzete Formóza szigetén	57
Németh József: Magyarországi Szent Erzsébet Formózán	58

HAZAI HIREK

Hazai helyzet	59
Erdélyi helyzet	62

PAPI JUBILEUMOK

Aranymisék	63
Gyémántmisék	64
Zágon József püspök elátás kitüntetése	65

PAPI TALÁLKOZÓ	
Németországi papi értekezlet	68
Königsteini kongresszus	69
Magyar papok Boldog Gizella sírjánál	71
A BUDAPESTI EUCHARISZTIKUS KONGRESSZUS EMLÉKEZETE	
Az aacheni magyar zárándoklat	73
Az ausztriai magyarok máriazelli zárándoklata	74
HALOTTAINK	76
Elhunyt bácskai magyar papok	76
Magyar Károly (Marosi L.)	77
Lombos László OFM (Marosi L.)	79
Schaller Mátyás OSB (S.L.)	79
Johann Georg Czurda	75
KÖNYVEK	
Barankovics I.: A katolikus hit és az egyház helyzete Magyarországon (N.B.)	67
Arrighi G.: Christus unter den Fernstehenden (Német Béla)	80
NÉHÁNY VISSZHANG	20, 54

A lapot szerkeszti: Öry Miklós SJ. - A kiadásért felel: Marosi László.

Levelezés, megrendelés, kéziratok Marosi László címére küldendők:
Spittal/Drau, Kapellengasse 15. Austria Europa.

MAGYAR PAPI EGYSÉG (Einheit Ungarischer Priester) Klerusblatt der ungarischen Priester im Ausland, erscheint viermal im Jahr. - Mit Druckerlaubnis des Erzbischöflichen Ordinariates, Wien. - Eigentümer, Herausgeber und Verleger: Ladislaus Marosi, Spittal/Drau, Kapellengasse 15. - Im Selbstverlag als Manuskript vervielfältigt bei Österreichisches Seelsorge-Institut Pastorale Ungarnhilfe, Wien I. Stephansplatz 3/III. Für den Inhalt verantwortlich: Ladislaus Marosi.

ELMÉLKEDÉS A RÓZSAFÜZÉRRŐL

A kor, amelyben élünk, tele van hajrával. Másról se olvasunk, mint fegyverkezési versenyről, gazdasági versenyről, munkaversenyről. Ezzel szemben nekünk keresztényeknek is van egy versenyünk: össze kell fogunk az imádságban. Ma erre van legnagyobb szüksége a világnak. Ez készíti most októberben az Anyaszentegyházat, hogy az egész világon meghúzza a harangokat és hívja a híveket: jőjjetek, imádkozzuk együtt a rózsafüzért. Érzitek, Testvéreim a veszedelmet? - Érezzük. Szenvedtek a sátán támadásaitól? - Szenvedünk. Akartok szabadulni tőle? - Akarunk. Hát akkor vegyétek kézbe a rózsafüzért. Ez a legerősebb fegyver hitünk védelmében.

Az Egyház egész története folyamán elsősorban fegyvernek számított a rózsafüzér. Szent Domonkos korában alakult ki az imádságnak ez a formája, mert a keletről beszivárgott eretnokség ellen nem bizonyult elég erősnek sem a prédikáció, sem a fegyelmi intézkedés. Ima kellett! Később, 1571-ben a török Lepantónál az egész kereszténységet létében fenyegette. Az Egyház ekkor bevezette a rózsafüzér ünnepét. Mikor 1716-ban végleg megtörték a török erejét, ennek emlékére az egész világra kiterjesztették az ünnepét. Végül 1917-ben, az első világháború közepette Fatimában jelent meg a Szűzanya, s mire buzdította a három kis gyermeket? Arra, hogy nagyon buzgón és szorgalmasan imádkozzák a rózsafüzért. Azóta is Fatima minden üzenete arról szól, hogy a sátán végső támadásra készül s vele szemben nincs erősebb fegyver, mint a rózsafüzér. Valahányszor a keleti barbárság és a sátáni erőszak gyökerében fenyegette kereszténységünket, az Egyház mindig a rózsafüzért adta kezünkbe. Ma is ezt teszi velünk.

Mondjátok, Testvéreim, mit tegyen az ember, ha nálánál erősebb hatalmaktörnek reá? Akkor Isten erejébe kapaszkodik. Ez az imádság. Dolgozom, fáradozok, küzdök, - de ahol saját erőim végetérnek, ott az imádsághoz folyamodom. Ezért kötötte az Úr Jézus nagyon a lelkünkre: „Mindjig kell imádkozni és sohasem szabad abbahagyni” (Lk 18, 1) Ezért tanított arra, hogy folyton keressünk, kopogtassunk, zörgessünk. (Mt 7. 7). Ezt tesszük, amikor a rózsafüzért imádkozzuk. „Bármit kértetek majd az Atyától az én nevemben. megadja nektek.” (Jn 16, 24) Ennek a szellemében imádkozzuk a rózsafüzért, amikor minden

Üdvözlégyben Jézus nevével borulunk a mennyei Atya elé.

Ne mondja senki: jaj de unalmas ima ez! mindig ugyanazok a szavak vég nélkül. Hát a gyermek nem mindig ugyanazokat a szavakat ismétli, amikor anyjával beszél? Hát az anya nem mindig így becézi gyermekét: édesem, drágám, galambom, kincsem, szívecském? Mióta csak főnnáll a világ, a szeretet mindig ugyanazokat a szavakat használja és sohasem válik unalmassá. Lope de Vega évszázadok előtt szép színdarabot írt. Most George Neveux felújította és modern sanszonokkal látta el őket, s az udvarló ma is éneklí szerelmesének ablaka alatt: „Úgy ahogy volt, mindig ugyanaz...” Valóban, a szeretet mindig ugyanaz s a szeretet nyelve is mindig ugyanaz. Százötvenszer is el tudja mondani egymás után: „Üdvözlégy Mária” - és nem fárad bele. Az ész szótára gazdag, a szereteté szegény; mindig ugyanazt szereti mondani, hogy ezzel is kifejezze hűségét. Az emberek az értelem elválással egymástól, a szív összeköti. Akiiket tehát összekapcsol a közös szeretet, azok együtt tudják imádkozni a rózsafüzért, akár tudósok, akár tudatlanok.

Beszéljünk a rózsafüzérről, éspedig arról, hogy milyen hatékony fegyver korunk három veszedelme ellen. Fegyver az istentelenséggel szemben, fegyver a reménytelenséggel szemben és fegyver a világ káprázatával szemben

I. Fegyver az istentelenséggel szemben

Sok csapás száguld végig a világon. Mi a legnagyobb csapás? Az, hogy az emberek hatalmas tömegei elveszítik az Istent. Az egyik évek óta várja, hogy változzék meg a világ, aztán belefárad a várakozásba és elhagyja Istent. A másik minden áron érvényesülni akar és hogy érvényesülhessen, megtagadja az Istent. A harmadik össze-vissza olvas és hallgat mindent s a végén kineveti az Istent. Jaj de borzasztó sivatag az olyan lélek, amelyből már kimaradt az Isten! Valamennyien tapasztaljuk, a világ egyre azon dolgozik, hogy végleg kiutasítsa Istent a közéletből, a törvényekből, a társadalomból, az iskolából. Szinte az a legfőbb törekvése, hogy Istent száműzze és bezárja mögötte az ajtót. Mintha az volna a legnagyobb csapás a világon, hogy van Isten. Mintha az volna a legégetőbb bajunk, hogy még hiszünk Istenben. Mintha az volna a legártalmasabb ember a társadalom söpredéke, aki még mer vallásos lenni, Jaj, de szomorú lesz ez a világ, amelyben már csak gépek lesznek és mozik lesznek, hangyabolyok lesznek és sportpályák lesznek, de nem lesz jelen az Isten!

Még ennél is szomorúbb, hogy még a hívő ember lelkétől is egyre távolabb kerül az Isten. Valósága egyre jobban elhomályosul. Hol vannak már azok a régi szép idők, amikor lámpagyújtáskor Jézus nevét dicsérték; villámláskor, mennydörgéskor Jézus nevét hívták segít-

ségül; kenyérszegéskor áldást kértek s minden útra Isten nevében indultak. Ma már a hívő emberek se olvassák a Szentírást, nem kérdezik, mi az Isten konkrét akarata, nem emlegetik Istent, vagy ha igen, legfőljebb káromkodva. Isten számukra is csak valami távoli, idgen lény, akinek nincs beleszólása ebbe a világba. Ha hisznek is még Isten létezésében, gondolkozásuk, beszédük és cselekvési módjuk már Istentelen. Lassan felnő egy nemzedék, amelyet már nem is érdekel az Isten. Érdeklí a pénz, a sport, a motor, de ami ezen túl van, az már nem létezik számára. Olyan, mint az üvegbe zárt légy: bármerre repül, mindentűtt az üveg falába ütközik. Azon túl már nincs is semmi .

Ez a legnagyobb veszedelem. Mert ha Isten elveszett, minden elveszett. Vele szemben legerősebb fegyverünk a rózsafüzér. Miért? Mert végigvezet a megtestestült Isten egész földi életén és beleszövi szívünkbe, gondolkodásunkba, mindennapi életünkbe. Miért is jött el egykor Jézus? Miért testesült meg az Isten? Azért, hogy sorsát beleszöjje a világ sorsába, hogy életét belegyökereztesse az ember életébe. Azért, hogy ne tudjuk elfeledni és megtagadni őt. Azért, hogy ne legyen istenmentes a levegőnk. Valahányszor a rózsafüzéért imádkozzuk, mindannyiszor az Úr Jézus beletestestül az életünkbe. A megtestestülés titkait a Szűzanya szívvel éljük át. Vegyük hát sorba őket.

Tanúi vagyunk az angyal üdvözlétének. Ekkor arra kell gondolnunk, hogy a megszentelő kegyelem által Jézus él rejtetten a mi szívünkben is. Az a hivatásunk, hogy befogadjuk, védelmezzük és engedjük növekedni az életünkben. Azután megyünk Máriával köszönteni Erzsébetet. Látjuk kipirult arcát, halljuk örvendező énekét. Istenem, Jézussal járni az életet de szép! Szentségtartónak lenni és áldani mindent, mindenkit, amerre elmegyünk... Jön a harmadik tized, - jön Betlehem anyalkórossal, pásztortilinkóval, csendben hulló hópihékkal. Istenem, de sok kis Jézus van ma is a világban! Gyermekek, akik tőlünk várják, hogy a Szűzanya szívvel becézzük, gondozzuk, neveljük őket. Mellettünk kell nekik növekedniök: korban, bölcsességben és kegyelemben Isten és az emberek előtt... A negyedik tized: - jön Jézus bemutatása a templomban. Isten a legnagyobbat kéri a Szűzanyától, ő pedig frissen kinyílt boldogságát bemutatja, felajánlja, odaadja. Ó, tőlem is sokszor kér az Isten! Azután egy szédületes szent pillanatban fogom a sorsomat, az életemet és a szívemet. Nem három van belőlük, nem kettő, hanem csak egy. És ezt az egyet a Szűzany kezébe teszem, hogy adja oda az Istennek... Végül - az ötödik tized - a Szent Szűzzel Jézust a templomban mindig megtalálom Sokszor szorong a szívem és tépelődő a lelkem; sokszor sívár a jelen és kilátástalan a jövő. Istenem, milyen jó, hogy Jézus itt maradt velünk és mindig megtalálom a templomban!

Az Isten tiszta szellem, nagyon nehezen tudjuk megragadni. Ezért jött el Jézus, hogy emberi módon szőjje bele Istent a világba. Hogy Benne az Istent szemmel láthassuk, füllel hallhassuk, kézzel símogathassuk és a szívünkbe zárhassuk. Csak így tudja megmenteni az embert, aki minden áron Isten akar lenni. Mi is ebben a világban élünk, amelyben elveszett az Isten. Abban a világban járunk, keltünk, amelyben már idegen az Isten. Annak a levegőjét szívjuk éjjel-nappal, amely már elintézte az Istent. Önmagunkban is érezzük az ember örök kísértését: olyanná lenni, mint az Isten. Ezért kell folyton a kezünkbe venni a rózsafüzért, ezért kell folyton pergetnünk a szemeit, hogy Jézus beleszövődjék az életünkbe. Ki kell tartanunk mellette, hogy megőrizze Istenbe vetett hitünk eleveenségét. Körülbelül 200 esztendeje annak, hogy az utolsó hithirdető vértanúhalált halt Japánban. Már összecaptak feje fölött a máglya lángjai, amikor magasra emelte a rózsafüzért és így káltott hívei felé: „Maradjatok hűek ehhez és akkor megmaradtok az igaz hitben is.” Így is történt. Száz évre rá újra katolikus papok léphettek Japán földjére. Elképzelhetjük a meglepetésüket: egész katolikus közösségeket találtak. Hűek maradtak a rózsafüzérhez, ez katekizmus és prédikáció lett számukra és megőrizte bennük az igaz hitet.

Fegyver a reménytelenség ellen

Második veszedelmünk a reménytelenség. Mintha a világban minden rá-cáfolna arra, amit hittünk és reméltünk. A vallás ellenségei győznek, és az Isten hallgat. Az emberek tömegesen pártolnak el hitüktől - és jól megy a sorsuk. A világ nem vesz tudomást Isten törvényeiről - és így is boldogul. Akkor jön a nagy kísértés: hát érdemes kitartani? Érdemes hűnek lenni? Minden olyan céltalan és értelmetlen. Fordíts hát te is hátat az Istennek! Hallgattasd el lelkiismereted szavát! Ne akarj más lenni, mint a többi! Vesd be magad az életbe, amit ma élvezhetsz, az legalább biztos. Hogy holnap mi lesz, azt nem tudod. A világ recseg, ropog és minden sötét. Ő, emlékezzünk, még a próféták is megúnták az életet és hívták a halált. Ma pedig már próféták sincsenek, csak fáradt és fásult emberek. 1914-ben, amikor kitört az első világháború és X. Pius pápa szíve beleszakadt a fájdalomba, akkor mondotta: „Most kezd éjszaka lenni a népek fölött.” Azóta egyre fokozódik az éjszaka és vele együtt a reménytelenség.

Külön fájdalom az anyák fájdalma. Ők adják az életet, ők mennek a kereszttúton, ők állnak a kereszt alatt, az ő ölükbe kerül vissza az élet, de már holtan. Az anyák öle a világ oltára, onnét csap föl az évezredes áldozatok tüze. Az a sok kiontott vér, az a rengeteg eltékozolt élet, az a millió meggyalázott lélek, - ezeket mind ők siratják. Fiúik, akiket háborúba hurcoltak s ott széjjeltéptek; leányok, akiket elhurcoltak és meg-

gyaláztak: gyermekek, akik apátlanok maradtak; fiatalok, akik felnőttek és elvesztették gyermekkoruk hitét: ezek mind az anyák keservei. Abból a fehér mennyasszonyi fátyolból olyan hamar fekete fátyol lesz az élet keresztjein! Ó, de hamar be kell látniok, hogy az élet mindig szőszegő: nap-sugarat ígér - és könnyeket ad. Ó, az a szegény anyai szív, mindig ver, mindig dobog! A láb megáll, a kéz pihen, a fej elnyugszik, de a szív éjjel is dolgozik. Ó, az a szegény szív, hogy el tud fáradni! Amikor mindent odaadott és semmit sem kap vissza, akkor jön a reménytelenség nagy kísértése.

Ez ellen kaptuk fegyverül a rózsafüzért, a fájdalmas olvasót. Is-ten nemcsak azért lett emberré, hogy életét beleszőjje a mienkbe, hanem hogy a szenvedéseit is beleszőjje a mi szenvedéseinkbe. Elkeseredésünkben hányszor szeretnénk az ég felé kiáltani: „Csak egyszer jönne le közénk és szenvedné azt, amit mi szenvedünk, mindjárt másként intézné a világ sor-sát!” Hát lejött és sok könny, sok vér, sok szenvedés között testvérünk lett a gyötrelemben is. Valahányszor a fájdalmas olvasót imádkozzuk, mindig erő árad belénk Jézus szenvedéseiből. Vegyük sorba ezeket is.

Mi tudjuk, hogy arcunk verejtékével kell ennünk kenyertünket bűneink miatt, de miért kell az ártatlan Jézusnak vérrel verejtékezni? Értjük ezt? Nem értjük. Csak azt értjük belőle, hogy az élet nem mulatság, nem lakodalom, nem főnyeremény, - az élet nagyon komoly. Véresen komoly. A vérrel verejtékező Jézus arra figyelmeztet, hogy vegyük komolyan az Istent, az életet és önmagunkat... Mikor az emberi gonoszság korbácsot suhogtat a hátunkon, eszünkbe kell jutni, hogy mi is voltunk kemények, igazságtalanok, talán kegyetlenek is. Akkor megjelenik Jézus, akit érettünk megostoroztak. Egyszerre érezzük, hogy kemények, hidegek, önzők vagyunk. A Vatikán képtárában van egy kép: Jézust megostorozzák. Az ostromozónak nincsen arca, - csak egy felemelt kéz látszik a képen az ostorral... A festő nem festett arcot és a felemelt kéz mögött vala mennyiünk arca lehet... Én ostromoztam Jézust bűneimmel, gyalólságaimmal... A szenvedő Jézus kér, hogy lágyabbak, melegebbek, megértőbbek legyünk... Tudjuk, hogy a föld tövist és bojtortjánt terem, mert vétkezünk, de hogy ez a tövis az ártatlan Jézus homlokára kerül, ez megdöbbenet. Így mutatta meg őt Pilátus a világnak: „Íme, az ember!” És így akarta nekünk megmutatni Jézus, hogy emberré csak szenvedés által válhatunk. Ember vagy, szenvedned kell, de a szenvedéssel csak akkor készülsz el, ha magadra veszed. Kérlek, ne tusakodj ellene... Aztán látjuk Jézust roskadozni a kereszt alatt. Miről beszél ez a titok? Arról, hogy szabad harcolnunk a jobb megélhetésért, kell is harcolnunk az igazságtalanság ellen, törekedjünk egészségesebb lakásra, mélyebb kultúrára, de a kereszt akkor is megmarad. Mert a földi

lét nem utolsó szava Istennek. . . Végül fátyolos szemünk előtt feltornyosul a kereszttel. „Beteljesedett!” - kiáltja Krisztus és kiadja lelkét. Hirdeti, hogy mielőtt mi vergődünk a kereszttünkön, ő már kiszenvedett rajta. Hirdeti, hogy akár értjük, akár nem, Isten irántunk való szeretetében elment a végső határig. „Nagyobb szeretete senkinek sincs, mint aki életét adja a barátaiért.”

Aki a fájdalmas olvasó titkain keresztül nem talál vigasztalást, az végzetesen vigasztalan marad. És reménytelen. Egyszerű asszony száll be a vonatba két gyermekével. Mindenkinek feltűnik milyen tiszták és jólneveltek. Hamarosan megindul a beszélgetés. „Ugye sokat szenvedett, jó asszony,” - kérdi valaki az utasok közül. „Bizony sokat, - válaszolja a kendős néni, de nem akarok panaszkodni. Adott a jó Isten egy eszközt, ami minden szenvedésemet megkönnyíti. Előveszi a rózsafüzérét. - „Ez az” - mondja. Azután egy kis idő múlva folytatja: „A dicsőséges olvasót is elimádkozom megboldogult uramért s azért a két fiamért, akik a háborúban haltak meg. Kérem benne a jó Istent, hogy a föltámadáskor valamennyien találkozhassunk. Az örvedetes rózsafüzért ezért a két gyermekért mondom el, akik egyetlen örömeim. Kérem a jó Istent, hogy legyenek jók, mint a kis Jézus volt Názáretben. Végül a fájdalmas olvasót - és itt kicsordultak a könnyei - mindennap elimádkozom magamért, hogy keresztjeim között se veszítsem el a fejemet, hiszen gyermekeimnek szükségük van rám.” - Ime, ezért kaptuk a fájdalmas olvasót.

Fegyver a világ káprázatával szemben

Harmadik veszedelmünk az evilágiság. Ez a világ annyira lenyűgözi még a hívő embereket is, hogy szemeik előtt teljesen elhomályosul a másvilág képe. A pillanat olyan harsogó, az élet kirakata annyira rikító, az emberiség vására annyira nyüzsgő, hogy szóhoz sem tud jutni az örökkévaló. Mindenki itt akar Boldog lenni, itt keresi érvényesülését, itt akarja berendezni a mennyországát. Az a másik, az igazi, a végleges, már nem is érdekli. Nem a szárnyunk törött, hanem a szívünk. Hiába vannak a szárnyak, ha már nincs kedvünk repülni. Gondoljunk csak arra, hogy amikor imádkozunk, csupán unott szavakat mondunk, de amikor slágereket hallgatunk, alig tudunk elszakadni a rádiótól. Vasárnap délelőtt kedvetlenül megyünk a misére, délután pedig tombolunk a lelkesedéstől - a sportpályán. Két éve volt a nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus Münchenben. Talán észre sem vettük; a nemzetközi olimpiászt viszont feszült figyelemmel kísértük végig. A Szentlélek működése hidegen hagy, az anyag működését pedig lázasan kutatjuk. Készek vagyunk úrhajóba szállni és csillagokról-csillagokra vándorolni, de a végtelenbe már nem visznek vágyaink. Még mi kereszté-

nyek is csupán két műszakban éljük életünket: a munkából szórakozásba tá-
molygunk, a szórakozásból pedig visszaroskadunk a munkába. Ezért aztán
munkánk robot, szórakozásunk lélektelen. Nem tagadjuk meg a másik vi-
lágot, de nem is számolunk vele. Legnagyobb veszedelmünk, hogy ez a
világ megöli bennünk a keresztényt.

Fegyver kell ide! S íme, az Egyház kezünkbe nyomja a dicsőséges
olvasót. Egyszerre megjelenik előttünk a halottaiból feltámadt Jézus. A
húsvéti harangszó olyan, mint amikor dinamittal fölrobbantják a sziklát,
amely az utat elzárta. Alleluja! A halál nem az utolsó szó! Feltámadunk!
Bánat, szenvedés, halál, hová lettél? Mind ott maradt a túlsó parton. Itt
már csak élet van, hervadás nélkül... Azután látom a mennybe emelkedő
Krisztust. Nemcsak azért jött, hogy beleszöjje életét a mi életünkbe, ha-
nem hogy ki is emelje a szívünket, hogy bele ne ragadjon a sárba. Távla-
tot nyitott, mert az embert csak távlatai mentik meg attól, hogy emberte-
lenné váljék. Miközben emelkedik az ég felé, fölemeli tekintetünket, vi-
szi a vágyainkat s nem engedi, hogy rabjai maradjunk a világ káprázatá-
nak... Alig hogy elmegy, zúgva, viharozva tör be a Szentlélek. - Nem
a durva materializmus a legnagyobb veszedelem, hanem a finom és a sti-
lizált. A nylon, a perlon, a neonfény és hangulatlámpa, az élet szép és
olcsó öröme, - mindez olyan üressé és tartalmatlanná tudja tenni az életet.
Csak a jóság és szeretet adhat tartalmat. S ezt honnét merfűstük? Egyedül
a Szentlélekből... Azután imádkozzuk tovább: „Ki Téged Szent Szűz a
mennybe fölvelt” - Itt eszembe jut: azzal dicsekszünk, hogy a nőt egyen-
jogusítottuk. De hiszen ez nem dicsőség, hanem nagy csapás. Akit Isten
fölmagasztalt és eszményképpé tett, azt nekünk nem szabad lehúznunk,
hogy sáros utaink és piszkos örömeink partnerévé tegyülk. Azért emelte őt
föl az Isten, hogy bennünket is emeljen, húzzon, segítsen önmagunk fölé...
Végül jön a Szentszűz megkoronázása. Tíz Údvözlégyen át minden azt sűg-
ja, kéri, esdeklí bennem: „Légy hű mindhalálig és neked adom
az élet koronáját!” Légy hű a harcban és a kísértésben; légy hű a
szenvedésben és lemondásban. Ne sajnáld a világot, hiszen szebbet kapsz.
Ne sajnáld a koszorút, hervadhatatlant kapsz. Ne sajnáld önmagadat, örök
boldogságot kapsz. Így bíztat, így véd, így erősít bennünket a dicsőséges
olvasó.

A l c a z á r ostroma két hónapig tartott. Benn a falak között több mint
ezren szorongtak; katonák, öregek, asszonyok, gyerekek. Két hónapra
nem lehetett mosakodni és fehérmeműt váltani, mert ijesztően kevés volt
a víz. Operálni is csak érzéstelenítés nélkül lehetett. Gyerekek születtek,
emberek haltak, sebesültek szenvedtek. De senkisémm csüggedt, senkiben
sem tört össze a remény, senki idegei nem omoltak össze. A legnagyobb

csoda, hogy ilyen viszonyok között nem ütött ki ragályos betegség. Mi ennek a titka? Kérdezzétek meg a Szűzanyától, - ez volt a válaszuk. Mert mindennap kétszer közösen imádkozták a rózsafüzért.

Az Úr Jézus mondotta: „Nem a békét hoztam, hanem a kardot”! Igen, - szükségünk van fegyverre a gonoszlélek és az istentelen világ ellen. De a mi fegyverünk nem vasból van kovácsolva, nem atommal van töltve, nem tömegeket pusztító. A mi fegyverünk a rózsafüzér. Isten egész rendkívüli erővel ruházta fel ebben a nehéz időben. Vegyük hát a kezünkbe! Erő árad belőle és remény. - Győzelmes Nagyasszony, könnyörögj érettünk!

P.F.

LITURGIA ÉS IMAÉLET

(2. rész)

Liturgia és magánima

De végülis, visszatérve fő témánkra, lássuk a személyes imaélet és a liturgia közötti aránynak azokat a szabályait, amelyeket ma nem lehet elvitatni. A liturgia az Egyháznak, Krisztus Jegyesének a hivatalos, nyilvános, közösségi istentisztelete: áldozata Krisztus áldozata a szentmisében, imája Krisztus imája a zsolozsmában.⁹ Ennek a mi személyes imáink fölötti elsődlegességét számtalan tekintély (köztük XII. Pius idézett szavai) s a dolgok természetének egyszerű és hívő megfontolása is nyilvánvalóvá teszi. Valamiről azonban nem szabad megfeledkeznünk. S ez az, hogy más a liturgia, mint ilyen - és más az egyén részvétele a liturgiában. Az előbbi valami objektív, a misztérium rendjébe tartozó természetfeletti valóság, az utóbbi számos alanyi tényező együttese. Nem tudom ki volt az, aki e megkülönböztetésnek korunk vitáiban való használhatóságára először hívta fel a figyelmet. De Jacques és Raissa Maritain „Liturgie et contemplation” c. művében, amely az utóbbi években a tárgy iránt érdeklődők körében számos kommentárt váltott ki, egészen világosan felismerhető.¹⁰ Nem érdemes az értéksorrend vitájára egy szót se vesztegetni, ahol két dolog annyira különbözik egymástól, mint - én Krisztustól. A szép formula, amely szerint „a magánimában én imádkozom Krisztusban, míg a liturgikus imában Krisztus imádkozik bennem” mitsem változtat azon, hogy az egyik esetben én, a másik esetben Krisztus imádkozik. Az sem perdöntő szempont, - jóllehet nagyon fontos, sőt eléggé soha nem hangsúlyozható, - hogy a magánimáról is áll: az Atya előtt csak egyetlen kedves s elfogadható imádkozó lehet-

séges: Krisztus. A keresztény minden imájának az egyetlen értéke, hogy per Dominum nostrum Jesum Christum jelenik meg az irgalom trónusa előtt. De mindettől függetlenül igaz marad, hogy az Egyház imája nem hasonlítható össze a mi személyes imánkkal, s éppen ezért sokkal több gyümölcsöt ígér, ha figyelmünket két közös nevezőre hozható dolog összehasonlítására irányítjuk:

- személyes imaéletünkre,
- s a liturgikus imában való részvételünkre, odaadásunkra.

A probléma ilyen felállításából – főleg számunkra, papok számára, akik naponta legalább két órát szentelünk a szentmisére és a breviáriumra – azonnal nyilvánvaló a megoldás, a helyes arány alapvető fontossága. Milyen legyen ez az arány, mégpedig mennyiségi és minőségi szempontból? Szűk kereteinkben nincs helye a kérdés részletes tárgyalásának, s az eddig előrebocsájtottak után talán megelégedhetünk a végeredmények szűkszavú felsorolásával. ¹¹

Az arány egyensúlya...

Nagyobb áttekinthetőség kedvéért állítsuk szemünk elé a három megkülönböztetendő dolgot, hogy utána világosabb legyen a köztük fennálló viszony:

1. A LITURGIA – objektív valóságában tekintve, amennyiben nem az egyén, hanem a misztikus Krisztus, az egész Egyház áldozata, szentségi élete (opus operatum), imája.
2. A SZEMÉLY RÉSZVÉTELE A LITURGIÁBAN, – figyelmes jelenlét, az aktív részvétel a szentmisén; a mi részünk a szentségek felvételében (opus operantis); buzgóságunk a breviárium imádkozásában.
3. MAGÁNIMA-ÉLETÜNK, – mindaz, amit az előző pontban említeteken kívül mint imát Istennek felajánlunk: elmélkedés, szentségimádás, rózsafüzér, keresztút, stb.

Ezek tisztázása után nem lesz nehéz összefoglaló tételünket leszögezni:

I. – A létezés síkján, az objektív érvényesség rendjében az 1. pont értelmében vett liturgia elsőbbsége a 2. és 3. pontokban foglaltak felett nem vitatható. Ugyanígy az üdvösség jelen rendjében való pótolhatatlansága sem.

II. – A 2. pontban jelzett „részvétel”

a) abszolút értelemben, azaz, ha hibánkon kívül, külső erők

akadályoz ezirányú kötelességeink és hivatásunk gyakorlásában: nem szükséges az üdvösségre.

- b) Ha azonban e rendkívüli eset nem áll fenn, akkor e pont követelményei nélkül az 1. pont az egyén számára gyümölcstelen ritualizmus, vagy esztétizmus.

III. – A 3. pontban jelzett imáélet abszolút értelemben (necessitas medii) szükséges az üdvösségre. Az Istennel való valamilyen személyes kapcsolat szükségessége még azokat a lelkeket is köti, akik az Egyházhoz s a jelen üdvösségrend kibontakozásához csupán laza kapcsolatokkal kötődnek (in voto, mint a jóhiszemű keresztleetlenek).

... minőség szerint

E tömörségük ellenére is világos alapelvek után talán nem fog ártani néhány elmélkedő szó.

Az üdvösség története az Isten és az ember közötti párbeszéd formájában bontakozik ki. Bármekkora legyen a méltóságbeli különbség a két fél között, – jelen esetben végtelen –, nehéz lenne megmondani, hogy egy párbeszéd létrejöttéhez melyik fél részvétele a fontosabb. Bármennyire is felülmúlja az Isten az embert, ez utóbbi válasza éppoly szükséges a párbeszédhez, mint az Isten megszólítása. A kezdeményezés kegyelme kétségtelen Isten szabad szeretetéből árad felénk. A liturgia a maga objektív valóságában (1. pont) úgy tekinthető, mint az Isten szava Krisztus által és Krisztusban minden kor emberéhez. Ez teljes értelemben áll a szentségekre és a szentmisére, de bizonyos értelemben a zsolozsmára is, amennyiben ott is a megtestesült Ige imájában részeseink. Az Atya küldi Krisztust, aki a megváltott emberiséget a szentségek, elsősorban a keresztség által önmagába bekebelezve, velünk együtt tér vissza az Atyához. E megváltói működését, amely nélkül nincs üdvösség, az Egyházon, mégpedig annak liturgiáján át (a „misztérium rendjében”, ahogy a teológusok mondják) folytatja. A liturgia által lesz minden ember a megváltás történelmi drámájának a kortársa és állásfoglalásra kényszerített részese, mintha csak az Üdvözítő halandó életének a tanúja lett volna. Ebben az értelemben vett liturgiáról áll a XII. Pius által is hangsúlyozott elsőbbség (préeminence: id. beszéd, 714. lap) minden más ima felett.

Az egész problémakör helyes szemszögből való látása érdekében döntő fontosságú az, amit a 2. pontban felállított „liturgiában való részvétel”-hez kell hozzáfűznünk. Úgy az 1. pont objektív liturgiájával, mint a 3. pont magánimájával való szerves kapcsolat miatt eleve arra hivatott, hogy a kettő között összekötő kapocs, az egyensúlyukat jelző mérleg mutatója

legyen. Gyökerei az általános értelemben vett magánimának a mélységeibe nyúlnak, hiszen minden imaélet lelke és energiaforrása az Isten után sóvárgó vágy, szent nyugtalanság, az egészséges lelkek éhsége. De hogy a gyökerek után a növényvilág hasonlatát folytassuk: a liturgiába való eme tudatos bekapcsolódásunk gyümölcsöt ígérő virágaival, lélekző lombjaival a misztérium objektív világában megjelenő isteni Világosság és Élet útján nyújtózik. Gondoljunk az egyházi év liturgikus cselekményeinek, szövegeinek az indításaira a mindezt átjáró, a misztérium örök „hodie”-jében (örök „ma”) élő szóvá tüzesedő, egyenesen hozzánk intézett, életet fakasztó, szentírásai igék világának a tápláló erejére... A liturgiában való részvétel tehát egyrészt megtermékenyíti a magánima világát, másrészt a magánima felől közvetített spontán odaadással, buzgósággal a személy számára is értelmet ad az objektív liturgiának.

Vissza kell azonban utasítanunk azt a felfogást, amely szerint korrekt és értelmes részvételünk a liturgiában egyedül elég lenne egy magasszárnyalású lelkiélet biztosításához.¹² Ilyen értelemben nem terjeszthetjük ki az „opus operatum” fogalmát. S ez a figyelmeztetés átvezet a 3. pont magánimájának a szerepéhez. Ezúttal is alá kell húznunk a P. Malevéz említett cikkében is (11. jegyzet) hangsúlyozott elvet: ez a – hogy XII. Pius szavával éljünk – szívünk rejtekében, az Istennel való négysemzőkötmaradás személyes intimitásában fogad ima egész lelkiéletünk lelke. Lényegében ez az egész válasz, amelyet egy megváltott – megszólított – teremtmény köteles adni Megváltójának. Enélkül, mint mondtunk, elképzelhetetlen a liturgiában való méltó részvétel (2.) a következőképpen gyümölcstelen a liturgia egész objektív világa (1.) is – az én számomra. Viszont ez egymagában – ha nem is pótolhatja az isteni megszólítást (1.) – de szükség esetén a liturgiában való részesedés (2.) nélkül is elvezethet az életszentségig. Az imént említettük, hogy a liturgikus, biblikus világ igéinek a magjai meg kell hogy termékenyítsék a magánima életét. Most tegyük ehhez hozzá, – s e példával problémafelvetésünk főmotívumát, az oltár és tabernákulum kapcsolatát idézzük, – hogy a magánima-élet legszebb és legjellegzetesebb megnyilatkozása, a szentséglátogatás is át kell vegye a szentmise, s ezzel az objektív liturgia világának a dinamizmusát. Az előtt a Krisztus előtt térdelünk, aki ma, e pillanatban is Főpapja a világ összes most bemutatott szentmiséinek, mégpedig a Főpap Szívének minden megváltó szándékával; Krisztus előtt, akiben, mint Főben jelen van itt és most, ebben az adorációban az egész keresztet hordozó Test minden szenvedésével, szeretetével, érdemével és sebével.¹³ – Kell-e ezek után hangsúlyozni, hogy e két pólusnak, amelyről értekezésünk kezdete óta beszélünk, szoros egységben kell összeölelőkeznie, hogy

az imaélet két rendje a lélek életének a szerves egységében – elválaszthatatlanul egy? Nincs az a magánima, amelyben a lélek egyedül és elszigetelten állhatna Isten előtt. Mint mondtuk, minden imánk értékének az Isten előtti elfogadhatóságának egyetlen forrása, hogy Krisztusban mutatjuk be az Atyának. S Benne mindnyájan egyek vagyunk.

... mennyiség szerint

Végezetül, ha a magánimára fordítandó idő minimumát akarnánk körülírni: ez nagy körültekintést igénylő, nehéz feladat lenne. Ha a napi minimum nehezen is állapítható meg percekben kifejezve, fontos, hogy annyit imádkozzunk, amennyi természetfeletti bölcsességgel nevelt lelkiismeretünk szerint az organikus, folyamatos, belülről fakadó, mindent átjáró lelkiélet táplálásához szükséges. Jóllehet minden szó kifejtése hasznos lenne, elégedjünk meg mégis csupán a testi táplálkozás analógiájának a beszédes példájával. Mindenki tudja, hogy mennyiség és minőség szempontjából milyen táplálékra szorul, hogy ne csupán „vegetáljon”, hanem a lélek kimerülésének, kiüresedésének, szürke lemaradásának a veszélye nélkül dolgozni is tudjon: valóban haladjon Isten szeretetében, a tökéletesség egyetlen mértékében. A hűségre, nagylelkűségre való buzdításért nem a nagy szemléldőknel kopogtatok, hanem a nagy apostoloknál. Vianney Szent János mondja: „Az, ami minket papokat megfoszt az élet-szentségtől, az a reflexió hiánya. Nem térünk be önmagunkba, nem tudjuk mit csinálunk! A reflexió, az imádság, az Istennel való egyesülés az, ami nekünk hiányzik.”¹⁴ Vajon nem jogosan érezzük-e a „nem tudjuk, mit csinálunk” panaszából a liturgia – amit csinálunk – és a személyes lelkiélet – reflexió – harmóniájának a vágyát? – Az alig három éve elhunyt P. Peyriguère, El Kbab (Marokkó) remetéje, írja, amikor az Igére éhes tömeg egy percre sem hagyja egyedül: „Ha a jó Istennek nem támadt volna az a remek ötlete, hogy az éjszakát is megteremtse, ahogy a nappalt megteremtette, mikor találna az ember időt az imádságra?”¹⁵

+

Valamikor a liturgikus mozgalommal szemben felhozott leggyakrabban hallott ellenvetés az volt, hogy a liturgia nem indít elég hatékonyan a jóra, az erényes életre, hogy impulzusai megrekednek az esztétikum, az érzelmek, a hangulatok felszínén, sőt ráadásul a farizeus téves lelkiismeretének a hamis nyugalomával csapja be művelőit. Ma, amikor a II. Vatikáni Zsinat Isten előtti hálával aratja a liturgikus mozgalom eredményeit, miután ez maga is kinötte gyermekbetegségeit, amikor az egyszerűségre, érthetőségre, korszerűségre törekszik: ez a nehézség, reméljük, talaját vesztette. Hiszen hányszor könyörög maga az Egyház, maga a liturgia,

hogy a misztériumokat, amelyekben részesít, „moribus et vita teneamus” – erkölcsünkben és életünkben valóra is váltsuk! (Fehérvasárnap könyörgése) Ehhez azonban az kell, hogy a liturgia szent magjai bensőséges és személyes imaélet talajára hulljanak, elsősorban a papi szívekben. Hogy nap-nap után szívesen maradjunk együtt az Úrral, nagylelkűen adva át Neki szívünket is. Akinek a szent cselekményekben kezünket és ajkunkat úgyis odaadtuk már. A liturgia és a személyes imaélet harmóniáját sugárzó papi élet könnyebben éri majd el az áhított lelkipásztori célt: hogy híveink is az Oltár körül találjanak egymásra, s önmagukban, egymásban és bennünk is ott lássák meg az Egyházat! Az Egyháznak a Szentlélek zsinati tüzeiben megfiatalodott vonásaiból pedig – Szentatyánk szándéka szerint – valóban Krisztus alakja fog felragyogni előttünk s ezzel valóra válik a keresztény nép eszménye, amelyet a liturgia nyelve oly szép tömörséggel állít elénk: plebs sacris actionibus erudita.¹⁶

Lékai Ányos SOCist.

JEGYZETEK

- ⁹ Magától értődő, hogy a liturgikus ima feltételei szerint az egyedül breviáriumozó pap esetében is joggal állíthatjuk, hogy imádsága „nyilvános és közösségi” akkor is, ha a szemmel látható külső körülmények ezt nem is sugározzák oly világosan, mint a kórus-imában.
- ¹⁰ Desclée de Brouwer, 1959. kiadás, 22. lap.
- ¹¹ Érdeklődőknek ajánlhatjuk: P. Maleváz SJ e kérdéssel foglalkozó cikket a Nouvelle Revue Théologique 1961. nov. -i számában: „Liturgie et prière privée” címén; ugyanígy a francia Centre de Pastorale Liturgique 1962 júliusi Angers-i kongresszusának kiadott anyagát a „La Maison-Dieu” 69, 72 és 73. számaiban (1962-63).
- ¹² P. Roguet OP figyelmeztetése a „La Maison-Dieu” 72. sz. 111. lapján.
- ¹³ Vö.: A. M. Rouget OP, L’adoration eucharistique dans la piété sacerdotale, Vie Spirituelle, Julliet 1954.
- ¹⁴ P. Rouget a „La Maison-Dieu” 72. sz. 111. lapján idézi.
- ¹⁵ Informations Catholiques Internationales, n. 187. 29-30. lap.
- ¹⁶ Virágvasárnap előtti szombat könyörgése: „szent cselekmények nevelte nép”.

A MEGKISÉRTETT TÓBIÁS

„Mivel kedvére voltál az Istennek, megpróbáltatásnak kellett érnie téged” (Tób. 12, 13). Ez az Úr üzenete Tóbiáshoz az angyal által. Ez az Isten gyermekkefogatásának stílusa. Jó ezt tudni, azonban nagyon keserű és kínos ezt megérteni. Az Isten sötétben látogatja meg a kiválasztottját és csillagtan éjjel kísérti meg őt, hogy majd azután Ő gyűjthasson világot, amely már nem ennek a világnak a fénye, hanem örök szikra, időtlen sugár az Ő teremtetlen és napnál is fényesebb világából.

+

Tóbiást megkísértette az Úr. Éppen akkor, amikor egészen kimerült hittestvéreinek az áldozatos szolgálatában. A halál sötéttségét küldte öreg szemére. Úgy hűnta le a szemét, hogy búcsút sem vehetett a feleségétől. De ha legalább még egyszer egyetlen fiának biztató szemébe nézhetett volna, hogy végigsimíthassa atyai szemének jóságos sugarával ifjúvá nőtt örömét! Akkor békén belenyugodott volna, hogy többé ne lássa őt, az áldott napsugarat és a csillagos eget, amely annyiszor láthatatlan palástként takarta be, amikor osonva, bűjva szénézett az idegen táborban, hogy eltemethesse Izrael száműzött fiait. De nem! Ez nem adatott meg neki.

S ez a megpróbáltatás nem egy hősi tett közben lepte meg, hanem amikor irgalmasságtól kimerült gyengeségében az eresz alá roskadt, hogy kipihentesse fáradt tagjait. Az egész eset véletlennek tűnő dolog: vigyázatlanság, ment minden heroizmustól. Így aztán az emberi okosság még szemére is vethető Tóbiásnak, hogy oktalan volt. Miért nem ment be hűvös szobájába, hogy ott pihenje ki az éjszaka fáradalmait és akkor misem történt volna. Emberi elővigyázatosságból és okosságból bizonyára nem formálódott volna ki a mi megkísértett és megpróbált Tóbiásunk időtlen alakja. Emlékét ugyan úgyis őrizték volna hálás emberek szívének szentélyében, de nem lett volna a Szentírás megkísértett Tóbiása, aki minden idők megkísértettjeinek és megpróbáltjainak élő tanítója, vizsgálója és eszményképe lett. És ha nagyon vigyázott volna, hogy kímélje és mentse az életét, lehetett volna-e Isten kedveltje? Kellott, hogy kísértést szenvedjen. De kísértését akkor sem értették meg az emberek és ma is csak kevesen. Ahhoz a tömeg elég oktalan: ilyen grandiózus megpróbáltatás nem fér bele szűk gondolkozásának a fogalmi körébe.

+

Tóbiást nem vágta földhöz a váratlan kísértés. Vak-

sága ellenére is biztosan látott és hibátlanul olvasta Isten titokzatos frását, amelyet emberi oktalanságában is mesterien értett. Nem jött zavarba, amikor Isten őt is, mint nagy őseit bevezette a reménytől fényes hit homályának a megpróbáltatásába. Így érthető, hogy nem fakadt ki az Isten ellen, amikor a vakság csapása sújtotta, hanem tántoríthatatlanul megmaradt az istenfélelemben és élete minden napján hálálkodott az Úrnak. (2, 13-14) Isten érthetelen látogatása miatt nem fakadt ki. Lépései ugyan bizonytalanra és tapogatózóvá váltak, de hite biztos és megingathatatlan maradt, mint a Libanon öreg cédrusa. Ha Tóbiás mondása nem is vált annyira klaszszikussá, mint Jóbé, ez nem jelenti azt, hogy Tóbiás kisebb lenne. Sőt azáltal, hogy kifakadhatott volna és mégsem fakadt ki, hanem „tántoríthatatlanul megmaradt az istenfélelemben”, az eddigi nagy és szent „Duo”-t (Ábrahám és Jób) az isteni kísértés és megpróbáltatást szenvedők páratlan és egészen sajátos triumvirátusává bővítette ki.

„Nem fakadt ki az Isten ellen...” Az Isten önfelelt „gentlemen”-je ilyet nem tehetett. Pedig milyen kínos lehetett neki beletöröndnie az állandó sötétségbe, amelyből már csak a halál vezethette ki. Hogyan bánkodhatott az Isten égő szeretetétől és az irgalmasság cselekedeteitől mesteri remekművé ötvözött lelke a magány kísérteties óráiban, amikor emlékezetében újra és újra lepergett dramatikus életének a színes filmje? Milyen érzés volt tehetetlenségében visszagondolnia hősie napjaira, amikor szinte élete árán töretlen hűséggel gyakorolta az irgalmasságot? S most vak és tehetetlen! Gondolt egyáltalában valamilyen is arra, hogy ilyen jövőnek nézelébe? Hogyan is juthatott eszébe ott az eresz alatt, amikor fáradt és álmatlan pilláit lehúnyta, hogy szemét többé ki nem fogja nyitni, és hogy egyetlen fiát, öregségének a támaszát, pezsdülő örömét többé nem láthatja. Ennek ellenére sem „fakadt ki az Isten ellen”. Ő nagyobb volt, mint a szomorúsága. Bizonytalanul csoszogó léptei is inkább csak megszilárdították a hitében. Pedig kifakadhatott volna, mert szenvedése iszonyú volt és a fájdalomban kifakadni emberi dolog. Senki sem vette volna rossz néven tőle, ha szerencsétlen vakságában panasza nyitotta volna az ajkát. De Tóbiásról azt mondja az Írás, hogy „nem fakadt ki...” Ő a békés, vak kontempláló és türelmes szenvedő. Kesereghetett és sírhatott volna. Akárcsak Jóbnál, ez nála is remekmű lett volna. De akkor nem lett volna a szelíd és boldog megkísértett, a remény bajnoka, az időtlen, élő remekmű. Tóbiás így lett nagygyá és ebben lett utánozhatatlan hős. Hogyis fakadhatott volna ki az olyan, akinek szívében a múlt boldogsága és a jelen hálája nagyobb, mint a szenvedése? Akinek sötét és hosszú napjait a hálaadás töltötte be: „élete minden napján hálálkodott az Úrnak”. Most már csak annak örült a szf-

ve, hogy egykor jót tehetett. Sötétbe merengő szemei előtt olykor-olykor még megjelentek a temetetlen halottak, akik az ő irgalmas szívére vártak, de szörnyű vaksága rabláncon tartotta. És ő ettől a látomástól sem zavarodott meg.

„Nem fakadt ki...”, mert reménye nagyobb volt, mint a látása és vaksága csak út volt az igazi látáshoz. Tudta, ha szemének fénye ki is aludt, de reménye nem omolhat össze, mert ő is egy a „szentek fiai” (2, 18) közül, és velük együtt annak az életnek a várományosa, amelyet Isten azoknak ad, akik **váratlan látogatásakor** nem jönnek zavarba és nem inganak meg a hitükben.

Aki remél, az nem fakadhat ki. Tóbiás remélt és ezért nem fakadt ki. Mi is lett volna, ha emésztő kínjában kifakadt volna? Akkor nem lenne a mi boldog, szelíden tűrő és hálásan szenvedő Tóbiásunk, hanem egy újabb síró Jób, aki ugyan szintén csodálandó, mert hittel sírta el a keserűségét, de nem volna az a Tóbiás, aki a remény fényében vakon is biztosan jár. És Tóbiás nélkül hol lennének a többi, őt követő névtelen „Tóbiások”, akik vakon is látni tanítanak és biztos gesztussal intenek azok felé, akiket szintén megkísértett az Úr, hogy magához vonja és gyermekeivé tegye őket?

„Nem fakadt ki”. Pedig föllázadhatott volna Isten és önmaga ellen, hogy éppen a fészek alá kellett lépnie és hogy éppen őt kellett érnie ennek a szerencsétlenségnek, akinek még annyira szüksége volt két szemének a világára. De ő ezt nem tette. Ő nem az önmagát alázatosan vádoló szenvedő, hanem a hittel megvilágosított remény vak bajnoka, akire majd a szentek ivadécai **sóvárogya** tekintenek vissza, hogy ők is a reménytől edzett kardjukkal **vívják meg** életük egyetlen értelmes és mindent eldöntő harcát: a megkísértést. Tóbiás logikája a logikátlanság volt: a csöndes, istentekutató és türelmesen várni tudó remény. Ez a harci módszer idegennek és naívnak, erőtlennek tűnik a világ fiai előtt, akik hangos csörtetéssel és megfélemlítéssel akarnak győzni; de biztos és bevált módszer ez a szentek fiai-
nak.

Nem fakadt ki, hanem tántoríthatatlanul megmaradt az istenfélelemben. Ebben az emberi logikával érthetetlen tántoríthatatlanságban rejlik Tóbiás győzelmi ereje és titka. Végsőig kitarzott Isten mellett, aki őt most iszonyúan megkísértette. Ezzel az egyensúlyából való kimozdíthatatlanságával, amelynek súlypontja „ellenlábában” azaz Istenben volt, győzött és diadalmaskodott a megpróbáltatáson. Azáltal, hogy rendíthetetlen hitében mindvégig kitarzott kísértő „ellenlábasa” mellett, győzte le a kísértést. Tóbiás esetében egy egészen sajátos, isteni stílusú kísértő próbáratevésében Isten addig harcol, amíg partnere nem győz; csak

azért, hogy alázatos „gyengeségében” a győzőnek adhassa magát. Paradoxonnak tűnik, de tény, hogy Tóbiás próbátétele olyan harc volt, amelyből mindkét fél győztesen került ki. Boldog győzelem, amelynek jutalma a legyőzött „ellenfél” boldogító birtokbavétele.

+

Áldott harc volt Tóbiás megkísértése, amit azonban nem az erő, mint ilyen, hanem a remény döntött el. Mert Tóbiás erős volt a reményben és megingathatatlan ama boldog élet várakozásában, amelynek adományozója maga a kísértő Isten lesz. Ezért nem fakadt ki s ezért lett igazi nyertessé.

+

Ezt a megpróbáltatást azért engedte rájönni az Úr, hogy az istenfélő Jób mintájára példát adjon az utódoknak a békétűrésben. (2, 12) Világos tehát, hogy Tóbiás nem véletlenül, vagy pusztán vigyázatlanságból veszítette el a látását, hanem mert az Úr megkísértette, a feltétlen Úr, aki teljes joggal rendelkezett szolgáljával. Isten ugyanis csak az erőseket kísérti meg, akikben csalatkozhatatlanul megbízhat, hogy majd eleven példával szolgáljanak a szentek ivadékaiknak és akiknek a megkísértése egyben alkalom Isten titkos erejének a megnyilvánulására és megdicsőítésére.

A szent szöveg egészen világosan, minden okoskodó félreértés nélkül okolja meg Tóbiás próbátételét. „Mivel kedvére voltál az Istennek, megpróbáltatásnak kellett érnie téged” (12, 13). Ez az Isten stílusa: igazi kegyelemteli erőforrás mindazok számára, akik Tóbiáshoz hasonlóan Istenért kísértést és megpróbáltatást szenvednek. Nem emeli idő előtt keblére a választottjait, hanem kiveti és megostorozza őket. De nem kell kétségbeesniük, mert szeme rajtuk pihen a sötétben és a harcban is és minden ereje rendelkezésükre áll, mert hiszen ez az ő harca. De mégis jó és hasznos, ha imádkozzuk: „és ne vigy minket a kísértésbe”. Az Úr tanított minket erre és bizonyára, hogy nem alap nélkül.

Tóbiás „nem fakadt ki”. Hogy is fakadhatott volna ki az olyan, akit az Úr kísért meg s nem maga kereste oktanul a kísértést? Ő nem fakadhatott ki, mert az Úrtól volt a kísértés, hogy a szentek ivadékaiknak legyen egy boldogan szenvedő, békésen tűrő és reménykedő, bátorító és vígasztaló barátja. Tóbiás vakságában nem tud mást csinálni, mint hogy megadással és hálatelt szívvel, némán az Úr lábához veti magát. És innen tanít már évezredek óta. Innen szemléli a megkísértettek harcát. Innen beszél a kísértést szenvedőkhöz, hogy példája nyomán megerősödjenek és megingathatatlanul kitartsanak a reményükben.

Amilyen „véletlenül” és váratlanul jött Tóbiás „szerencsétlensége”,

úgy jött a megszabadulása is. Annak a hálnak a keserű epéje, amely a fiatal Tóbiást a Rages felé vezető úton lábmosás közben elnyelésével fenyegette, csodálatosan megnyitja az öreg Tóbiás szemeit. És ezzel vége a kísértésnek! Az Úr elfogadta és fiává fogadta a fehérhajú Tóbiást, aki az Úr kegyét költői szívvvel zengi hálaénekeiben. „Áldalak Téged Úram, Izrael Istene, mivel sújtottál, de meg is gyógyítottál engem” (11. 17). Remegő szívvvel ad hálát az Úrnak azért, hogy megkísértette és megostorozta, most pedig megmentette és kivezette a halál gyötrelmes sötétségéből. Újra láthatja egyetlen földi boldogságát, esteledő életének biztos támaszát, az ifjú Tóbiást. És az ősz öreg szemében csillámló könny rezdül. De a titokból most sem lát többet, mint kísértésének sötét éveiben zárt szemekkel, mert az a Király szent titka, amelyet rejtve tartani jó és csodálatos tetteit hirdetni üdvös.

Jordanits Zoltán

Egyik protestáns olvasónk írja:

Egy kedves hívő lakásán szoktunk összejönni a Szentírás olvasására és imádkozni, mert hiszen oly sok minden kérnivalónk van a jó Istentől. Meg is ajándékozott már bennünket imáink meghallgatásával. Ebben a kis közösségben hallottunk először a kért Új-Testamentumról. Mivel nálunk nem kapható, azért imádkoztunk érte. Irtam néhány helyre remélve, hogy kéresem meghallgatásra talál. Ime, itt a válasz! – Mi egy bizonyos ima-programm szerint imádkozunk, amely egyre inkább bővül. Most egy újabb lélekkel szaporodott azoknak a száma, akiknek életére és munkájára Jézus Krisztus kegyelmét és áldását kérjük. Hálás vagyok az Úrnak és engedje meg, Önnek is az imént kapott elmélkedési füzetért. Milyen drága kis füzet, de kár, hogy nálunk csak ritkán lehet ilyesmihez jutni, pedig sokan éheznek és szomjúhozzák az igazságot. Ezen úgy segíték, hogy legépelem és úgy juttatom el azokhoz, akik meg is becsülik.

Cser Lászlót nem ismerem és eddig az írásait sem ismertem. Ez a kis füzet azonban minden személyes ismeretnél többet árul el róla. Nagyon közellevőnek érzem őt magamhoz, annak dacára, hogy én protestáns vagyok. Vallom, hogy bár különböző felekezet tagjai vagyunk, de Jézus Testének egysége, szentsége és áldozatának csodálatos ereje, valamint a Szentlélek vezetése egygyé.

Cser László írásaival annyira egyetértek, hogy azt szeretném, ha minden emberhez eljutna ez a nyilván nem emberi üzenet. Nem tudtam a kezemből letenni addig, míg minden sorát szomjasan magamba nem szívtam. Milyen boldog lehet ő, aki így tud szeretni, s akit így szeret az Isten, hogy ilyen szolgálattal bíz meg.

A HIT FÉNYE

A mai pogány éppen olyan bátor és vakmerő tud lenni, amilyen a régi volt. A becsvágy, a hódító ösztön, a gyűlölet, a nemzeti büszkeség, a forradalmi szenvedély minden kalandra képessé teszi, de a szellem teljes és igazi bátorsága mégis hiányzik benne. Szándékosan a látható világ körébe zárta magát és amikor ennek határához ér, egyszerre megtorpan, inába száll a bátorság és nem mer lelépni az anyagi lét partjáról, hogy a szellem végtelen tengerébe vesse magát. Először egészen független akart lenni, hogy végre korlátlan ura lehessen a maga portáján, mert a szabadság mámore ülte meg az agyát. Az ész nevében tagadja meg a hitet és büszke volt a tiszta tudásra, amely legyőzi a babonát. Alapjában véve érezte az a forradalmi első nemzedék, mekkora gyávaság, mekkora öncsonkítás ez és mennyire bilincsebe veri a szabad gondolatot, mégis erőnek nevezte a gyöngeséget és fölénynek a vereséget, nehogy mondvacsinált biztonsága megrendüljön. A hang ereje és a tömegnek hizelgő jelszavak csengő özöne pótolta a komoly érvek hiányát. A keresztény társadalom egyáltalán nem volt fölkészülve erre a támadásra, s azért először valami tétova zavar lepte meg, majd később szépen védekezni kezdett, de az ellentámadáshoz sem alkalmas vezérkara sem jól képzett csapatai nem voltak. Igy környékezte meg sokak szívét a kisebbségi érzés, mely a modernizmusban iparkodott kiegyezni a fölényesen uralkodó korszellemmel. A jelszónak, a divatnak, az ünnevelt tekintélynek hatása sok keresztény lélekben a zavar, a bizonytalanság lett és ugyancsak megsápadt bennük a hit fénye. Ez a kínos szorongás még ma is több felé érezhető és nagyon érzékenyen bénítja a mai helyzetben annyira sürgős cselekvést. Azért kell most újból, talán tudatosabban mint régen meglátni és megtanulni, honnan ered a hitnek az a biztos fénye, amely könnyen győz le minden nehézséget és homályt.

A katolikus pap Krisztus hírnöke és tanuja, vagyis Krisztus helyett jár követségben, tehát nem hordhat körül Isten országában kételytől reszkető fényt, mert akkor küldetése ellen vétkezik. Isten ígéje ugyan a sötétségben világít, amint kezdettől meg van írva, azonban ez a világ bűnös sötétje, amely nem fogadja be a felülről jövő fényt. Ez az ellenséges, ez a gonosz és tagadó sötét nagy kárt tesz ugyan a hívőkben is, de a hitnek magának nem tud semmit ártani. Csak annak kísértés meg veszély, aki a széltől is meginog és nem képes a maga lábán járni. Ha a pillangó léleknek, ha a test, a pénz és a hatalom rabjának nem kell a hit, az csak természetes és a hit igazának tiszta bizonyága. Aki ezeknek gáncsait és hig beszédjét komolyan veszi, csak azt vallja be, mennyire komolytalan ő maga is.

Sulyosabb az a nehézség, amelyet a tudományos gondolat támaszt a hit ellen. Am aki ebben a kérdésben járatos, jól tudja, milyen látszatos ez a sokat hánytorgatott ellentét. Éppen ma látható jól, mennyi volt a múlt század

tudományos gondolkodásában a célzatos föltevés, a légből kapott elmélet, amilyen például a zárt természeti okság elve volt. És ugyanezt kell mondani a bölcselétről is. Hol vagyunk ma már attól a fizikai világtól, amelyre oly vakon esküdött a század elején minden egyetem? Moszkva azonban még mindig makacsul ragaszkodik hozzá, amikor már mindenütt a szellem lomtárába dobták. Joggal lehet kérdezni: nem valami finom isteni guny nyilatkozik meg abban, hogy az oroszok lettek Marx leghűbb tanítványai még pedig akkor, amikor a tudományos szocializmust már teljesen szétmarta a szakszertői bírálat? Ez a jelenség maga alaposan gondolkodóba ejthetné a hitetlenség táborát, ám az előítélet nem engedi meg soha a tárgyilagos gondolkodást. Nem csekély szolgálat és élvezet volna szép sorjában megmutatni, miként hantolta el egyik filozófia a másikat és milyen komoly forradalomban van a mai fizika a tegnappal szemben. A szellem történetének utolsó két százada világosan megmutatta: a hit érvei időtálló, perdöntő érvek, viszont a hitetlenség kifogásai kicsinyes és szellemtelen szólások.

Az Egyház tanítása szerint a hit lényegénél fogva homályos megismerés és a tény már komolyabb nehézség forrása. Homályos pedig két ok miatt: először azért, mert nem közvetlen látásból, hanem hallásból ered; másodszer, mivel a hit titkai észfölötti tények és igazságok. Ime az Egyház milyen becsületesen beszél! Ám ebből korántsem szabad azt következtetni, mintha az Egyház sem bírna egészen a maga igazában és helyet adna a kételynek, mert a homályos megismerés éppen úgy lehet biztos, mint a magától nyilvánvaló igazság tudása. Szent Pál szerint itt a földön tükörben és rejtélyben látjuk a legfőbb valóságot és csak a másik életben fogjuk színről színre szemlélni. Aki az esti szürkületben homályosan lát egy fát vagy házat, egészen biztosan látja azt, csak nem tisztán és nem tökéletesen. Valamiképpen így vagyunk a hittel is, mert a földi élet merő éjszaka a jövődő teljes nappalhoz képest, és az isteni fény ebben az éjszakában világít.

A sötétség már maga is bizonytalanná teszi a járást, hát még akkor, amikor a sötétségnek valami különös, személyes hatalma is van. Jézus erről beszél, amikor elfogják: ez a ti órátok és a sötétség hatalmáé. Mivel azonban az ember a fényre szomjas, azért a világ fejedelme hazug fénybe öltözik és ez nem más, mint az ő félelmetes hatalma ebben a világban. Van-e keresztény, van-e pap, van-e apostol, aki nem érzi a torkán e hatalom fojtogató kezét? Csábitva, aljasan hazudva hódít; minden rontó szenvedélyt ravaszul támogat és ahol egyszer megszerezte a hatalmat, zsarnoksága nem ismer határt. Itt a kellemes bűn mosolyával, ott a durva kényszer korbácsával uralkodik, de nincs egy sziget a földön, ahová keze el nem ér. És mindezzel csak egy célja van: meggyözni a világot arról, hogy nincsen Isten. A nyomorult ember pedig e szörnyű erővel szemben nem érzi az isteni hatalom fölényét, hiszen Krisztus maga is azt mondta: csak a világ végén jön el megmutatni teljes hatalmát. Addig pedig áll a Bölcsesség könyvének dermesztő igazsága: a bűn varázsa homályba borítja az erény szépségét. Ime ez a sátni káprázat, amely na különösen könyörtelen ostromzár alá veszi a hívő szívet,

hogy kioltsa benne a hit fényét. Azért kell most pontosan megérteni, amit szent János leirt és egy étellel igazolt: A győzelem, amely diadalt arat a világon, a mi hitünk.

Tudomány és hit.

A hit által Krisztus értelme van bennünk, mondja szent Pál és azért a hit a kegyelem műve. Isteni tények hosszú sora parancsolja a hitet, de azért a hívő nem lesz látó, amíg a hit fényét föl nem váltja bennünk a dicsőség fénye. Ám a homály ellenére is föltétlenül szilárd a hit bizonyossága, mert az érzelem és értelem minden ellenkező háborgását legyőzi a kegyelem ereje. Hiszen a természet minden orkánja szinte gyermekjáték és vihar egy pohárban ahhoz a szellemi viharhoz képest, amely az emberi lélekben tud tombolni az Isten igazsága ellen. Nézd csak Origenes, Ágoston, Pascal, Lacordaire, Chesterton, Claudel főséges küzdelmét a világo sságért és akkor megértjük miért mondotta Möller van den Bruck: a kereszténység hallatlan módon mélyebbé tette az emberi lelket. Krisztus óta az értelem addig soha nem látott szenvedéllyel ostromolja a lét titkainak ércfalát. Sokan ugyan azt vallják, amit Vörösmarty mondott: a látni vágyó napba nem tekint, bár neki sem sikerült a kétes tanácsot követni. Főleg, amikor a szenvedés éjszakája borul a szívre és az emberi sorsok meg a gonoszság titkának örvénye előtt áll a gyöngeség teljes nyomorában, akkor egyedül az Isten kegyelme képes az értelmet az igazság útján megtartani. A kegyelem nem oldja föl a titkot, nem veszi el a homályt és mégis legyőzi az értelem zavarát. Hogyan lehetséges ez?

Van szent Pálnak az első korintusi levélben egy vallomása, amely pontosan megadja a választ erre a kérdésre. A szöveg így hangzik: *Én is mikor hozzátok mentem, testvérek, nem mentem a beszédnek vagy a bölcsességnek főségével hirdetni nektek Krisztus tanubizonyosságát. Mert nem szándékoztam más valamit tudni köztetek, mint Jézus Krisztust, még pedig a megfeszítettet. És én gyöngeségben és félelemben és nagy rettegésben voltam nálatok: és beszédem nem állott az emberi bölcsesség meggyőző szavaiból, hanem a lélek és az erő bizonyítékából, hogy hitetek ne nyugodjék emberek bölcsességén, hanem Istennek erején.* 1 Kor. 2,1. Korintus akkor ragyogó világváros volt, a hivalkodó bűnnek, a tomboló élvezetnek, a hanyatló, de még mindig csillogó görög műveltségnek városa és oda ment Pál megmutatni a Lélek és erő bizonyítékát. A római levélben is hasonló módon ír: *az evangélium Istennek ereje mindenkinek üdvösségére.* A zsidókhoz intézett levélben is azt mondja: *a keresztény megizleli Isten jó ígését és a jövővilág erősít,* de szent János is ugyanazt hirdeti könyvének első lapján: *Mindazoknak pedig, akik befogadják, hatalmat ada, hogy Isten gyermekeivé legyenek, akik hisznek az ő nevében.* A hit tehát felsőbb isteni erő bennünk, amint Isten tanui kétség nélkül tanítják, csak az a kérdés most már, miben áll valójában és miként nyilatkozik meg az emberben ez az erő. Nyomban megértjük, mihelyt megoldjuk a másik kérdést, amely ezzel szoros kapcsolatban van. Isten mindenkét üdvözíteni akar, ehhez pedig föltétlenül szükséges a hitben megismerni az isteni igazságot. Ámde sokan mégsem jutnak a hit bir-

tokába, holott mohó szenvedéllyel és lázas szorgalommal keresik az igazságot. A sok közül csak egyet vegyünk példának. Az idősebb Huxly kétség nélkül óriás volt a tudományban és a vallás ügyével is foglalkozott, de esküdt ellensége volt a kereszténységnek. E tény magyarázatát Jézus szavában találjuk meg, abban a megrendítő imádságban, amely így hangzik: *Hálát adok neked Atyám, mennynek és földnek ura, hogy elrejtetted ezeket a bölcséktől és okosaktól és kinyilatkoztattad a kisdedeknek.* Micsoda sulyos, félelmetes szó ez főleg olyan nemzedék előtt, amely azt hiszi, végre megtalálta a tudományos kutatás helyes módszerét és káprázatos sikerek igazolják ezt a gondolatot. Azért is mondta Huxly: A hit igazolás nélkül van, ha tárgya nem a lehetséges tudás határai között van és ha bizonyítéka nem felel meg a föltételeknek, amelyeket tapasztalat szerint érvényesnek tekintetünk. Vajjon Huxly azért nem tartozott a kisdedek közé, mert igen nagy tudós volt, vagy inkább azért, mert nem volt eléggé tudós? Miért nem találja meg Istent, a legfőbb, a tiszta tényt az, aki mindig csak a tényt és a valóságot keresi? A magyarázat roppant egyszerű: az ilyen szellem egészen alaptalanul bezárta magát egy szellemi börtönbe, a saját módszerének korlátai közé és mivel abba nem fér bele az Isten, egyszerűen nem akarja tudomásul venni. Nem látja a távcső lencséje előtt, nem tudja számtani képletbe foglalni, nem jelenik meg egy tudományos bizottság előtt az Isten, vagyis véges mértékkel nem mérhető föl, tehát mint pusztá lehetőség sem létezik. De vajjon tudományos, vajjon becsületes és szakszerű gondolkodás ez? Ezt a kérdést föl sem vetik, sőt helyesebben nem merik fölvetni, mert hiányzik bennük a szellem igazi bátorsága, az a bátorság, amely éppen a gondolkodásban kötelező. Ez a rossz módszer aztán képtelen ellentmondásba kavarja őket. Elég a sok közül egyetlen botrányos példát említeni. Bernheim tanár ur híres tanár volt a század elején és a történelmi módszerről világhírű könyvet irt. A könyv határtalanul tudós, amilyen csak egy igazi német tanár könyve lehet. Hosszu időre a történészek bibliája lett, amelyre büszkén és boldogan esküdtek. A szerző alaposan foglalkozik a történelmi bizonyossággal és ezzel kapcsolatban igen érdekesen tárgyalja szent Bernát esetét. A keresztes hadjárat nagy apostola mint valami élő üstökös száguldott végig nyugat országain meghirdetni a pápa parancsát és mindenfelé csodák tömege kísérte útját. Berheim a maga fölényes módszerével pontosan megvizsgálta szent Bernát történetének kutfőit és megállapította, hogy azoknak hitelessége kétségbe nem vonható. Mivel azonban az uralkodó tudományos közvélemény szerint csoda nem lehetséges, nyilván az egész dolgot másképpen kell magyarázni, vagyis úgy mint Harnack az evangéliumot magyarázta a mai kor fölfogása szerint. Más szóval a tanuk igazat mondanak, csak rosszul értelmezték amit láttak, mert nem ismerték a mi századunk egyik tudományos dogmáját, mely szerint természetfölötti tény nincs és nem is lehet. E vaskos tévedés oka, nyilván nem az értelemben, hanem másutt keresendő. Érzelmi és erkölcsi jellegű az a korlát, amely itt a tiszta látást megzavarja és a hit kegyelme ezt a korlátot veszi el a lélek szeme elől.

Igy érthető aztán, amit Krisztus mondott: *van igazság, amely rejtve van a bölcsék előtt, de a kicsinyek jól ismerik azt.* A gyermekben nincs tudományos előítélet, a gyermek lelke csupa üde fogékonyság, mohó kíváncsiság és tágas, mint a lét maga és azért kell gyermekké lenni annak, aki be akar menni az Isten országába. Az öreg szellem viszont merev, hajlott, köszvényes és rigolyás, mint az öreg test és a szemével is rendesen baj van, mert vagy olvasni, vagy messzebb látni nem tud szemüveg nélkül. A hitetlen lélek a testtel együtt vénül, a hívőt azonban a kegyelem ereje megőrzi ettől a szellemi vénüléstől. A hit fényében világosan látja az isteni kijelentés bizonyosságait és a kegyelem föltétlenül legyőzi benne az értelem meg az érzelem minden olyan viharát, amely homályba borítaná a hit biztos fényét, mert a legfőbb kérdésekben az imádkozó ember többet és jobban lát, mint a tudós.

Az erő fénye.

A keresztény hittel együtt jár a föltétlen bizalom, mivel az többszörös isteni ígéretet tartalmaz. Van benne ígéret, amely a jövő világra vonatkozik és van benne sok olyan, amely a földi életben teljesül. Ilyen például az ismert szó: *Bármit kértek az Atyától az én nevében, megadja nektek.* A keresztény élet a kegyelem nélkül nem élhető, de ezt az erőt föltétlenül megkapja az, aki kívánja és kéri. A természet világosan érzi és állandóan tapasztalja, hogy ez az erő neki hiányzik, hiszen isteni segítség nélkül még az elemi erkölcsi törvényt sem képes megtartani. Viszont a hit föltétlenül igéri ezt a segítséget és amikor a hívő ezzel valóban él is, amikor érzi magában feszülni a felülről jövő erőt, amikor tiszta tud maradni a tömeget elnyelő bujaság mocsarában, amikor alázatos tud maradni a féktelen gög birodalmában, amikor igazságos tud lenni ott, ahol az uzsorás és a kegyetlenség biztosítja a sikert, amikor a dühöngő szelid lesz és az erős a gyengék szíves szolgája és a lángelme alázatba töri magát a végtelen Titok előtt, akkor a jövő világ erői töltik el a lelket és olyan bizonyossága lesz a hit igazságáról, amely meghalad minden értelmet. Nagyon helyes volt a szabad gondolat támadásával szemben a katolikus tudomány fegyverével védeni a hitet, azonban a harcoló szellem vajmi könnyen lesz egyoldalú, amilyen általában minden hivatásos katona. A hitvédő igen gyakran azt a benyomást kelti, mintha csak egy szellemi erőt ismerne, tudniillik azt, amelyet az igazság fénye ad, holott az erőnek is van fénye és a hit csak akkor lesz egészen győzelmes, ha a cselekvés fénye is lobog a lélekben. Azért is mondta Krisztus: *Aki engem követ, nem jár sötétségben.* Más szóval: a hit teljes fényét csak az bírja, aki cselekszi az isteni igazságot a szeretetben, mert van olyan fény is, amelyet az értelem önmagában nem tud semmi módon megszerezni, sőt még a hit kegyelme sem tartalmaz, amíg az akarat nem lendül elszánt és állandó cselekvésbe. E fénynek tehát három fokozata van. Az elsőt a pógány is látja, amikor a kijelentés bizonyítékait megismeri, hiszen ezek a figyelő értelmet megragadó, szembeszökő tények méghozzá annyira, hogy semmi mentsége nem lehet annak, aki a következő lépésre nem szánja el ma-

gát. Ez a látás már ugyanis felelősséget teremt, mivel ebben az esetben az élet főbenjáró ügyéről van szó. A kijelentés éppen ezért nemcsak hihető, de egyuttal hiendő is és ez a tény föltétlenül nyilvánvaló. A második fokon már a hit kegyelme világít és a harmadikon a szeretet. A három forrásból aztán egyetlen fény támad és eltölti az egész embert.

A segítő kegyelem csak nagyon ritkán olyan villamos szellemi vihar, amely egyetlen rohammal Isten lába elé veti az embert, amint szent Pál vagy Norbert életében történt. Rendesen halkán szüremelő fény és finom vonzás és olyan arányban nő, amilyen az akarat hűsége a hívás iránt. Ha hevés és töretlen a hűség, akkor a kegyelem rövid idő alatt kidolgozza a lélekben Krisztus képmását és a vadonutaj ember folyton növekvő ámulattal tekint vissza a régre. Szinte az én maga is egészen ki van cserélve, mert olyan értékvagyonot lát magában, ami régen nem volt, hiszen új benne a látás, új az izlés, új az öröm, új a remény és új minden szenvedély. Folyton növekvő csodát tapasztal magában és világosan érzi: egy titokzatos végtelen barátság öleli át a szívet és különös figyelem irányítja sorsát. Isten ugyan továbbra is titok marad előtte, de ugyanakkor a legelőbb valóság, amelyben a hívő egészen otthon érzi magát, mert megérkezett a végtelenbe. Ami valamikor csak halvány, elvont fogalom volt az eszében, most abban lélekzik, harcol, szenved és alkot. Most is van benne félelem és szorongás, de ez már egészen más, mint a régi volt, mert az lenyomta és összetörte, ez meg új cselekvésre és csatára lendíti. A Végtelenben van és az tölti be egészen: ez a teljesség érzete, amit csak érezni tud, de szóval kimondani képtelen. Aztán meg a föltétlenül biztonságban érzi magát, mert önmagában semmit sem bizik, sőt úgy könyörög az Úrhoz, mint Néri Fülöp tette: *Istenem, ne bizzál bennem, mert nem tudom mikor hagylak el.* Aki pedig ennyire bizalmatlan saját gyöngesége iránt, az köszilárdan áll a föltétlen reménységben. Erőssége az Isten és semmi mástól nem fél, mint a gyöngeségtől. Önbizalma nem ismer határt, mert jelszava az, amit szent Páltól tanult: *Mindent meg tudok tenni abban, aki engem megerősít.* Azért teljes erőben bírja a lelki harcot és ebben találja meg az isteni békét. Végül egészen szabad az ilyen lélek, mivel a rossznak minden bilincsetől mentes. A világon a bűnös szenvedélyek zsarnoksága uralkodik: olyanok ezek, mintha természeti erők volnának, átjárják az egész életet és a pusztá természet szinte teljesen védtelen velük szemben. E miatt szállja meg a történelmet valami egyetemes örület, mert az élet minden területét a vakság és a bűn szervezi meg az ember ellen. Így lesz a bűn világhatalom, de a hívő ember önmagában teljesen legyözi és a végtelen erőben élő lelke annak boldog szabadságát is élvezzi. Tehát magában hordja a jövő világ zálogát, a jövő világ előizét, élő közösségben van vele és ezért van róla olyan teljes és föltétlen bizonyossága is. Ez az állapot egy szóba foglalható és ebben fejezhető ki: *Megtaláltam, akit keresett az én lelkem.*

* * *

A krisztusi emberfajta valóban új teremtmény, a második teremtés re-
meke, aki nem a vérből és a testből, hanem egészen Istenből született. És
csak az a vallás igaz, amelyben erő van és csak annyiban igaz, amennyi-
nyiben ezt az erőt ki tudja fejteni, mivel más nem tud új embert teremteni,
mint az élő Isten.

*A fényben erő van és az erőben fény és ebből fakad a keresztény hit tel-
jes bizonyossága.*

Véglegesen és igazán otthon van az, aki megérkezett a Végtelenbe, ami-
kor már belőle él. Mivel az ember első sorban értelem, azért az első kegye-
lem, amelyet Isten hibeibe önt, a hit kegyelme. Habár nem a teljes, de lénye-
gesen több és mélyebb tudás ez az élet legfontosabb ügyeiben, mint az,
amelyet az értelem magától meg tud szerezni. A hit fénye ugyan homályos
fény, mégis főnségesen megvilágítja az egész léteket. Isten tudása határt nem
ismer és valamiképpen a maga mértéke szerint ebben részesül a hívő is. In-
nen van, hogy a keresztény világnézet olyan páratlanul teljes és merész. Az
emberi világnézet főképpen az egységre törekszik és azért lesz szükségkép-
pen egyoldalú, az isteni szintén egységes, de ugyanakkor teljes is, amilyen
az emberi sohasem lehet. Egyszerre állítja az Istent és a sátiánt, mennyor-
szágot és a poklot, malasztot és a bünt, a végtelen igazságosságot és irgal-
mat és sohasem torpan meg a titok örvénye előtt, hanem bátran elfogadja és
szereti azt. Nem a mesterségesen simára csiszolt egység ez, hanem a végle-
tek egysége, vagyis pontosan olyan, mint a valóság maga. Ez a katolikus
gondolat sajátos vonása, amelyet törés nélkül megőrzött kezdettől fogva.
Páratlan fölény ez és ugyanakkor a szellem történetében páratlan csoda.
Azért a hitben járatos hívő igazán sohasem jön zavarba és az isteni világos-
ság pontosan elmagyarázza akkor is, amikor a hitetlen gondolat egészen csődöt
mond. A vallástalan ész előtt sötét és örült titok a szenvedés. Lesujtva, re-
mény nélkül mered a szembe a vad és borzalmas éjszakába. Neki a föld az
egyetlen haza, de nem leli honát benne, mert a földön a szenvedés az élet
súlyos törvénye. A keresztény viszont csodálatos módon föl tudja dolgozni
a szenvedést, mert őt a legnagyobb magasságba és bőségbe emeli az, ami
pogányt eltiporja. Különösen hangzik, de mégis igaz, sőt ez a tiszta igazság:
ezen a földön csak a keresztény van otthon, csak ő találja föl magát rajta,
holott folyton hangoztatja, hogy nincs nekünk itt marandó városunk, Sőt
mi több, a hívő akkor van igazán elemében, amikor szenved, mert akkor él
leginkább. Ehhez kell ugyanis a legnagyobb isteni erő, ám ezt bőségesen
meg is kapja, hiszen az ő utja a kereszt királyi utja. Ő akkor van tehát ma-
gasban, amikor a másik a mélybe zuhan, ő attól nő, amitől a másik nyomorog,
vagyis a földi sorssal csak a hívő tud megbirkózni. Ő mindig a valóság tala-
ján jár, mert egyenesen neki van teremtve ez a bajjal vert világ. Akinek a
szenvedés a sors értelme, a dicsőség a próbakö, a legnagyobb érdem, a meg-
váltás, az a hívő valóban az élet ura. A földön minden ut keresztut és egye-
dül azon járva lehet megtalálni az élő Istent, de ott aztán valóban meg is
lehet találni és ettől lesz olyan izmos és győzelmes az igazi keresztény hi-

te, s míg a balga tömeg nasztalanul menekül tőle, a mindenre elszánn hívő Isten társaságában megy előre folyton erősödő fényben.

A történelem és a hit világossága.

Megrendülés nélkül nem lehet nézni, miként török össze a vallástalan gondolat a titok ércfalán, amikor a történelem értelmét siker nélkül kutatja. Egyedül a hívő tudja, mi lesz a világ sorsa. Őt nem kábitja el semmi divatos elmélet és nem hisz sem Hegel szép szavának, amikor a szabadság végső győzelmét ígéri, sem Kantnak, amikor az örök béke álmát álmodja, sem Marxnak nem ad hitelt, aki a kommunista győzelmet jósolja a hamis próféta öntelt hangján, de Spengler elméletében sem talál tudományt, mert hiszen a tények hatalma ronggyá tépi a hazug ábrándokat. Az ember történelmi lény, ez a lényegéhez tartozik és a történelem valóban a sorsa, de ugyanakkor félelmes titok is, habár az emberiség csinálja azt.

Ez a kérdés sokkal fontosabb, mint legtöbben hiszik. Észre sem veszik és mégis a hatalmában vannak, mert az egyén élete a család és a társadalom sorsába van szöve és az sodorja magával. A jelen pedig a múltból és a jövőből él: a múlt hagyományából és a jövő álmából. Az álomból, főleg ha tudományos mezbe öltözik, hamarosan terv lesz, a tervből mozgalom, cselekvés új rendszer, új életforma, új erkölcs és jogrend. A képzeletnek roppant szerepe van az életben és akiben a képzelet szegény vagy elsatnyult, erről vajmi könnyen elfeledkezik, pedig a nép mindig azok után indul, akik a jövő álmát mutatják meg neki és akkor az álomból könnyebben lesz valóság, mint a száraz igazságból. Jól tudjuk mekkora szerepet játszott az a nagy várakozás még az ősegyházban is. Azután jöttek a millenáristák és a tizedik századból igen nagy dolgok születtek, mert az ilyen lázas idők szerfölött termékenyek. Most a második évszázad vége felé közeledünk és az egész élet csupa szorongás, iszonyatos feszültség. Főleg ilyenkor a forradalmi álmok bövülete szállja meg a nép lelkét és a bövületnek igen nehéz ellenállni, mert telítve van vele a hangulat légköre.

A hívő azonban vértelve van ellene, mert pontosan tudja, mi lesz a történelem sorsa. Az erre vonatkozó isteni tanítás lényeges a mi hitünkben, csak egy idő óta nagyon háttérbe szorult és a népünk nem is érzi annak fontosságát. Pedig micsoda szánalmas mesemondás Hegel és Marx tudománya ahhoz képest, amit Krisztus mondott a jövőről! Először jön az antikrisztus uralma és a kegyetlen üldözés. Aztán Isten elégeti a bűn földjét, vagyis még a talaját és tanyáját is, erre pedig nyomban jön az itélet. Velőt hasító, szívet lenyűgöző, főséges komolyság van ebben a jóslatban. Egészen emberi és egészen isteni: olyan könyörtelen komoly, mint a lelkiismeret és nincs semmi, ami ennél emberibb, hiszen abban van az ember sorsa és az bennünk az Isten szava. Az itélet után megáll az idő és új ég és új föld támad a régi helyett és valóság lesz az örök béke látomása, Jeruzsálem égi városa. Így

hasítja át a hit fénye a jövődő sötét kárpitját és ami a pogánynak oldhatatlan rejtély, a hívőnek boldogító remény.

Isten az idő fölött van az örök jelenben, de amikor Krisztusban emberré lett, személyesen közénk jött lakni és így is hatalmába vette a sorsunkat, mert osztozott benne. Azóta a hívő első könyve, sőt az egyetlen igazi könyv Jézus története. Ezt olvassa, ebből elmélkedik, ezt másolja magában imádkozva verejtékes harcban, tüdő szenvedésben. Mert ennek a könyvnek páratlan belső fénye van. Nemcsak a szavak szépsége, az örömhír ujsága és az igazság ereje világít abban, hanem a tény hatalma, az istenember életének egész valósága és teljessége. Hasonlítsd össze akár mely remekművel, legyen az akár tudomány, akár költemény, párját nem találod. Szent Pál leve ei, Ágoston vallomásai, a Fioretti, Kis Teráz naplója közelítik meg, de már csak úgy, amint a sugarak áradnak a napból és hozzá vezetnek. A jó olvasónak abból a könyvből a szavak mögül az isteni élet maga világít melegen, nódító vonzással. Úgy érezzük magunkat benne, mint a gyermek anyja ölében, mert ott a lélek otthon van, ősi, egyetlen otthonában. Pontosan tudjuk: így nem beszélt még senki és nem is fog soha. Nincs még egy könyv, amelyben ilyen mondat áll: *Én vagyok a föltámadás és az élet*. Lapozd végig a világ minden könyvét és mérd össze ezzel és akkor látni fogod, micsoda lapos firkálás az egész irodalom hozzá képest. Azért a hívőnek első dolga az evangéliumot olvasni, mint Kempis mondja. A nyelve olyan egyszerű, mint a parasztnak beszédje, de mélysége meghalad minden tudományt.

Az beszél abban a könyvben, aki nem ismer akadályt és kételyt, mert az egész lét tárva-nyitva áll előtte. Első szava a tett: életének és jellemének szépsége. És ez lesz a törvény, a minta és az eszmény. Ő maga egy szót lenem ír, mintha ezzel is azt akarná mondani: van már könyv, betű és cikkely elég, de élet vajmi kevés. Azért erkölcsstanát is egy szóba foglalja össze: *Jer és kövess engem!* Jól tudja, a barátai ugyanis sokat fognak imi róla, azért neki a cselekvés fontos. Az Istennel egyesült tökéletes emberség világít benne és az lesz a szabály. Csak rá kell nézni és nyomban tudjuk, miként kell nekünk is cselekedni. Nincs abban a könyvben semmi elmélet, verejtékes okoskodás, fárasztó gondolatmenet, mert maga a Bölcsesség, nem pedig a szegény bölcsélet szerkesztette azt. Valóban így csak az isteni lángelme tud tanítani.

A TABERNÁKULUM ELŐTT

Akkor még nem ismertem katedrálisokat. A kis falusi templom művészi barokk oltárát se csodáltam meg. Nem tudtam mi a művészet. Nem tudtam, hogy az emberiség legnagyobbjai hódolatukat faragták kőbe, amikor templomot építettek. Sok mindentől nem tudtam, de tudtam a földi lét legboldogítóbb valóságáról, arról, hogy a templomban Isten lakik közöttünk.

Csak Te tudod, Uram, mennyire valóság volt ez a számomra! Úgy mentem Hozzád az alkonyat óráiban, mint leghívebb barátához, mint legmegértőbb jóakaróhoz. Mindent el lehetett Neked mondani! És milyen jó volt mindent elmondani. Az idő megállt ilyenkor, az órák mint percek suhantak tova, ködbeveszett körülöttem minden s Te a láthatatlan lettél az egyetlen létező Valóság számomra. Emlékszel, hogyan osztottam meg Veled a kis és nagy örömeimet, amelyeket a nap folyamán küldtél? Hogyan próbáltalak engesztelni a testvérem misemulasztásáért. Hogyan ajánlottam Szíved szeretetébe családom minden tagját, hogy térítsd és őrizd meg őket, mint akiket az Atya adott Neked. Eléd hoztam az egész falut. Virrasztottam azokkal, akik gondoltak Rád és könnyörögtem azokért, akik nem vettek tudomást Rólad. A pogány missziókról beszélgettem Veled és jó papokért esedeztem Hozzád. Fájt, hogy sokan nem ismernek. Szívdobogató boldogság volt mindenki helyett térdelni Előtted, mindenki helyett szeretni Téged... Emlékszel, Uram, a néma adorációk óráira, amikor már nem volt kérés sem mondanivaló, csak hangtalan hála és csodálat...

Utam azóta messzire vezetett az élet és a világ ország-útján... Megesodáltam Michelangelo kupoláját, a kölni dóm égbeszökő tornyait, Bécs, München, Mainz katedrálisait és még sok-sok ezer emberkéz-alkotta csodát. De elfelejtettelek csodálni Téged. Országokat és népeket ismertem meg, – de elfelejtettem Eléd vinni őket. Évtizedeket ajándékoztál nekem s gyakran nem voltak perceim Számodra. Sok dolgom és ügyem volt, nem kérdeztem már, mi érdekel, mi szomorít Téged. Templomaidban több figyelmet szenteltem a művészetnek, mint Neked...

Néha ugyan rádöbrentem, hogy Téged kellene keresni, úgy mint régen, mert Te vagy az egyedüli jó Barát. Meg kellene beszélni Veled ügyeimet, mert Nálad mindenre van megoldás. A bánataimat kellene elmondanom, mert senki oly türelmesen nem hallgat meg. Bajaimban Hozzád kellene fordulnom, mert egyedül Te tudsz segíteni. Azt is meg kellene néha kérdezniem, mivel szerezhetnék örömet Neked... Mint a cikázó villám, amely csak pillanatra világitja meg az éj sötétjét, úgy villant lelkembe sokszor a vágy Utánad. De a nagy világ millió káprázattól elhomályosított szememmel nem látom már olyan jól a Valóságot, mint régen...

Uram, taníts meg újra látni! Taníts meg visszatérni a fehér Ostya egyszerűségéhez, hogy az legyen foglalatja minden vágyamnak, munkámnak, szeretetemnek és szenvedésemnek, ahogy életed alkonyán Te is ebbe a darab fehér kenyérbe rejtetted világot átfogó szeretetedet...

E. G.

„Ki sokat hoz,
mindenkinek hoz valamit!”

LITÁNIA AZ ISTENI GONDVISELŐHÖZ

Adj, Uram, nekünk:

- Több bátor ságot, ha ébredéskor a ráánkösöntő nap terhe ólomsúlyként nehezedik vállainkra!
- Több bizakodást, amikor egyre több lesz a belső és külső szorongatásunk,
- Több nyugalmat, ha napról-napra nehezebb megpróbáltatások gyötörnek minket.
- Több higgadtságot, ha úgy éreznénk néha, hogy szavaid „KérjeteK és adateK neketeK” a mi számunkra nem érvényesek már.
- Több hitet atyai jószágodban, amikor a Sötétség hatalmai erőszakkal szorongatnak és Te látszólag tétlenül várakozol...
- Több reményt, amikor a reménytelenség mint az árvíz nő és szívünket elöntené keserűséggel.
- Több bizalmat, ha feltör a kétségbeesés mindazon ínség és kilátástalanság miatt, amely mint nagy hegy reánk omlóval fenyeget.
- Több szent örömet, amikor napi kenyerünké lett a fájdalom s a Gond mint állandó vendég ül asztalunknál.
- Több odaadást a Te szent akarathoz, amikor nem tudjuk, lesz-e holnap még fedél a fejünk felett...
- Több jószágot az emberekhez, amikor ők mind keményebbek, hidegebbek és szomorúbbak lesznek sohasem végződő bánatukban...
- Több szeretetet irántad, midőn elhagyatottság lett osztályrésünk; ha nincs segítség és bukásunk elkerülhetetlennek látszik.
- Több fáradhatatlanságot a Te szolgálatodban, ha munkánk, fáradozásunk és küzdelmünk csupán kudarcot érlel.
- Több bátor ságot, ha gyenge óráinkban a gyávaság tör ráánk és kiszolgáltatva érezzük magunkat az ellenség túlerejének...
- Több áldozatkészséget, ha bizonyítani kell, hogy hajlandók vagyunk mindent feláldozni, csak Téged bírassunk!
- Több erőt, midőn a harcban kimerülten egy lemondó „minden hiába” kiáltással akarjuk letenni a fegyvert.
- Több igazságot, ha a veszély órájában hitvallást kell tennünk, hogy Te Krisztus vagy...
- Több hűséget meggyőződésünkhöz, amikor a Sátán tengernyi gyűlölete rázza Egyházad szikláját, a Lélek vesztét keresve.

Uram, adj nekünk:

- Több na gyvon alúságot, midőn saját terveink és személyes kívánságaink kicsinyes Énünkkel együtt a szent cél szolgálatába 1 felmorzsolódnak.
- Több kapcsolatot az örökkévalósággal, amikor az Idő eseményei lélekzetfójtó feszültségben tartanak minket és olyan látszatfontossággal ámítanak, amely őket nem illeti meg.
- Több készséget egy minden helyzetben szívből fakadó „Ahogy Te akarsz”-hoz.
- Több türelmet, midőn a türelmetlenség szeretne korbácsolni minket.
- Több békétűrést, amikor az igazságtalanság és az erőszak elhatalmasodnak, amikor a Gonosz látszólag győz a Jó felett.
- Több várni-tudást, amíg eljön a Te nagy órád.
- Több bensőséget Istenben, bár semmi édességet sem tapasztalunk és Te látszólag távol vagy tőlünk.
- Több hitet, amikor olyan körülmények következnek be, amelyek próbálnak Benned megrendíteni.
- Több békét, amikor lázas tevékenységünkben képtelenek vagyunk önmagunkon túllátni.
- Több egykedvűséget vagy közömbösséget, ha arról lesz szó, menni – vagy maradni, dolgozni – vagy szenvedni, élni – vagy halni... .
- Több elszántságot, midőn a Te terveidet megvalósító óra hozzánk érkezik!
- Több fényt, midőn átláthatatlan lesz a Sötétség – hogy az utat el ne tévesszük!
- Több kegyelmet! és mindig csak kegyelmet – hogy olyanná váljunk mindenben, amilyennek látni kívánsz bennünket,
- Te, a mi Urunk és Istenünk!

(Egyházi jóváhagyással)

+ + +

A TISZTA SZERETET ÉLETE

Szent János apostol írja, hogy Isten maga a szeretet. Ez a végtelen szeretet nem maradt elrejtve, hanem testté lett, Kiáradt az emberekre, hogy akik hisznek benne, azok Isten gyermekeivé váljanak. Isten gyermekének lenni pedig annyit jelent, mint részesülni az Isten életében, amely szeretet. Isten gyermekéről is igaz Szent János szava: Isten gyermeke maga a tiszta szeretet.

Ez a hivatásunk, s ez a végső célunk: átalakulni Istenbe olyan tökéletesen, hogy az Ő élete legyen nyilvánvalóvá bennünk, s minden mozdulatunk az örök és egyetlen szeretet megnyilatkozása legyen. Ez tökéletesen csak az égben valósul meg, ahol mindörökké hirdetjük és angyaloknak, szenteknek elmondjuk az Isten jóságát.

Itt a földön a halandó test, az eredeti bűn nyoma, saját kevélységünk és szegénységünk eltompítja a szeretet sugárzását, de ha nem is olyan tökéletesen mint az égben, már itt a földön is egy a hivatásunk: szeretetté válni s szeretetté lenni, amennyire csak lehet.

Itt nem természetes jóságról és kedvességről van szó, hanem az Isten a jándékaról, amely minden jóságot felülmúl. Lényegében ott van a lelkünkben, mert hiszen megkaptuk az Isten Lelkét. A hivatásunk az, hogy Ő éljen bennünk, s így a szegény ember maga legyen a szeretet.

De mi is ennek a tiszta szeretetnek az élete? Miben áll, s hogyan lehet megvalósítani?

Kezdjük talán a külső jelekkel, s úgy menjünk mindig mélyebbre. A mi Urunk mondotta, hogy a jó fa jó gyümölcsöt terem. Tehát nincsen tiszta szeretet jó gyümölcs nélkül. A gyümölcsök a cselekedetek, a mindennapi tevékenység. Ha azt a tiszta szeretet járja át, akkor lesz benne mindig valami csend és mélység, mert az a jó talaj, amelyben a fa nő, s amelytől a gyümölcs érik. Ha tevékenységünk nincs csendbe és békébe ágyazva, akkor nehezen lehet a tiszta szeretet jele.

Ebből a csendből nő ki azután bizonyos harmónia, amelyben kicsiny és nagy dolgok egységbe fonódnak, és helyes arányban dicsérik Istent. A teremtés azért olyan tökéletes, mert a legkissebb dolgok egyensúlyozzák a legnagyobbakat s együtt alkotják a rendet, amely mindent egyben tart. A tiszta szeretet arra ívviszi a lelket, hogy mindennapi

dolgokban, kicsiben és nagyban, Istent szeresse, s a helyes rendet megtalálva Őt dicsérje.

A mi mindennapi életünk s tevékenységünk úgy hozzá tartozik a szeretet rendjéhez, mint az imádságunk, vagy az önmegtágadásunk. Isten maga az **Élet**, teremtő **Élet**, s bennünk is a szeretetnek életté kell válnia, teremtő életté, amely mindennapi munkákban nyilvánkozik meg. Ez mindenütt így van, ahol keresztények élnek. Még a teljesen elzárt, szemlélődő rendben is ott van a tevékenység, amely szóbeli imádságban, énekekben, testi és szellemi munkában nyilvánkozik meg. A szeretet az **Élet**.

Ennek az életnek a forrása az Isten ajándéka a mi lelkünkben, amelyet kegyelemnek hívunk. A kegyelem tűz, amely égből száll le, s átalakítja az egész embert Isten képére. Tűz, amely halhatatlanságot hoz s megőrzi a testet és lelket Isten országára. Tűz, amely kiégeti a szennyet és tisztává teszi a tisztátalant. Fény, amely eloszttja a sötétséget, meleg, amely szétolvasztja a jeget. A kegyelem az, amely nekünk új akaratot és vágyat ad úgy, hogy a halandó ember a halhatatlan Istent kívánja. A kegyelem szellemi ajándék, amely Isten gyermekeivé tesz bennünket, új emberré, aki az istenségben részesül. Minden jó cselekedetünk forrása ez az isteni kegyelem.

De a kegyelem magában nem áll meg. Ha tűz van a lélekben, annak valahonnét jönnie kellett. Ha fény van ott, valahol kell lennie egy fény forrásának. Ha ott az ajándék, kell lennie ajándékozónak.

Az a személy, akitől minden ajándék jön, az Isten **Lelke**, akit Isten nekünk adott. A szeretet **Lelke**.

A **Szentlélek** maga ott lakik a szívünkben. Ő a forrása mindennek. Ereje mozgatja lelkünket s létrehozza az új embert kegyelemben és igazságban. Ez a jelenlét az, amelytől tűz száll a lélekbe, amelyből fény árad a homályba. Az Evangéliumban olvassuk, hogy a beteg asszony meggyógyult attól, hogy az Isten Fia ruhája szegélyét érintette: "mert erő ment ki belőle".

Mennyivelinkább átalakul akkor a lélek, amikor az Isten **Lelke**, aki maga az **Erő**, ott lakik benne. Itt nem érintésről van többé szó, hanem egyiségről, amelyben Isten és ember összetalálkozik. Az isteni személy az emberi személy erejévé válik.

Ezt jobban úgy lehetne kifejezni, hogy a szegény embert a gazdag Isten felveszi a maga életébe. Az ember nem áll már egyedül és elhagyottan a földön, erő járta át a testét és lelkét, s az Isten élete árad át rajta. Többé nem tartozik ebbe a világba, már ott van az **Atya** országában. Természetesen ez mind titokban marad, s csak a

hit homályán át tudjuk, hogy így van. De a valóságon nem változtat a mi tudatlanságunk. A Szentlélek jelenléte az Isten népévé tett bennünket s felvett minket Isten életébe.

A Szentlélek jelenléte nem halotti csend és mozdulatlanság. A Lélek az élet, s amikor eljött, szél zúgása s tüzes nyelvek hirdették a jelenlétét úgy, hogy a ház megingott bele. A bennünk lakó Lélek is élet, s mert maga a szeretet: a szeretet élete. Az élet pedig sohasem mozdulatlanság, hanem mozgás és növekvés. Az Isten Lelke tehát arra viszi az ember lelkét, hogy átvegye ennek a szeretetnek az életét s mint a jó fa, százszoros gyümölcsöt hozzon a szeretetben. Ezért a mi hivatásunk az, hogy élő szeretetté legyünk.

Amikor a Szentlélek így leszáll a lélekbe, vagy helyesebben, amikor az embert a Lélek így felveszi az Istenbe, akkor a Megtestesülés csodája ismétlődik meg valamiképen. A Szentlélek volt az, aki megtermékenyítette a tiszta Szűz testét, s így létrehozta az egységet Krisztus emberi természete és az Isten Bölcsessége, a második Személy között. Ez az egység személyes egység volt. Az emberi természet megőrizve mindent, ami emberi, az isteni személy eszközévé lett. Emberi és isteni természet egybeforrott a második Személyben.

Ilyen mély egység csak Krisztusban lehetett. Ha mi ezt nem is érjük el (és nem is érhetjük el), a mi egyesülésünk Krisztussal valamiképen megközelíti ezt. Abban az egységben, amely a miénk, az isteni és emberi személy megmarad külön-külön, de az isteni személy ereje és hatalma átjárja az emberit és azt istenivé teszi. KRISZTUSBAN élünk. Ezt az életet KRISZTUSBAN bennünk is az Isten Lelke hozta létre. Ő az, aki minket a titokzatos test tagjává tesz. Krisztus Szíve lényegileg egyedül volt az Istenséggel: nem volt önálló élete, minden mozdulata az Isten Lelkétől jött. Ha nem is olyan módon, de azért a mi szívünk is egyesítve van az Isten Fiával, akiben élünk, mozgunk, vagyunk s akinek a testéhez tartozunk. A mi szívünket is átjárja a Lélek és viszi a szeretetnek arra a megnyilatkozására, amely valamikor nyilvánvalóvá lett JÉZUS Szívében. Amint JÉZUS Szívében testté vált az Isten gondolata és életében, tanításában, szenvedésében, halálában és feltámadásában a szeretet gyümölcsét hozta, hasonlóképen a mi szívünkön is átárad az Isten gazdagsága erre a világra. Úgy szerette Isten ezt a világot, hogy egyszülött Fiát adta érte. Isten ma is úgy szereti ezt a világot, hogy fogadott fiait akarja adni érte.

Igy válik hivatásunkká a szeretet. Ez hivatás a szó legszorosabb értelmében s olyan hivatás, amire csak Isten tud valakit megtanítani, mert emberi szavak nem tudják azt megmagyarázni. Hivatás arra, hogy az em-

ber maga legyen a szeretet, hogy az emberi szív egyesülve az Isten Fiával, a Lélek szerint éljen.

Ezt a szeretetet nem lehet leírni, mert szavakkal kifejezhetetlen. Ha mégis beszélni kell róla, akkor talán a legjobb meghatározás az lenne, hogy Isten életének a megnyilatkozása bennünk a világ felé. Az Isten életének a megnyilatkozása, tehát Istenben gyökerezik. Független a világtól s az emberektől. Mi mindig másra nézünk, mindig várunk valamit másoktól, legyen az anyagi vagy szellemi ajándék. Akinek a szeretet a hivatása, az nem vár semmit. Mindent Istentől kap s amit állandóan kap, azt próbálja adni másoknak. A szeretetnek a hivatása hivatás arra, hogy az ember adjon, s csak adjon. Nem számít a környezet, nem számít, hogy milyenek a személyek: az Isten Lelke mindenkit meg akar szentelni egy emberi szíven keresztül. Tehát a szeretetnek áradnia kell kifelé, mint csendes folyónak, amelynek Isten a forrása.

A szeretet hivatás arra, hogy az ember állandóan adjon, hogy Istent adjon másoknak. A mi Urunk élete, tanítása, halála és feltámadása mind egy célt szolgált: adni az Isten meleg szeretetét, a Szeretet Lelkét az emberek fiainak, hogy Az örök életet adjon nekik.

A szeretet élete tehát állandó élő kapcsolat Istennel: a kegyelem a békés áradás a lélekbe. Ez a kapcsolat több mint egyszerű imádság, ez a lélek átalakulása Istenbe. Úgy is mondhatnánk, hogy a szeretet hivatása elsősorban Isten felé nyilatkozik meg. A Szentlélek di-cséteret, hálát, örömet ébreszt az emberi lélekben. Ebből születik az engedelmség és mérhetetlen nagylelkűség Isten felé. A Szentháromság élete járja át a lelket. Ott minden az Atyától jön s hozzá tér vissza. Szeretet Isten felé.

De ugyanakkor ez a szeretet kiárad az emberek felé úgy mint JÉZUS Szívéből. Oszlja mindenfelé a Szentlélek gyümölcsseit, békét, örömet, jószágot, szelidséget, türelmet, ---ahogy azt Szent Pál leírja.

Ez a nagy szeretet feltételezi az értelem tisztulását. Át kell alakulnia az egész emberi pszichológiának, hogy mindennek előtt Isten módjára tudjon az ember gondolkozni. Ha kedvesek is vagyunk másokhoz, a gondolataink sokszor nem keresztényiesek: nincs bennük igazi szeretet. Ezt a gondolatvilágot kell mindennek előtt átjárnia a Léleknek, hogy egészen megújítsa. Úgy kell néznünk minden egyes személyre, mint akihez küldetésünk van. A Szentlélek rajtunk keresztül akarja megszentelni, vagy legalább a jószágot rajtunk keresztül akarja megmutatni. Erre a beállítottságra nehéz eljutni, hosszú ideig tart és sok áldozatot követel. De Isten éppen itt éri el a legbelsőbb éntünket s tesz magához hasonlóvá bennünket. A cél az, hogy olyanokká legyünk, hogy ne is tudjunk másképp,

mint tiszta szeretettel gondolkozni másokról. JÉZUS szent emberségének a gondolataival kell másokra nézünk s az ő szeretetével hozzájuk közelednünk.

Tehát szükség van egy belső magatartásra, amely visz bennünket, hogy adjunk, s bármi történik is, csak adjunk. Csalódás ebben nem érhet, mert adni mindig lehet. Ha azt várjuk, hogy mi kapjunk valamit, akkor sokszor nem válik valóra a vágyunk, de bármi történjék is, legalább felajánlhatom Isten szeretetének a melegét másoknak.

Az értelem tisztulása s szeretetté váló átalakulása úgy megy végbe bennünk, hogy Isten új és új próbának vet alá. Emberekkel találkozunk, akik durvák, hálátlanok, --- s ilyenkor szükség van arra, hogy a Szeretet forrásához menjünk s nagylelkűen hagyjuk, hogy Isten szeretete nyilvánvalóvá legyen bennünk. Ezt látjuk az Úr Jézusnál: bármi történt is, az Ő gondolatai mind szeretettel voltak tele. Egészen addig a pillanatig, amíg a kereszten imádkozott, hogy Atyja ne tulajdonítsa bűnnek ellenségei gonoszságát.

Az értelem tisztaságából születik meg a cselekedetek tökéletessége. Hivatásunk az legyen, hogy a szeretet tetteink nyomán életre keljen. Ez gyakorlatban annyit jelent, hogy a mi hivatásunk adni, amit tudunk, tettekben. Adni Istent mindenkinek, akivel találkozunk. Ezt mindenütt meg lehet tenni, s nincs olyan helyzet, ahol erre lehetőség ne lenne. Istent adni mindig, mindenkinek. Ez a Lélek gyümölcse, az élet, amely fejlődés és mozgás. Az Isten gyzdagságának a kiáradása emberekre, emberi szíven semberi kezeken át.

A szeretetnek ez az élete akkor tökéletes, ha az csakugyan a Szentlélektől jön s független minden külső körülménytől. Amint az imádságban a haladás abban áll, hogy Isten megfosztja a lelket az emberi fogalmaktól és képektől és sötétségben hagyja, ugyanúgy itt is haladás abban áll, hogy Isten megvonja az emberi viszonzást, hálát és kedvességet, mert neki abban telik a kedve, ha a szeretetnek ez a csendes folyója egészen természetfeletti. Sötétség lesz itt is: eltűnik az édesség, a kedvesség, mindaz, amit az ember szeret, hogy az Isten egyszerű tisztasága járjon át mindent a sötétségben és homályban.

Ez a kivirágzott szeretet a tökéletesség. Aki ezt elérte, az egészen Isten keze alá kerül s tényleg elkezdí Krisztus iskoláját járni. Imádság, szemlélődés, mind bevezetés erre. Az imádságban az értelem érik arra, hogy befogadja az Isten Lelkét, a szeretet hivatásában a Lélek életet hozott az emberi szívbe, s ott megszületett az isteni élet. Az Isten már nem annyira az embert formálja, bár azt is, - mint inkább az emberen át folytatja a világ megszentelésének a mű-

RÓMAI ZSINATI TUDÓSITÓNK IRJA:

Az első benyomása az embernek, hogy minden sokkal békésebb, csendesebb, mint az első ülés alatt volt. Nagy és szenvedélyes vitákat nem hall az ember: inkább olyan a társalgás tonusa, mint nálunk a teológián. Specialistáknak az érveit latolgatják, és teológiai finomságokat igyekeznek eldönteni.

Azt mostmár mindenki elfogadja, hogy a haladó párt győzött. A kérdés csak az, milyen legyen ez a haladás. Az általános tendencia inkább az, hogy kiegyensúlyozottságot vigyenek a megoldásokba.

Sokan vannak, akik nem tartják szerencsésnek, hogy olyan kényes kérdésekről folyik a vita, amelyek teológusoknak is nehezek, mint pl. collegialitas episcoporum és an episcopatus sit sacramentum, etc. Szívesebben hagynák ezt szakteológusoknak.

Az Egyházzól szóló tervezetet a vegyes bizottság dolgozta ki. Ennek az eredménye az, hogy senki sem találja nagyon jónak. Bea biboros, aki maga is résztvett a munkában, kifogásolja a szentírási érveket: nem bizonyítanak. Valószínűleg igen sok javításra lesz szükség. P. Rahner is résztvett a munkában, de a főszerkesztő állítólag a belga Philipps volt. Két kb. 50 nagyoldalas füzetben van. A nyelv, a stílusa sokkal frissebb, mint az előzőé volt.

A sajtószolgálat sokkal jobb, mint az első ülészakon volt, de még jobb lehetne. Az OSSERVATORE nem állítja többé, hogy mindenki a schema javára nyilatkozott, hanem minden beszédről őszinte, rövid összefoglalást ad, akkor is, ha az a tervezetet kritizálta. De nem adja meg a neveket. Ha az ember ezt is tudni akarja, akkor egyszerűen a CORRIERA DELLA SERA, vagy a MESSAGERÓ lapokhoz nyul, mert ezek megadják a hiányzó adatokat. A gyakorlatban ez annyit jelent, hogy az ülésekkel kapcsolatban kevés a titoktartás.

A haladás ritmusából már látszik, hogy ez az ülés is kevesebbet fog végezni, mint előre gondolták. Dec. 4-én zárják. Már sok szó esik a negyedik sessióról. Még legalább kettőre lenne szükség.

(Folytatás a 37. oldalról)

vét. Valamiképpen az Isten Fia újra testet ölt egy emberi szívben, amelyet átjár Krisztus lelke, s elindul újra az útján, hogy jót tegyen mindenkivel, hirdesse a jóhírt, gyógyítsa a megsebzettet, vigasztalja a szomorút, ---hogy odaadja az életét a juhokért. Lehet, hogy ez az odaadás vértelen áldozat, de ha tökéletes, akkor az egész életnek az áldozata. A Megtestesülés titka ismétlődik meg egy szegény emberi testben. Az igazán szent személyek mögött Krisztus jár közöttünk. Ez a tiszta szeretet hivatása.

A II. Vatikáni Zsinat 2. Ülésszakának Megnyítása

2400 zsinati atya jelenlétében nyitotta meg VI. Pál pápa szept. 29-én a zsinat második ülészeit. A jelenlevők között volt 75 bíboros, több mint 2200 püspök és 65 rendfőnök. A résztvevők számát az előző üléshez képest emelték a missziós országok újonnan meghívott apostoli prefektusai, a szír-ortodox és az örmény egyházak megfigyelői, ezenkívül 11 világi hallgató ("auditores") a nagy nemzetközi katolikus szervezetek képviselőiben, akik nemcsak "hallgatnak", hanem az egyes bizottságok ki is fogják a véleményüket kérni. Újabb szó esett, hogy nőket is, elsősorban rendfőnöknőket is meghívjanak. Jellemző, hogy a világi apostolkodás javaslatának az új formája javarészen egy nő munkája.

A zsinati atyák ezúttal a Szent Péter bazilika zsinati aulájában gyülekeztek. A Szentatya is a Vatikánból egyenesen a bazilikába vonult. A megnyitó istentiszteleten Tisserant bíboros Szent Mihály főangyal miséjét pontifikálta. A mise végétével a Szentatya ünnepélyesen felolvasta a hitvallást, majd átvette az első sessió óta felszentelt püspökök engedelmességi nyilatkozatát és a bíborosok hódolatát.

Ezt követte a majdnem egy órás beszéd, amelyben a Szentatya, mint Szent Péter utóda, küldetésének és hatalmának teljességében meghatározta a zsinat célját. Bejelentette a zsinati atyáknak első körlevelét, amelyet, tekintettel a zsinat megnyitásának az ünnepi alkalmára, előszóval kíván közzé tenni. Megemlékezve XXIII. János pápáról, aki a zsinatot "isten indításra" hívta egybe, kijelentette, hogy ő is ilyen értelemben kívánja azt folytatni. A hívek körében el kell oszlatni a pápai tévedhetetlenség dogmája körül felmerült tévhitet, mintha a pápa egyedül akarná az Egyházat kormányozni. A kormányzás a pápa, az egyetemes zsinat és a püspökök közös feladata.

Mint elődje, ő sem a tévedések kiküszöbölését teszi a zsinat főcéljává, hanem az Egyház életbevágó tanainak a pozitív és korszerű hirdetését. Ezt a főcélt négy pontban részletezi:

- 1.) Az Egyházat új meghatározásban és megvilágításban kell a hívek elé állítani, hogy igazi, belső lényegét megismerjék. Meg kell határozni a püspökök helyét és szerepét az Egyházban. A pápa örömmel látná a püspökök testvéri közreműködését az egyházkezelésben. Ez az újbeállítás elhárítaná az egység egyik akadályát és hathatósan előmozdítaná a kölcsönös megértést.

- 2.) Az Egyház gazdag szellemi és erkölcsi energiáiból megújult és tökéletesebb keresztény életet akar remteni, főleg "az isteni Főhöz való hasonulás" által. Az élő Krisztusnak élő Egyház felel meg. Főleg a szeretetnek, mint minden keresztény erény gyökerének és koronájának, kell az Egyház életében diadalra jutnia.
- 3.) Keresni kell a kapcsolatot a másvallású keresztényekkel. Az Egyház képes az egység feltételeinek biztosítására. Ez az egység csak a hit és a szentségek egyenlőségében és az egységes vezetésben jöhet létre. De nem akar uniformizálódást, mert tekintetbe veszi a különböző nyelvi, liturgikus és történelmi hagyományokat, helyi előjogokat és szokásokat. Az egységre törekvések célja ma még csak remény, de holnap valóság lehet.
- 4.) Az Egyháznak át kell hidalnia az űrt, amely a mai világtól elválasztja. Kötelessége az emberiség minden jelenlegi problémájában utat mutatni. Missziós hivatásának mélyebb tudatában keresni akarja a dialógust a világgal.

A Szentatya beszédében szomorúan utalt a zsinati aula sok üres helyére, az üldözött Egyház hiányzó püspökeire. Hazánkból a meghívott 21 egyházfő közül csak öt kapott engedélyt a zsinaton való részvételre: Hamvas Endre csanádi, Kovács Sándor szombathelyi, Papp Kálmán győri megyéspüspökök, Kovács Vince váci, Szabó Imre esztergomi segédpüspökök. Mint szakteológusok résztvehetnek: Brezanóczy Pál egri apostoli kormányzó, Bánk József teológiai tanár, Csepregi Ignác egri, Paták Kornél csanádi irodaigazgató, Ákos Géza váci egyházmegyei ügyvivő, Kovács György győri szeminaryumi rektor, Hamvas István püspöki titkár. A világiak közül: Esty Miklós a Katolikus Akció világi elnöke és dr. Siminszky Ervin orvos. A magyar dr. Vajta Vilmos a 2. ülészakon már hivatalosan is mint megfigyelő szerepel a Luteránus Világszövetség képviselőjében.

A magyar Egyház iránt érzett aggódó szeretetnek már koronázása alkalmával tanujelét adta a Szentatya, amikor a jelenlevő Hamvas püspöknek írásban adta át üzenetét. Az üzenet nagyon későn érkezett el a magyar katolikusokhoz. – Mindenekelőtt apostoli áldását küldi és különleges jóindulatáról biztosítja nemzetünket. Megemlékezik az igen kedvező benyomásokról, amelyeket mint a pápai legátus kísérője – az Eucharisztikus Világkongresszus alkalmával szerzett a magyar népről. "A katolikus Magyarország erényei és érdemei, valamint annak munkástömegei egyáltalán nem ismeretlenek előttünk. Nem kételkedünk, hogy kipróbált hitetek, mely értékesebb a tűzpróbát kiállott aranyból, dicséretetekre, dicsőségtekre és tisztességtekre (I. Péter 1, 7) lesz." Reménnyel tekint egy jobb kor hajnala felé és minden magyar egyházfőt szeretettel vár a zsinat második ülészakára.

A Szentatya beszédéből kiviláglik, hogy bár az Egyház eddigi álláspontjához ragaszkodik, mégis szerető megértéssel fordul az elszakadt testvérek felé. Erősen kiemelte Krisztus szerepét az Egyház lelki megújulásának az elvi megalapozásában. Közben szívből segítségül hívta Szűzanya pártfogását és Szent József oltalmát. Az ateizmussal és kommunizmussal szemben határozott állásfoglalás várható a részéről.

* * * * *

Közben a zsinat munkája már gyorsult menetben indult meg. A munka meggyorsulásának külső és belső okai vannak:

1. Bizonyos parlamenti tapasztalat. Egyes csoportok, néha egész kontinensek egy-egy képviselőt bíznak meg, aki az egész közösség nevében beszél.

2. Új vezetési forma alakult a négy moderátor vagy delegátus kinevezésével. Tagjai: Agagianian, Lercaro, Döpfner és Su en en s biborosok. Nagyon energikus és aránylag fiatal "négyesfogat" (50-68 évesek).

3. Egy-egy konstitúció elfogadásához most is 2/3 többség kell, viszont egy javaslat elvetéséhez elég az egyszerű többség.

4. Még erősebben kihangsúlyozták, hogy nem dogmatikus meghatározásokat, hanem pasztorális újjászervezést akarnak.

5. Néhány kényes, vitatott és még nem egészen érett kérdést, mint pl. Egyház és állam viszonyának és az egyháztagságnak a megállapítása, a tervezetről kikapcsolták.

Ezzel az első ülésszak nagy feszültsége valamennyire enyhült és a zsinati atyák nagy optimizmussal kezdtek a munkához.

A MUNKAPROGRAMM:

Felice érsek, a zsinat főtitkára bejelentette, hogy az Egyházzal szülő javaslat megvitatása után a következő tervezetek jönnek sorra:

- a) A boldogságos Szűz Mária, mint az Egyház anyja
- b) A püspökök és az egyházmegyei kormányzat
- c) A világiak apostolkodása
- d) Az ökumenizmus

Red.

VI. PÁL PÁPA MEGHIRDETI A RÓMAI KURIA MEGÚJÍTASAT

A kuria mélyreható reformjának a tervét jelentette be a Szentatya a kuria tagjai számára tartott kihallgatás alkalmával. Beszédének kezdetén mindjárt rávilágított ennek a találkozásnak a jelentőségére éppen a zsinat második ülészakájának a küszöbén. A kuria munkaközösségét nemzetközivé kell alakítani, hogy jobban segíthesse az egysegretőrekvést. Ha a zsinat azt kívánná, hogy a pápa mellé egy tanácsadó testület álljon a világ püspökeinek a képviselőiből, azt ő szívesen látja és a kuria is értse meg.

A római kuria megújításának a szükségessége előrelátható volt, mert jelenlegi szervezete erősen elavult. Ez akadályt jelent és újítást igényel. "Biztosan Önök is meggondolták, – mondotta a Szentatya – hogy amilyen hasznos a tiszteletreméltó és józan hagyományokhoz való ragaszkodás, éppoly szükséges, hogy a mai kor követelményeinek is eleget tegyünk. Az újítások biztosan célravezetőek és áldásosak lesznek, mert semmi mást nem akarnak, csak az előregedett és fölösleges formákat felszámolni és helyükbe friss, életképes, körültekintő és hatásos munkamódokat állítani."

A kuria nem riadhat attól vissza, hogy tagjai nemzeti zileg legyenek összeválogatva. Már Szent Bernát kérdezte annakidején: "Miért nem választjátok az egész világról azokat, akik az egész világ ügyeiben fognak ítélkezni?" – A kuria biztosan nem őrzi féltékenyen a más korokból származó előjogait és nem bizakodik szűklátóan a lehetőségek felhasználásában, amelyeket a püspökök helyi viszonylatban jobban lelátnak és gyorsabban tudnak megvalósítani.

A reformok által a kuria jobban ráébredne példátadó hivatására – folytatta a Szentatya. Az egész világ Rómára, a pápaságra és a kuriára tekint. Itt hatványozottan közeleenség valódi kereszténynek lenni. Minden Róma szerint igazodik: a betű és a szellem. A gondolkozásmódban, a tanulásban, az érzésben, a szenvedésben, az imádságban, a szolgálatban és a szeretetben. Életünk és minden tettünk sugárzik. Áldásthozóan, ha hűek vagyunk Krisztus akaratához, rombolóan, ha hűtlenek leszünk hozzá. Ezért kívánja a Szentatya minden munkatársától és a kuria minden tagjától a jópéllda ajándékát.

A római kuria nem ismeretlen szervezet, de nem lehet visszautasító és unalmas bürokrácia. Sokkal inkább legyen a hit, a szeretet, az ima és a munka valódi közössége: testvéri közösség a pápa atyai vezetése alatt, amely mindent elkövet, hogy az egyetemes Egyház fiait és az egész világot szolgálja.

A Szentatya végül megköszönte a kuria tagjainak a hűséges szolgálatát és arra kérte őket, hogy fogadják alázattal és hálával a zsinati atyák részéről jövő bírálatot is.

R.

A HIVŐ KERESZTÉNY AZ ATEISTA VILÁGBAN

A keletnémet püspökök elvi jelentőségű pásztorlevele

A berlini Morus Verlag kiadásában megjelent *Die katholische Kirche in Berlin und Mitteldeutschland* című munka, amely a kelet-németországi egyházi helyzetet ismereti, közli a kelet-németországi püspöki karnak 1960-ban kiadott elvi jelentőségű pásztorlevelét, amelyet a német katolikusok mindmáig irányadónak tekintenek a kommunista világban való magatartásukat illetőleg. Általános elvi jelentőségére való tekintettel közöljük a pásztorlevél fordítását¹

Kínzó kérdések

Kedves Híveink! Lássuk először, hogy milyen problémák gyötörnek titeket napról napra, hogy aztán hallhassátok Egyházatok választát.

Szocialista világban éltek. Ebben a pásztorlevélben nem szólunk a szocializmus társadalmi tanításáról, hanem kizárólag világnézeti oldalát tekintjük.

A keresztény hívő számára itt a legsúlyosabb tehertétel, hogy a szocializmus világnézeti alapja, a dialektikus materializmus, a keresztény hittel összeegyeztethetetlen. A dialektikus materializmus elvszerűen elutasít minden vallást, mert ezek állítólag ellenkeznek az «igazi tudományossággal» és állítólag akadályozzák a társadalmi haladást. De ezen túl, különösen az újabb időkben, egyre erőszakosabb a törekvés, hogy a dialektikus materializmus világnézetével átjárassák az egész társadalom életét, sőt az egyes emberek magánéletét is. Az a jelszó járja, hogy mindenkinek szocialista módra kell élnie.

Éppen ennek a szocialista életnek a követelése állítja a hívő keresztény lelkiismeretét nap mint nap kínzó problémák és döntések elé. Hadd említsünk itt néhány ilyen kínzó kérdést:

Szabad-e hallgatnotok, ha rágalmakkal illetik az egyházat, a keresztény hitet az iskolában, üzemekben, gyűléseken?

Szabad-e szülőknél tétlenül nézniök, ha gyermekeiket az iskolában hitük miatt gúnyolják vagy hátrányosan minősítik?

Résztehetek-e szocialista «szertartásokon», mint pl. a szocialista névadás, szocialista esküvő stb., csak azért hogy súlyos hátrányokat elkerüljetelek?

¹ (A Katolikus Szemle 1963. évi 3. számából.)

Szabad-e olyan döntéseket és kötelezvényeket aláírnotok, amelyek a keresztény lelkiismerettel ellenkeznek?

Szabad-e támogatnotok az ateista propagandát?

Választhatok-e olyan életpályát, amelyen a tapasztalatok alapján nem működhetek mint hívő keresztények?

Szabad-e vállalnotok a besúgó szerepét s szabad-e arra vállalkoznotok, hogy másokra írkodjatok?

Tűrhetitek-e, hogy némely, magát kereszténynek nevező politikai csoport Egyházatok főpásztorai ellen uszítson titeket?

Az ilyen és ehhez hasonló kérdések megválaszolásának az a tehertétele, hogy gyakran súlyos, sőt a legsúlyosabb hátrányokkal jár mind az egyénekre, mind a családjukra. Így hát végeredményben e döntő kérdés mered elétek:

Van-e egyáltalán lehetősége a hívő kereszténynek ebben a szocialista világban arra, hogy mint hívő keresztény működjék? Nyílik-e számára olyan föladat, amely belső tartalmat adhat életének?

Jól tudjuk — és ezért mélységes hálát adunk Istennek — hogy mily sokan adtok, a Szentlélektől megvilágosítva, világos választ ezekre a kérdésekre és mily bátorsággal vállaltátok, Isten kegyelmétől segítve, annak minden súlyos következményét. De azt is tudjuk, hogy mennyire gyötörnek Benneteket ezek a kérdések; látjuk, hogy mennyire vívódtok a helyes válaszért. Ezért főpásztori kötelességünknek tartjuk, hogy felvilágosító és egyúttal erősítő szavunkat intézzük hozzátok arról, hogyan kell helytállnotok a nehézségek közepette és mi a hivatástok ebben az ateista világban.

A hívő keresztények helytállása

A mindennapi élet sokkal változatosabb, semmint hogy választ adhatnánk az összes felmerülő kérdésekre. De rá akarunk mutatni néhány alapelve, hogy ezek segítségével könnyebben rátalálhassatok a helyes útra.

1. A Megfeszített követésének fényében tekintsétek a hívő keresztény életét.

Minden további tanács csak abban leli értelmét, ha erős az elhatározásotok, hogy a Megfeszített tanítványai legyetek. Nincs keresztény élet áldozat és lemondás nélkül, különösen nem abban a világban, amelyben éltek. Az Egyház nem mondhatja nektek, hogy mi módon küszöbölhetitek ki a nehézségeket és hogyan kerülhetitek el a hátrányokat, csak arra mutathat rá hogy a « jó lelkiismeretből és tiszta szívből való szeretet » (1. Tim. 1,6) útján hogy juthattok Isten dicsőségébe. Az Írás egyes igéit forgassátok állandóan elmétekben, ezek visszhangozzanak mindig szívetekben, hogy életeteket alakítsák. Így gondolatok mindig az Úr komoly figyelmeztetésére: « Mit ér az embernek, ha az egész világot megnyeri is, de lelke kárt szenved? » (Mt. 16,26) És hadd emlékeztessünk a római levél bátor vallomására: « Ki ragadhat el minket Krisztus szeretetétől? Nyomor vagy szükség, üldöztetés vagy éhínség, ruhátlanság, életveszély vagy kard?...

Semmi nem szakíthat el minket Isten szeretetétől, mely Krisztus Jézusban, a mi Urunkban van. (Róm. 8, 34, 39)

2. Nyílt határozottsággal valljátok meg, hogy Krisztushoz és Egyházához tartoztok.

Előfordul, hogy hívő keresztények kibuvót keresnek, hogy ne kényszerüljenek döntésre. De a másik oldalon ezt gyön_esség jelének veszik, a visszavonulás kezdetének, és annál inkább a sarkatokban lesznek. Így még súlyosabb helyzetbe kerültek és végeredményben a döntést nem kerülhetik el.

Ezért gyakran a leghelyesebb azonnal egyértelműen kijelenteni: «Katolikus keresztény vagyok, ezt nem tehetem meg!»

3. Tagadjatok meg minden közösséget a szocializmus ateista világnézetével.

A Krisztusnak mondott világos, határozott igen -nel velejár a materializmusnak mondott világos, határozott nem! Ne üljetek föl a megtévesztő «megnyugtató»-nak. Az un. szocialista szertartások ügyében ismételten szólunk hozzátok. Hadd idézzük nyomatékkal tavalyi nagybójtai pásztorlevelünk idevonatkozó mondatát: «Nincs keresztény katolikus hívő, aki a szocialista házasságkötést, temetést vagy más hasonló egyházellenes szertartást végrehajtná illetve végrehajtatná anélkül, hogy egyúttal szent hitét ne tagadná meg! Az Istenben való hit és az istentelenség hitvallása között nincs kompromisszum!» Tagadjatok meg tehát bárminő ilyen jellegű ígéretet is, ha gyermekeitek iskolai beiratása alkalmával vagy az üzemben arra akarnának titeket kötelezni, hogy családotokba bevezessétek az ateista pótszertartásokat!

4. Szálljatok síkra mindig a vallás és jog érdekében, ha csak tehetitek, és sohase hallgassatok emberi tekintetből!

Bizonyára nincs módokban, hogy minduntalan felszólaljatok, ha jogtalanság történik vagy az Egyházat és vallást gyalázzák. Gondosan fontoljátok meg, hogy megtaláljátok-e a helyes mondanivalót és hogy egyáltalában értelmes, helyénvaló-e a nyílt színvallás. De sajnos gyakran akkor is hallgatnak az emberek, amikor nemcsak tudnának mit szólni, hanem egyenesen kötelezve is vannak erre. Épp a gyermekek védelmében kellene a szülőknek bátran és okosan felszólalniok, ha azokat az iskolában hitük miatt hátrány éri.

5. Ne működjétek közre közvetlenül és kifejezetten oly ténykedéseknél, amelyek ellenkeznek a keresztény lelkiismerettel!

Sokmindent nem tudtok megakadályozni, amit mások Isten parancsai ellenére művelnek, sőt sokszor még azzal is visszaélnak, amit ti magatok tiszta szándékkal tesztek s ezt megengedhetlen célra használják fel. Fejlesszétek ki magatokban a helyes érzéket, hogy világosan tudjatok különböztetni jog és jogtalanság között. Részleteiben vizsgáljátok meg mindig, hogy meddig mehetek el. Ha például úgy tetszik, hogy valamelyik

életpálya gyakorlása lehetetlen az Egyháztól való eltávolodás nélkül vagy feltétlenül együttjár a nemkeresztény magatartással, akkor nehéz szívvel azt kell tanácsolnunk, hogy mondjatok le erről az életpályáról. Ha ehhez hasonló lelkiismereti kérdésekben nem tudtok határozottan dönteni, forduljatok tapasztalt lelkipásztorhoz, vagy kérjetek tanácsot bűzgő hívőtársatoktól. És naponta kérjetek imátokban Istentől világosságot, hogy a helyeset meglássátok, és erőt, hogy azt meg is tegyétek.

6. Óvatosság, ha visszaélnék a keresztény névvel.

Ismételten tapasztalhatjátok, hogy magukat «keresztény»-nek nevező csoportok gyűléseik és akcióik által megzavarnak benneteket határozott állásfoglalásokban és el akarnak választani az Egyház pásztoraitól. Tartásotok magatokat egészen távol az ily kísérletektől. Közreműködésekkel sem az Egyháznak, sem az egyes hívőknek nem tesztek jó szolgálatot, hanem ellenkezőleg, megzavarjátok magatokat és másokat is. Az egészet tekintve, hála Istennek, elmondhatjuk, hogy az ily kísérletek meddőek maradtak. Továbbra is meg akarjuk őrizni szoros egységünket.

A hívő keresztények küldetése

A tanítás és óvás után hadd szóljunk a rátok váró jelentős küldetésről. Mert inséges helyzetetekből jelentős föladatok fakadnak számotokra.

1. Építetek erősebben az Urra.

A jelen óra követelése: gyökerezzetek szilárdabban Istenbe. Minden országban, ahol hivatalosan támogatják az istentelenséget, az a vigasztaló tapasztalat, hogy az Istenben való hitet nem lehet kiirtani. Ha sokan meg is inognak hitükben, mások viszont — az ifjúságot sem véve ki — annál inkább várnak választ és erőt hitüktől. Minden szorongatásunk közepette bizvást mondjuk a zsoltárossal: «Nekem azonban jó az Istenhez ragaszkodnom, az Úrban, az Istenben bízom.» (72,28) S mivel a mostani megpróbáltatás idején némelyek közülünk a tüzes kemencébe vetett három ifjúhoz hasonlítanak, velük együtt annál hangosabban dicsőítsük az Urat.

Némelyek azt mondják, hogy a vallás túlhaladott dolog és értelmetlen. A hívő keresztény küldetése, hogy megmutassa, mire képes az ember Istenben. Isten nélkül végkép nyomorulttá válik az ember. Ennek a világnak szüksége van rátok: hiszen érette vezekelték imával és áldozattal Isten előtt. Így nagy, jelentős értelmet nyer éltetek. Ha sokminden fáradtságos és nehéz is életekben, hallgassatok az Urra. Hozzátok szól az Ur: «Jőjjetek hozzám mindnyájan, akik elfáradtatok és meg vagytok terhelve: Én felüldítelek titeket» (Mt. 11,28) Oly mélységes örömben lesz részetek, amelyet nem vesz el tőletek senki, s amely átnyúlik az örökkévalóságba.

2. Erősítsétek a családot.

Ma itt a család órája. Minél jobban fenyeget benneteket az eltömegesedés és az istentelenség, annál inkább váljék a család az emberesség

és a vallás mentsvárává. Az inség itt is oly erőket fog fakasztani, amelyek egyébként szunyadnának vagy kihasználatlanul maradnának.

Az 1959. dec. 1-i iskolatörvény révén az istentelen iskola számára csak nagyobb befolyásolási lehetőség nyílik gyermekeitek felé és a hitoktatás is újból veszélyben forog. Hozzájárul még az egész törvényen végigvonuló törekvés, hogy a szülők nevelési jogát korlátozzák. Ezért mint főpásztoraitok kötelességünknek tartottuk, hogy ez ellen a törvény ellen tiltakozzunk.

De e szövegünkben bizalomra intünk és felelőségekre figyelmeztetünk. Bízatok a család hordozó, formáló erejében. «Tengernyi víz sem tudja eloltani a szeretetet». (Én. 8,7).

Vigyázzatok arra, hogy a felnőttek és a gyermekek sokirányú igénybevétele által a család ne szakadjon szét és annál gondosabban használjátok fel azt a kevés időt, amelyet együtt tölthettek. A család ma a gyermekek számára a legjobb életiskola, és a hitnek is legjobb iskolája, és elsősorban ti, Szülők vagytok gyermekeitek felelős, pótolhatatlan hitoktatói. Ha pedig családokat valamelyik tagját már kikezde az istentelenség szelleme, akkor vegyétek körül türelmes, segítő szeretettel. Mi nem ringatjuk magunkat illúziókba, s jól tudjuk, mennyire veszélyeztetett, mennyire széthullóban van általában a család, — de még nagyobb a bizalmunk abban, hogy jelen inséges helyzetében meg fog erősödni családokat.

Ha így tekintünk a családra és tudjuk, milyen romboló befolyásnak van az kitéve környezetétől, fokozott kötelességünk, hogy egyházközsegeink bensőséges, családias légkört árasztanak magukból. Csak így tudnak majd támaszt és védelemet nyújtani mindenkinek: a családoknak, a küszködő fiatalságnak s különösen az egymagukban élőknek.

3. Tegyetek jót mindenkivel.

A mai ipari társadalomban az emberek egymás közti kapcsolata mindenütt veszélyben forog, de különösképpen ott, ahol az egyén súlyos világnézeti nyomásnak van kitéve. Ily körülmények között az emberek hűvös bizalmatlansággal mennek el egymás mellett. De épp az ily fagyos környezetben vágyódik az ember a megértő, biztató szó után és keresve keresi a jóságos testvéri kezét. Az a mi küldetésünk ebben a világban, hogy «Üdvözítő Istenünk jóságát és emberszeretét» jelenítsük meg (Tit. 3,4) és ezzel ajándékozzuk meg embertársainkat. Boldog, aki ezt felfogta: a legsivárabb hétköznapokon is meg fogja találni főadatát, amely teljesen kitölti.

Mutassátok meg ezt a szeretetet épp azoknak, akik tévedésükben elutasítják Istent. Szívük belül üres és megosztott, szomjazza a boldogságot és a szeretetet, akkor is, ha tán magabiztos és kemény beszédük. Ha Krisztus tanítványaiként a jó Pásztor szemével nézitek a környező világot, sok sebet fogtok gyógyíthatni, sok csüggedőt fogtok bátoríthatni és sok újtát vesztett embernek fogjátok megmutathatni a helyes utat. Világos dolog, hogy erre a nagy feladatra pusztán emberi erővel nem vállalkozhattok, hanem egyedül csak Isten szeretetében, amely «kiáradt szívünkbe a ránk árasztott Szentlélek által». (Róm. 5,5).

4. Szenteljétek meg hivatásbeli munkátokat.

A teljesértékű, pihenést nem ismerő munka korában élünk. Ismételten tapasztalhatjátok ezzel kapcsolatban, hogy ha bálványá, az emberi élet végső céljává teszik a munkát, akkor ez súlyos, nyomasztó igaként nehezedik az emberre. És ti a munkának épp ebbe a világába vagytok küldve Krisztus tanítványaiként.

Ti úgy dolgoztok mint Isten gyermekei. A munka számotokra magasztos valami: a Teremtő megbízása, hogy a világot alakítsátok, erőt kibontakoztassátok. De túl munkátokon az Istenben való megnyugvás vágya olthatatlanul él szivetekben. Ezért munkás hétköznapjaitokon rajta van a vasárnap bélyege és munkaasztalotok mellett is imádságos, istenszerető szivetekből merítitek az erőt.

De másrészt Ti testvéreitekért dolgoztok. A keresztyén ember számára a munka végeredményben mindig szolgálat a felebarátjával szemben; akár az egyénnel, akár a közösséggel szemben. Ti elsősorban családokért, gyermekeitekért dolgoztok. Ma sokat hallhatjátok a jelszót: «szocialistamódra dolgozni». A keresztyén ember a hit szemével nézve látja meg a munka szociális felelősségét, ezért lelkiismeretesen dolgozik és legjobb erejét fekteti bele munkájába.

Végül Ti úgy dolgoztok, mint a kereszthordozó Úr tanítványai. A munka terhe, amely olykor már-már oly nyomasztó, a keresztyén számára elviselhetővé válik, ha a megfeszített Úrral van bensőséges kapcsolatban, elsősorban azáltal, ha rendszeresen járul az áldozati oltárhoz. Ezért tud a hívő keresztyén belső örömmel dolgozni, és még azt a munkát is, amely bensőleg nem elégíti ki, áldozattá tudja avatni, amelyet testvéreiért, munkástársaiért ajánl fel.

Főpásztori szövegünket végül is Szent Pál egyetlen mondatában foglaljuk össze: «Méltóan éljétek ahhoz a hivatáshoz, amelynek részesei lettetek!» (Ef. 4,1) Az élet számunkra ebben a világban nem vak sors, ha gyakran még oly sanyarú is, hanem az Úr szerető hívása mindnyájunk felé.

Kedves Testvéreink! Azt a szót, amelyet most hozzátok intéztünk, oly szív sugallta amely jól ismeri éltetek terhét és veletek szenved alatta. De főpásztori tisztünk és atyai szeretetünk készített szövegre. És ne feledjétek: a közelgő szent bűnti időben naponta gondolunk majd áldozati oltárunknál nehéz helyzetetekre inségetekre és imádságunkkal köztetek leszünk.

+ + +

ÓDA AZ EGYHÁZHOZ

Anyánkat énekeljük,
Akinek kebléről le nem téphet semmi,
Akinek csókja fogadott a földön,
Akinek keblén akarunk elpihenni.

I.

Ó édes otthon!
Mindenkinek való!
Hány beteg árnyék oldalog körülted,
Minden félemler elkerülget,
De tárt karokkal lelkendez feléd
Minden, ami életre való.
A törpe torz, a darabban-maradt
Holtig keresi benned a helyét,
Aki épségnél horgasabbra nőtt,
Gerendáidba veri fejét.
Ám aki épp embernyi ember,
Azt két arkangyal vezeti feléd:
Emberöszön és emberértelem,
S zörgetni sem kell, mert a kegyelem
Feltárja előtte az otthon küszöbét.
Az otthonét,
Amelyben gyerekek gyönyörűség lenni,
Amelyért küzdeni férfinak érdemes,
Amelynek kebelén édes elpihenni.

II.

Anyánkat énekeljük,
A szomorú édesanyát,
Akinek szívét szüntelen
Hétszer-hét tör veri át.
Ó nézzétek a vérrel festett,
Tejtől és szeretettől áradó anyatestet,
Hogy omlik pirosan belőle
Ahol átjárja fiai töre,
Annyi eleven vérpatak!
Ó jaj, miattunk omlanak!
Ismeritek a töröket?
Evvél a törrel azok verik át,

Akik nem ismerik benne az édesanyát!
Ez a másik tör még elevenebbre szaggat:
Akik anyamelléről elszakadtak.
Amannak millió döfése:
A minden ember mindenszenvedése.
A betegség, a nyomor, az éhség
Elállítja nagy szíve pihegését.
Mikor az ember emberre támad,
Sikoltva szakad zuhogni vére
Az egyetlen anyának.
Mikor a milliók kenyéret kérnek,
És nincs kenyér,
Kataraktái lepik el a vérnek,
S égre kiált az anyavér.

De leggyötrőbb gyötrelmei,
Kétélű kardok, fűrészfogú török
(Darabokban szakad ki szíve tőlök!)

Az édes fiak vétkei.
Leghóhérai mi vagyunk:
Feltűzött lámpák, akik pislogunk,
Kik kenyér helyett kérő véreinknek,
Kövekkel irgalmaskodunk,
Magunk előtt kürtöltető imádkozók,
Mosdottkezű, mosdatlanszívű áldozók,
Mammont udvarló leviták,
Cézár-lakája Áronok,
Maguk-bálványa Mózesek:
Ó fogyhatatlan szent sebek!
Ó vérrel csorgó drága Test,
Titokzatos és isteni,
Mely végignyúlsz a téren és időn
Világ végezetéig vérzeni!

III.

Anyánkat énekeljük,
Az Isten Országának Asszonyát,
És az országot, mely bennünk vagyon,
A Krisztus vére csíráztatta Fát.
Énekeljük Szenteknek Egyességét:

Mert minden a miénk:
Ott fenn és idelent.
A nap alatt, a föld felett
Örökségünk a Nyugat és Kelet.

A földön vannak kunyhók és vannak paloták,
De mi vagyunk a Ház.
Vannak mecsetek és vannak pagodák
De mi vagyunk a Templom.
múlnak a multak a jövődők jönnek:
Mi vagyunk az időtlen Élet.
Vannak fehérek, feketék, együgyűek és bölcssek,
De mi vagyunk az Ember.
Forrásból iszik a folyó,
De a folyó célja a tenger.
Forrásnak felhő ad vizet,
De a felhőnek a tenger.
Folyó a földön sok csobog,
Itt is csapong, ott is csacsog:
De mi vagyunk a Tenger.
Jubileum van, világforduló.
A titokzatos kapcsok ereszkednek,
Az óceán színe alatt
Ismeretlen vulkánok berzenkednek,
Süllyedő kontinensek inganak.
De itt is, ott is fölfehérlenek
A mélyből már új koráll-szigetek:
A Tenger új életet ringat,
S a kibukkanó szirtek szűz fején
Már kelni látjuk ifjan és üdén
Oszlopainkat.
Üdvözlégy új emberiség!
Testvéri szívek köszönnek eléd.
Már bontja csorgó emlejét
A nagy Közös Édesanya,
Egyetlen anyja a jövődőségnek,
Akinek csókja emberré avat,
S aki felnyújtja csókra arcodat
Az Istenségnek.

† Sík Sándor

KEREKEKEN GURULÓ PLÉBÁNIA

A kanadai Montreal-ban, ott, ahol valamikor irokéz-indiánok bölényekre vadásztak, kb. 18.000 taxisoffőr él, 11.000 családdal, 44.000 gyermekkel. 80 százalék közülük katolikus. Életük nem könnyű; éjjel-nappal, ünnep és hétköznap, készen kell állniuk a szolgálatra. Vallási kötelességeiknek csak nehezen tehetnek eleget.

Jó öt évvel ezelőtt kezdte meg a lelki gondozásukat Aquin jezsuita atya. Természetesen maga is taxis lett; autója tetején egy világító fehér kereszt; van rajta több antenna, egy vészsziréna, mint a mentőautókon, bent egy rövidhullámú adó-vevő készülék. Mert kell, hogy mindig és mindenütt elérjék; hogy bármikor, bajban, szerencsétlenségben, gyorsan a hely színén lehessen.

Az atya „plébániáját”, mint a csiga a házát, mindenhová magával hordozza. Áll pedig ez egy kápolna-autóból, egy kis mozgó restiből, ruhát és élelmiszert szállító kocsiból, (mert a szegényeken gyorsan és helyben kell segíteni) végül a gördülő plébánia központi helyiségéből, irodájából. A nagy „plébániát” az atya egymaga képtelen gondozni; kilenc világi munkaeőr áll rendelkezésére. A négy koci kezdetben keresztül-kasul járta a várost, föltűnést keltve mindenütt. Így kereste össze híveit. A tapasztalat azonban azt mutatta, hogy célszerűbb egy helyen tovább időzni; így aztán az atya egy nagy park szélén ütötte föl sátorát. Szombatról vasárnapra virradó éjjel mindig legnagyobb az üzem: hat misét mondanak; a kápolnában egyszerre 60 személynek van hely. De kint a taxiból is lehet misét hallgatni: az oltár üvegfülkében van és a pap szavait hatalmas hangszórók közvetítik kifelé. A szentáldozást a kápolnában osztják ki, de jár a pap taxiról-taxira is és áldoztat. A mise alatt különben mindig a legnagyobb csend uralkodik. 17 közlekedési rendőr irányítja a motorizált „templomba-járók” forgalmát.

Kik jönnek ezekre a misékre? Minden hétvégén vagy ezer taxis, de közülük minden taxiban ül átlag három vendég: pincérek, omnibusz-vezetők, közszolgálati alkalmazottak, sokgyermekes családok tagjai, akiknek nincs pénzük dajkára, és még sokan mások, 1961-ben a szombatról vasárnapra és a parancsolt ünnepekre virradó éjjeleken 70 ezer járművet számláltak meg.

Hétköznapokon az atya hat órát tölt irodájában. Mindig állnak taxik a „plébánia” előtt és várnak, míg rájuk kerül a sor. Közben esetleg be-
mennek a „resti”-be, megisznak egy feketét vagy elfogyasztanak egy

szendvicset. 1961 utolsó négy hónapjában 3976-an keresték föl plébánosukat, hogy tőle tanácsot vagy segítséget kérjenek. Ezek közül mintegy ezren gyónással fejezték be a látogatást. A lelkigondozáshoz tartozik még a családlátogatás, kórházak és börtönök látogatása. Hol családi perpatvart kell elsimítani, hol anyagi támogatásra van szükség; amott az eltvelyedettnel kell jó útra vezetni.

A nagy mű pénz nélkül nem létezhetik. 1961-ben a kiadások túlhaladták a 113.000 dollárt. Ennek az összegnek kb. egyharmadát a taxisok fizették ki, a többit az egyházi és városi szervek és jótévedők adták össze.

Valóban modern apostoli munka! Az Egyház szeretetteljes munkája gyermekei érdekében. Ennek a munkának lelke Aquin atya, egykor Kanada egyik leghíresebb hockey-játékosa. Búcsút mondva a sportnak, életét Istennek és embertársai lelki üdvének szentelte.

B.

LOMBHULLATÓ UTASOK

– Még nem sietünk az álom országába – mondta a zöldes-lombú fa szomszédjának, aki már sárga ruhába öltözött.

A két fa különben úgy állt egymással szemben, mint ismerős asszonyok, ha találkoznak és beszédbe elegyednek.

A két fa-asszony ráért. Beszélgethettek, ácsoroghattak. Jobb dolguk ügysem akadt.

A nap közben mint az öreg, aranysubás pásztor a szép magyar mesékben, fölcihelődött és bárányait, a felhőket elterelgette az ég mezőin olyan messzire, hogy már sem felhő-nyájak, sem nap-pásztor nem volt látható. Még az ég kék legelője is mintha magasabbra emelkedett volna, sűrű, szürkés pára fölé.

Szemetelő esőfelhő terült ég és föld közé. Talán a kóbor viharok egyik farka csapott le ránk hirtelen? Szálas, szúrós eső kezdett esni és a sikongó szél úgy vágatott föl-le, mint valami tébolyult, aki nem tudja mit akar.

2

Ezt láttam, mikor esőköpenyben az ázott levelekkel elborított úton jártam. Miért lettem figyelmes a két beszédes fára? Valami lényeges, vagy legalább érdekes történik, ha ezek szóba elegyednek?

Ezt gondoltam, aztán gondolat nélkül mentem tovább. Lehullt, arany-sárga, lilaszínű, feketedő, eltaposott, lucsokba gázolt leveleken késő őszszel sétálni olyan, mint halottak napján a temetőben járni. A fák terebé-

lyes, duzzadó életüket ilyenkor apró kis koporsókba lehelik. Minden falevél egy kis elhalt életet rejt magában.

Milyen súlyosan hullanak a lombok a Kaszás Halál, a szél suhintására! A szél olyan, mint egy húsából kivetkezett, hideglehelleltű csontváz. Kaszája meg nem áll és hull alatta a fa ezer meg ezer kis, fakó koporsója a földre...

3

Most égdörgés rázta meg a levegőt. Halálos csend támadt. Még a Kaszás Szél is megdermedt és elejtette szerszámát. A beszélgető fák hangja is elakadt.

Hirtelenül villám szakított az égbe. A csattanó ostor mély sebeket ütött. A megostorozott élet némán hallgatott, mintha vállalta volna a büntetést bűneiért. Egyszerre semmivé váltunk az Erő és Igazság előtt. Csak gyengeségünk és büntületünk meghajlása létezett az elemek hatalma alatt.

4

Ám az elemek játékosak is. A villám-ostor nem sújtott újra. Az égbolt fájó hördülését, a mennydörgést sem hallottuk többé. Csak az őszenémető-éneke, az eső hullt kitartóan, elsiratón. A Kaszás Szél is pihenni tért és az én két fám mintha újra magához tért volna rémületéből.

– Igaza van szomszédasszony – mondta most a sárgahajú. Ugyancsak ideje készülődniük! Ez már a sorsunk! Én is lesóhajtom magamról száradó életem könnyeit, zörrenő leveleimet. Az álom országa vár hennünket, készülődjünk! Majd beszélgetünk megint tavasszal, a föltámadáskor!

5

Már tudom mit fogok mondani halottaimnak a novemberi temető-látogatáson. „Bizony, már ideje készülődniük nekünk is élőknek, hozzátok, kedves halottak! Száradó életünk léptei majd testünk burkába takaróznak és lehullanak a földre. De az örök élet országa vár bennünket, készülődjünk tehát!” Mint a fák, majd találkozunk tavasszal, a Föltámadáskor!

Cser László SJ

Először is köszönöm, hogy küldi a MPE-t. Sokat segít az a kis lap miszionárius életemben. Sajnos, rendünknek csak egy magyar tagja van és az én vagyok. 26 éve dolgozom a Rawalpindi-ben a klinikán. Segédgyógy-szerész vagyok, urdu és angol nyelven beszélek egész nap. Magyar szót ritkán hallok, de van itt egy magyar ferences nővér aki évente háromszor meglátogat. Kérem kedves Atyát, küldje imáit és áldását egypárszor erre felé. Szeretettel Krisztusban

Mária Bernadette nővér missziósorvos, Rawalpindi, Pakistan

AZ ANYAGELVÜSÉG VESZÉLYE AFRIKÁBAN

Leopoldville-ből írják: A materializmus olyan erővel tört Afrikára, hogy magasrangú egyházi férfiak szerint körülbelül még hat év, és az kerekedett felül. Az anyagelvűség mérgét pénzéhes üzletemberek hozták Afrikába: a szennysajtót, a vadnyugati és az erkölcstelen filmeket. A fölvilágosodás után vágyódó afrikai szívesen fogadta ezt, mert azt hitte, hogy ez a tükre a híres fehér ember életének, és megpróbálta azt a maga módján megvalósítani.

A Kongó-i missziós iskolából Európába kerülő tanulókat nagy csalódás éri. Otthon sok szépet hallottak a keresztény életről, a vallás szentjeiről és hőseiről, a jó keresztény családokról; és mit találnak a kereszténynek tartott Európában? Egy éppen nem mintaszerű kereszténységet. Észreveszik az ellentétet a keresztény tanítás és az élet között, és talán még arra is gondolnak, hogy az európai kereszténység nem azonos az afrikaival. Az iskolákban és az egyetemeken azt látják, hogy tanáraik néha alig törődnek a vallással, és azt tapasztalják, hogy fehér kollégákat igen nehezen lehet vallási beszélgetésre rávenni. Látják, hogy Európában jól lehet keresni, lehet kényelmesen élni anélkül, hogy templomba járna és az Isten parancsaihoz alkalmazkodna az ember.

A tanganyikai politikus Nyerere Londonból hazatérve így nyilatkozott egy hithirdető előtt: A tény, hogy Európa nem keresztény, a legtöbb afrikai tanulóra nézve nagyobb lelki megrázkódtatást jelent, mint a kommunizmus egyenes csábítása.

Afrikában sok „fejlődési segítséget” előkészítő bizottság utazgat. Ezek mindenfelé érdeklődnek, de ritkán azoknál, akik a legjobb tanácsadók lehetnének: a hithirdetőknél. Sőt az UN és az európai kormányok bizottságai is résztvesznek a missziók ilyen leértékelésében. Az afrikai jó megfigyelő és csodálkozhatik, hogy éppen ezek a fontos bizottságok nem vesznek tudomást a missziókról. Honnan ez a mellőzés? Talán nem nagy érdek fűzi őket ahhoz, hogy a valódi afrikai életet megismerjék. A számos bizottság sok tagja az utazást inkább szórakozásnak tekinti, mint szükséges helyzettanulmányozásnak. A jelentések aztán ferdén adják meg a helyzetképet. Hangzatos nagy szavakkal beszélnek a technikai segítségről, az élet színvonalának emeléséről, a sok pénzről, melyet közvetíteni akarnak –

de a vallásos hajlamú afrikai lelki szükségelteiről nem igen esik szó.

Az UNESCO is rosszul kezdte működését. Első titkára, Huxley, írja riportjában: Ha a nevelés a vallási terror ezeréves csapását megsemmisítette, sietnünk kell azt hasznosan pótolni, az erkölcsan elvei szerint, és a felelősségérzet és az egyéni fegyelmezés által. Egy UNESCO-bizottság fölkereste Ruanda-Urundiban a királyt és fölajánlotta neki, hogy épít három középiskolát, de azzal a föltétellel, hogy azoktól távoltartanak minden keresztény vallási befolyást. A király az ajánlatot a bizottságot megszegyenítő szavakkal utasította vissza: az ő népe keresztény, és maguk a még pogány törzsfőnökök is keresztény nevelést kívánnak.

Az UNESCO korábbi magatartásának megváltoztatása XXIII. János pápának is az érdeme. Egy nagy szervezet áll most mellette: Centre Cath. de Coordination aupres de l'UNESCO.

A régi liberális-szocialista belga kormány is keresztény-ellenes politikát űzött. Mindenképpen ki akart építeni egy iskolarendszert és ezt mentesíteni akarta a vallási befolyásoktól, bár ez többre került az államnak, mint amennyi támogatásra volt szükségük a missziós iskoláknak, amelyek támogatását leépítették. Az afrikai szülők azonban továbbra is a missziós iskolákba küldték gyermekeiket, és így az állam kénytelen volt iskoláit megnyitni a missziós tanerők előtt.

Amint nálunk a gyors technikai fejlődés hatása alatt az Istent és a szellemiséget félretolták, úgy történhetik ez most Afrikának még hátramaradotabb népével is. Ha még hozzá Európa saját bűneit is (a szennysajtót stb.) nagyban szállítja Afrikába, az afrikai is le fog csúszni az anyagelvétségbe. A „fejlődési segítségben” részt vevő államoknak le kellene inteniük a nagyon kétes európai „kultúrjavakkal” üzérkedőket. A nyugati materializmus éppúgy veszélyt jelent Afrikában, mint a kommunizmus.

(Kath. Miss, 1963. April.)

A 38. EUCHARISZTIKUS VILÁGKONGRESSZUS

Bombayban lesz 1964. nov. 28-tól dec. 6-ig. Gracias bíboros már fölálította a főtitkárságot, a központi irodát és a legfontosabb előkészítő helyi bizottságokat. Az előkészítés munkáiról rendszeresen beszámol a főegyházmegye hetilapjának melléklete: The Eucharistic Congress Bulletin. A díszteret már kiszemelték; a megtárgyalandó anyag gyűjtése is megkezdődött. Az európai és amerikai vendégek szállítására és elszállásolására nézve már megegyeztek egyes nemzetközi utazási irodákkal. Úgy tervezik, hogy Bombay kikötőjében néhány hajót úszó szállodává alakítanak át.

A műsor egyik fénypontja lesz az indiai vallásos zene- és táncbemutató. Az indiai keresztény élet ábrázolása is tervbe van véve. Mivel Bombayban éghajlatilag december a legkellemesebb hónap, arra számítanak, hogy a missziós országban lezajló világkongresszusra nagyobb számmal fognak jönni zárandokok a világ minden részéből.

(Kath. Miss. 1963. April.)

AZ EGYHÁZ HELYZETE FORMÓZA SZIGETÉN

1. Egyházi hierarchia

Formóza szigetén 7 egyházmegye van. A tápei érsekséget a pekingi érsek, mint apostoli adminisztrátor, Tien Tamás kardinális kormányozza. Most 73 éves. A vörös Kínából menekült Formózába sok más püspökkel együtt, akik a hét formóza egyházmegyét vagy mint püspökök kormányozzák, vagy mint esperesek állnak az esperesi kerületek élén. Pl. a hsiu-chu-i egyházmegye 4 esperese valamennyi püspök. A Szentszék apostoli internuntiusa Táipeiben Msgr. Joseph Caprio.

2. A Catholic Directory of Taiwan 1963-ban a következő adatokat hozza Formóza szigetéről:

Lakosság	10,648.699	Elemi iskola	5
Katolikus	220.500	Elemiiskolás tanuló	1.081
Pap	628	Ipari szakiskola	2
Segítőtestvér és skolasztikus	75	Ipari szakiskolás növendék	284
Apáca	549	Fiú középiskola	6
Hitjelölt	53.214	Fiú középiskolás növ.	3.265
Missziós állomás állandó pappal	309	Leány középiskola	7
Templom, kápolna	895	Leány középisk. növ.	3.522
Szeminárium	4	Felső leányiskola	1
Nagyszeminarista	15	Hallgató	406
Kisszeminarista	146	Óvoda	326
Katekéta -iskola	10	Diákothon	15
Férfi katekéta	765	Kórház	12
Női katekéta	478	Gyógyszertár (dispensaire)	109
		Temető	13

Feltűnő a 326 óvoda. Ha egy óvodára 100 kisgyermeket számítnak, megértjük az Egyház hatékony munkáját Formózában.

3. Katolikus egyetem. A Fu Yen egyetem Taipei-től délra 7 km-re Shihlin mezővárosban, a főút mellett épült. Két fakultást a világi papság

vezet, kettőt a jezsuiták, kettőt az SVD, egyet a Szentlélek-nővérek. Az egyetem igazgatója Msgr. Yüpin Pál nankingi érsek. Taipeiban a 20,000 egyetemi hallgató közül 1,500 a katolikus.

A Fu Yen egyetem mellett épül a formózái hét egyházmegye közös nagy-szemináriuma.

4. Népeesség.

1963 márc. 2-i állami statisztikai jelentés szerint Formóza lakossága 11,511,728. Az 1962 évi születési arányszám 32 ezrelék. Európában Magyarországon a legalacsonyabb 12 ezrelék. Indiában 43 ezrelék. Formózában a népsűrűség négyzetkilométerenkint 320.

5. Honkong

Az egész világ beszél Honkongról. A félmillió város a kínai menekültek óriási száma folytán 3,500,000-re emelkedett. 80 temploma és kápolnája van. Kiszeminarista 40, nagyszeminarista 18. A papok létszáma 350, az apácáké 650 (közülük 300 kínai). A honkongi egyházmegyében 190,000 katolikus él. 1950-ben 40,000 volt a létszám. Évenként 13,000, a felnőtt kereszteleés és kb. 6,000 a katolikus családokból származó gyermekek kereszteleése.

Németh József SJ, Taichung

MAGYARORSZÁGI SZENT ERZSÉBET FORMÓZÁN

A kis szent özvegy, a betegek, szegények, kitagadottak pártfogója, a hűséges feleség, mintaszerű édesanya, a magyar királyleány, akit Németország pátrónájának tisztel és a „die grösste deutsche Frau” és a „gloria Teutoniae” címekkel tisztel, elfoglalta Formózában is. Formózában is van a jótékony és irgalmas szeretet nagy szentjének egy kis kápolnája a Hsin-chu kerület Teipu-i plébánia területén Taping hegyi faluban.

A svájci származású P. Perrez Xav. Ferenc hsinchu-i misszionárius testvére nagyobb adományban részesítette öccsét még 1954-ben azzal a kikötéssel, hogy meghalt édesanyjuk emlékére, akinek Erzsébet volt a keresztneve, misszióterületén egy oltárt vagy egy kis kápolnát emeljen magyarországi Szent Erzsébet tiszteletére. Több évig csak kis szobra volt a teipui plébánia templomban. De most az ígéret megvalósult. P. Perrez barátja és rendtársa P. Sallé Róbert SJ óvodát és kápolnát épített az árpád-házi szent tiszteletére Taping faluban. Szegény hegyi lakosok, de népes családok élnek az egész községben. A szegények pártfogója, a mintaszerű családjánya vezesse el az igazi hitre a pogány lakosságot!

Németh József SJ, Formóza

HAZAI HELYZET

Az ugynevezett általános enyhüléssel kapcsolatban az Egyház helyzete lényegében nem változott.

AZ AMNESZTIA négy kivételével minden papot szabadlábra bocsátott. Némelyek közülük a szabadulás után rendőri felügyelet alatt állanak. A papi funkciók végzését illetőleg nem egyformán kezelték őket. Voltak, akik visszakérültek előző állomáshelyükre, voltak, akik bizonyos megszorításokkal máshol kaphattak alkalmazást, mások viszont egyáltalán nem kaptak beosztást.

Az amnesztiával kapcsolatban nem világos a működési engedélyüktől megfosztottak sorsa. Az a benyomás, hogy ők maradnak a régi megfosztottságukban. Továbbra is gyárban, vállalatoknál kell dolgozniuk. Az ő kikapcsolásuk csak súlyosbitja a magyarországi paphiányt. Erre jellemző, hogy némelyik egyháznegyében, pl. az egriben, néha egy papnak négy misét is kell mondania. A nagy paphiányt csak fokozza egyesek hítlensége. Az általános letargia és fásultság rájuk is ragad. Nem egy meginog. Egyik egyháznegyében két év alatt hat aposztázia volt. A gyenge anyagi bázis is kísértésbe viszi őket.

AZ ÁLLAMI EGYHÁZÜGYI MEGBIZOTTAK visszavonása az aulákból csak a helyzettel nem ismerősök előtt jelent enyhülést, mert kizárólag propaganda célzatú intézkedés. Megmaradt ugyanis az Állami Egyházügyi Hivatal, ahonnan a püspökök megkapják a direktívákat. Megmaradt a megyei székhelyeken a megyei tanács mellett működő egyházügyi főelőadó. A főelőadóknak a megyei pártbizottság és a politikai rendőrség ad utasításokat. Közvetlen főnöke az Egyházügyi Hivatal. A főelőadó kizárólag egyházi ügyekkel foglalkozik. Ellenőrzi, hogy a papság nem lépte-e túl az állam által meghúzott határvonalat. Ha valaki buzgón dolgozik, olyan kevés katolikus lelket számláló helyre küldik, hol minden erőlködése kudarcot vall. Leginkább figyelik a hitoktatás és az ifjúság körében kifejtett lelkipásztori tevékenységet. Ezt a jelszót adták ki: "A gyermek a szociális aranytartalék". A főelőadó időnkint a plébániákat is látogatja. Látszat szerint nem ellenőrzési céllal, de lényegében ez

a mozgató erő. Ilyenkor felkeresi a helyi tanácsokat, helyi pártbizottságokat és ott a pap működéséről, az egyház helyzetéről érdeklődik. Ha párt-szemponthól valami probléma adódik, a papokat kihallgatásra rendeli. A papi dispoziciókat is ő tárgyalja meg a püspöki hivatallal, és legtöbb esetben az állam kívánsága szerint alakulnak a dispoziciók. A negyedévenként tartandó békegyűléseket is ő mozgatja a háttérben.

A SZABADON BOCSÁJTOTT PÜSPÖKÖK megyéjük területére nem térhettek vissza. A két kinevezett püspök, Bellon Gellért és Winkler József felszentelése 1959 óta még most sem történhetett meg. Dr. Bárd János sem kerülhetett vissza székelyére, helyette ma is az államilag pártfogolt személy kormányoz. Endrei Mihály egri segédpüspök viszont elhagyhatta kényszerlakhelyét és Budapestre költözhetett. A bakácsi plébánián rendeztek be számára lakosztályt. Egykori beosztását azonban mint az esztergomi egyházmegye apostoli delegátusa, nem nyerte vissza.

A PAPI UTÁNPÓTLÁS csökkenő tendenciát mutat. A jelölteket a püspöki hivatal utján felülvizsgálja az Állami Egyházügyi Hivatal.

A PAPI BÉKEMOZGALOM igyekszik behatolni a szemináriumokba. A teológiai tanárok számára többször tartottak értekezleteket, ahol megnagyarázták nekik, hogyan kell a békemozgalom szellemében nevelni a kispapokat. A szemináriumok lelkivezetése legtöbb helyen a helyzettel megalkuvó emberek kezébe került. Budapesten, Szegeden, Esztergomban ferences, Győrben domonkos, Egerben és Hajdúdorogon egyházmegyei a spirituális. A kispapság szelleme még ecclesiastikusnak mondható. Ebben persze nagy része van a fiatalos forradalmi hajlamosságnak is. Tanulmányilag a nivó csökkent. Maga az alapvetés gyenge: komoly hitoktatás és sokszor minden latin alap nélkül kerülnek be a szemináriumba.

A FIATAL PAPOKNAK nincs elég terük képességeik és fiatalos lendületük kibontakoztatására. Ez bizonyos feszültséget okoz és sok más, nem-papi elfoglaltságra kínál alkalmat.

A HITELET ÁLTALÁNOSSÁGBAN. Vidékenként külön kell elbírálni a hitéletet. Az egységes katolikus területeken, pl. a Dunántúlon, nagyjában a régi keretekben mozog. Névadási ünnep, társadalmi temetés szinte ismeretlenek. Elsőáldozások, bémálások ma is nagy ünnepeknek számítanak és számban is kielégítőek.

A CSALÁDLÁTOGATÁS nehézségekbe ütközik mind a pap, mind a hívek részéről. A papnál vagy személyi adottsága nem nyújt elég bátorságot erre, vagy úgy érzi, hogy számláján már is túl sok van az állam előtt és ezért nem meri kockáztatni, vagy az állam egyszerűen rá is szól, hogy hagyja abba. A hívek részéről sokszor tapasztalható a félelem, hogy klerikálisnak bélyegzik, ha papi látogatót fogad és így nem is kívánják a látogatást. Így a pap számára a kántor, a harangozó meg a rokonság marad, akikkel gyakrabban érintkezhet.

Ministránsokat csak korlátozott számban tűr meg az állam.

A HITOKTATÁST az enyhülés szintén nem érintette. Továbbra is a régi nehézségeket gördítik a hitoktatás elé. Emiatt a régebben letartott hitoktatás nem tud újjáéledni. A helyenként még virágzó hitoktatás ellen ezen a nyáron is erős támadást indítottak. Így például a Dunántúl egyes megyéiben, ahol 90%-os hitoktatás folyt, a tanítók házról házra járva igyekeztek megfélemlíteni a szülőket azzal, hogy a gyermek bizonyítványa rosszabb lesz és további tanulása elé akadályok gördülnek, ha hittanra jár. Emiatt pl. az egyik dunántúli községben 90%-ról 60%-ra csökkent a hitoktatás. Természetesen ez még mindig örvendetes a protestáns vidékek 10, 5, vagy 0 százalékos beiratkozásával szemben. A hitoktatást az órák elrendezésével is próbálják nehezíteni. A régi szabály áll, hogy csak a tanítási idő után lehet csatlakozóan hittanórát tartani. Ilyenkor a gyermekek már egyébként is fáradtak. Az órák beosztása is alkalmas eszköz a hitoktatás sorvasztására. Például ha a gyermekek létszáma szerint heti nyolc órát adnak, akkor ezt több helyen csak négyszer két órával lehet megtartani. Pedagógiában jártas ember előtt világos, hogy így gyakorlatban heti négy óra marad és nem nyolc. A hittanórákat zavarják az úttörő, kisdobos gyűlések is, amelyek mind elsőbbséget nyernek a hitoktatással szemben.

A MAGYAR IFJUSÁGRA kettős súly nehezedik: az erős kommunista ráhatás és a mai korszellem. Az iskolában a KISZ (Kommunista Ifjúsági Szövetség) igyekszik birtokba venni az ifjúság lelkét, a korszellem pedig, amely a vasfüggönyön innen is megtalálható: csónadrág, csikófarku frizura alakjában, szintén nem áraszt jó szellemet. Mindezek ellenére, ha közelről megfigyeljük a magyar ifjúságot, nem mondható rossznak, sem züllöttnek, sem istentelennek. Igen jól lemérhető ez a jegyesoktatások alkalmával. Olyan sok jószándékot, odaadást, jóratörekvést látunk náluk, hogy ezt az ifjúságot nem megvetni és elítélni, hanem csak sajnálni lehet. Minél tovább mennek

bele a kommunizmusba, annál nagyobb szellemi ill. hitbeli éhség ébred bennük. A sok propaganda szinte megütaltatja velük az erőltetett materializmust, hiszen az ateizmus mindig import cikk volt magyar földön. A magyar természettől egészen elűző beállítottság ez, hiszen lelkesedő, romantikáért rajongó nép voltunk mindig. A pusztá marxista anyagelvűség soha ki nem elégíthet egyetlen igaz magyar szívet sem. Az ifjak két világ között élnek: szüleiik hagyományos világszemlélete és a hivatalosan propagált világszemlélet között. Az ifju mégis csak jobban hisz édesapjának, élesanyjának, mint a párttitkár propagandájának.

A TUDOMÁNYOSNAK MONDOTT MATERIALIZMUS hiányait könnyen és hamar észre lehet venni. Ennek érdekes tünete a biológia tanítása. A kommunista közoktatás igen sokat várt a biológia szűkekeretű tanításától és szinte főszköznek tekintette a valláselleni harcban. De a tapasztalat rálöbbsentette őket, hogy olyan fegyvert fognak, amely visszafelé süll el. Ezért a heti több óraszámából kettőre redukálták le a biológiát és törlték az érettségi tárgyak közül. Lepisanszkája asszony csalása, hogy élettelenből élet tud csinálni, csak még jobban megvilágítja ezt a ténynt.

Persze a fény mellett ott van az árnyék is. Idetartoznak a diák-leányanyák — ha nem is túl nagy számban — és a könnyelmű erkölcsi felfogás.

Nagyon szomorú az abortusok kérdése. A törvény, amely lehetővé teszi ezt, rengeteget árt a nemzetnek. Több háborus veszteséggel felér. Járásonként évente egy 1000-1200 létszámú községet kitevő magzatot gyilkolnak meg.

A KATOLIKUS SAJTÓ oly korlátolt számban jelenik meg, hogy az igényeknek csak csekély töredékét tudja kielégíteni. A Katolikus Szó, a békemozgalom lapja, mégsem kell a népnek. Csak néhány harcos békepap plébániáján látható árusítása. Évente meg szokott jelenni a Béke Naptár irányzatos cikkekkkel és képekkel. Mivel valami naptár kell a háznál, más híjján a szegény nép ezt kényszerül megvenni. De még ez sem fogy kellően, mert állandóan kínálják, propagálják.

ERDÉLYI HELYZET

Az erdélyi részben a paphiány még erősebb, mint az anyaországban. A kápláni állásokat már nem igen tudják betölteni. Nagyváradon már csak két kanonok van életben: Lestyán Endre (80 éves) és

Dr. Schiffert Béla (70 éven felül). Szatmáron szintén kihalóban vannak. Gyulafehérvár kivételével víkáriusok viszik az ügyeket.

Anyagi tekintetben erős ellenőrzés alatt állnak. Minden egyházi bevételt, stólát, perselypénzt állami számlára kell befizetni a hét első napján. Ha valaki elmulasztja, két-három nap múlva már kiszáll az állami Közeg. Az állami közeg nem egyszer kifogásolja a perselypénz mennyiségét. Kiadások, beruházások tekintetében is erős megszorítások vannak.

Az állami ellenőrzés a papság irányában más módozatu, mint Magyarországon. Itt járásokint van egyházi előadó.

A HITÉLET TEKINTETÉBEN a falvak megőrizték vallásosságukat. Érzik, mint Erdélyben mindig érezték, hogy a vallás a magyar-ság megőrzése is. A gyermekeket is igyekeznek így nevelni. A városokban a helyzet valamivel rosszabb.

Külön tétel a görögkatolikusok helyzete. A papok között vannak, akik beolvadtak az ortodoxiába. Vannak, akik polgári munkát végeznek és vannak, akik kifelé ortodoxnak vallják magukat, de befelé Róma-hűek és aszerint is járnak el. A hívek egy része latin templomba jár. Fizetést a papok az államtól kapnak. Nagyváradon a kanonoksor kertjét új házakkal építették be. Ennek ellenére az állam a székes-egyházat renováltatta, de csak külsőleg.

PAPI JUBILEUMOK

ARANYMISE

HAMVAS ENDRE csanádi püspök július 17-én reggel 9 órakor mutatta be aranymiséjét a szegedi fogadalmi templomban.

Esztergom közelében, Piskén született 1890 február 27-én a falukovácsának sokgyermekes házában. A gimnáziumot Esztergomban végezte. Azután a bécsi Pázmáneumba küldik teológiai tanulmányai végzésére. 1913-ban szerzi meg a doktorátust. Három évig Naszvadon káplán, majd hittanár a fővárosi Notre Dame de Sion zárdában. A huszas évek végén Esztergomba kerül. Spirituális lesz, majd primási titkár, irodaigazgató, protonotárius, majd budapesti általános érseki helytartó. 1944 március 3-án nevezi ki Róma csanádi püspöknek. Március 25-én szentelik püspökké.

Jelmondatát a Zsoltárok könyvéből vette: *“Servus tuus ego sum.”* Élete valóban istenszolgálat; teológus kora óta minden napját *Veni Sancte*-vel kezdi – amint egyik szemináriumi évnyitón mondotta. Tevékenysége túlnőtt egyházmegyéje területén. 1948-ban a betegeskedő kalocsai érseket segíti ki. 1950 nyarán, mint apostoli kormányzó, átvette a hatalmas esztergomi főegyházmegye kormányzását is. Egy-

szerre két egyházmegye súlyos feladata nehezedett vállaira. S az utóbbit úgy kellett viselnie, hogy saját egyházmegyéjének kára ne származzék belőle. Ez a két évi áldozatos munkát követelő feladat nem volt problémamentes. Az 1951-ben történő szegedi és kalocsai szeminárium egyesítésével a paptestvéri szeretet és egymás segítségének a vonalán igyekezett egymáshoz közelebb hozni a jövő papjait.

Mint egyházi író a hittankönyvek szerkesztésével tünt ki. Jó hittankönyvet nehéz írni. A sokszor eleminek látszó kérdések megválaszolására hosszas előtanulmányok szükségesek. Ezekre nem sajnálta sem az időt, sem a fáradságot és a hittudomány legújabb eredményeit dolgozta bele könyveibe. Ezeket a könyveket nemcsak iskolások, de felnőttek is haszonnal forgathatják. 1961-ben a püspökkari konferenciák elnökévé választják. Vállalta ezt a nehéz tisztséget is. Résztvett a II. vatikáni zsinat megnyitásán és első ülészakán. XXIII. János pápa igaz szeretettel fogadta. Magyarország iránti érdeklődésének és nagyrabecsülésének adta tanujelét a mostani Szentatya is, amikor koronázása után a harmadik napon módot talált az ebből az alkalomból Rómába érkező püspök fogadására.

KÁRPÁTI JÓZSEF ujfehértói esperesplébános június 30-án mutatta be aranymiséjét. Az aranymisén Szabó Imre püspök is résztvett.

TAKÁCS JÁNOS tb. esperes, ny. plébános az abdai plébánia templomban szintén június 30-án mutatta be aranymiséjét.

KUJÁNI FERENC apostoli protonotárius, a kalocsai főszékesegyház nagyprépostja, augusztus 15-én mutatta be aranymiséjét a főszékesegyházban. Az ünnepelt öt évig mint kormányzó vikárius generális vezette a főpásztor távollétében az egyházmegye ügyeit, bölcsen, sok jósággal és szeretettel. A Szentatya nevében Cicognani bíboros államtitkár megleghangu táviratot intézett a nagypréposthoz.

P. HORVÁTH L. PÉTER kegydíjas ferences atya július 7-én mutatta be aranymiséjét a bodajki kegytemplomban.

KEMENES ANTAL június 16-án mutatta be aranymiséjét a bakácsi-terei templomban. Kézvezetője és ünnepi szónoka Endrey Mihály püspök volt.

GYÉMÁNTMISE

FOLBA JÁNOS pápai prelátus június 24-én mutatta be gyémántmiséjét a budapesti terézvárosi plébánia templomban.

Az összeomlás után, amíg a tábori püspökség meg nem szűnt, ő volt a vezetője.

SCHEIRICH GY. Bonaventura, volt ferences tartományfőnök, június 27-én Pannonhalmán Szi káplonájában mutatta be gyémántmiséjét. Jelen voltak Kovács Sándor szombathelyi püspök és Legányi Norbert

hencés főapát is. Sepinszky Ágoston, a ferencesek római egyetemes főnöke melegen hangu levélben köszöntötte.

HORVÁTHI GÉZA pápai kamarás, ny. esperesplébános az abauji Gyagyvendégiben mutatta be gyémántmiséjét. Nyugdíjazása után költözött a kis abauji községbe, amely két egyházközségnek is filiája: a felsőgagyai római és a gadnai görögkatolikus plébániának. Egy évtizeden át gondozta az itteni híveket. A két egyházközségplébánosa segédkezett a gyémántmisén.

DR. ZÁGON JÓZSEF PÁPAI KITÜNTETÉSE

XXIII. János pápa halála utáni napokban futótűzként terjedt el a hír, előbb a római magyar papság körében, de hamarosan szerte a világon mindenfelé, amerre csak magyar papok veritékeznek az Úr napszámában, hogy a Szentatya betegágyán, közvetlenül a halálát megelőző napok valamelyikén Dr. Zágon József pápai prelátust, a római Pápai Magyar Egyházi Intézet régensét a Santa Maria Maggiore bazilika tb. kanonokává és ezzel "ad vitam" apostoli protonotáriussá nevezte ki. Mintha a haldokló pápa ezzel a gesztusával még egyszer meg akarta volna áldani a magyar népet, mintha még egyszer meg akarta volna mutatni gondoskodó, a magyar nép sorsa iránt aggódo atyai szeretetét és mintha még egy végső, biztató mosolyt szándékozott volna küldeni mindazok felé, akik életük, energiájuk, munkájuk legjavát áldozzák fel a magyarság és a kereszténység szolgálatában.

A Zágon prelátust ért kitüntetés jelkép. Ezt szeretnének előre bocsátani – az ő megnyugtatóra és kiengesztelésére. Mert tisztában vagyunk azzal, hogy a következő sorok nem nyerik meg a tetszését, még ha meg is elégszünk száraz tények és adatok felsorolásával. Erre viszont szükség van, bármennyire tiltakozzék is ellene az új apostoli protonotárius közismert szerénysége. Meg kell mondanunk, hogy aligha érhetett volna valakit megérdemeltebben a legfelső elismerés, mint Dr. Zágon József: és talán ugyancsak nem sokan vannak, akik nála kevésbé törekedtek volna utána.

Mert ez a kitüntetés ugyan jelkép, de nem csak az.

Sok magyarázkodás helyett hagyjuk beszélni a tényeket, adatokat és eseményeket.

Dr. Zágon József 1909-ben született. A bécsi Pázmáneum növendékeként végezte el a teológiát és szerezte meg a doktori kalapot. Pappászentelése után néhány esztendeig lelkipásztori beosztásban működött, de az akkori győri püspök, Breier István hamarosan az aulába hívta szolgálattételre. Utóda, Apor püspök, remek emberismeretével azonnal felfedezte a fiatal aulistában rejlő képességeket és előbb irodaigazgatójává, majd kanonokká nevezte ki.

A br. Apor Vilmos údalán töltött esztendők mély hatással voltak Dr. Zágon József-re: a vértanu püspöktől tanulta meg az egyházkormányzat minden csinját-binját, az emberekkel, még az u.n. "nehéz esetekkel" való bánásmódot is. Apor püspök vértanu halála után az új győri főpásztor, Papp Kálmán, irdaigazgatójára már minden kényes kérdés megoldásánál nyugodtan számíthatott. De alig 3 esztendei gyűmölcsoző együttműködés után a kormány beavatkozott. Zágon Józsefnek menekülnie kellett, mert Rákosi embereinek már kezében volt az elfogatási parancs.

Az osztrák határ átlépésével 1949-ben új korszak kezdődött az alig negyvenesztendős kanonok életében. A külföldön élő magyarok, főként a külföldi magyar papság helyzetének a tanulmányozása terveket érlelt meg benne. A Szentszék felfigyelt rá és a magyar püspöki kar jóváhagyásával XII. Pius pápa kinevezte a menekült magyarság apostoli vizitátorává. Ez történt 1950 nyarán.

Vizitátorságának 3 esztendeje alatt minden lehető elkövetett, hogy a külföldön élő magyar katolicizmust összefogja, lelkipásztori ellátását megszervezze: segítve, buzdítva, bátorítva járta be Európa országait, amerre csak magyarok elvetődtek. Megindította az első, világot átfogó katolikus magyar hetilapot, az "ÉLET"-et, nevéhez fűződik az új magyar szentírásfordítás, a "HOZSÁNNA" énekeskönyv és a "VASÁRNAPI MISEKÖNYV" kiadása. Vizitátori megbízatásának lejártá után a római Pápai Magyar Egyházi Intézet régense lett. Azóta is nagyrészt az ő gondja az Intézet fennmaradásához szükséges anyagi alap előteremtése. Régen s ségének 10 esztendeje alatt több mint 30 fiatal magyar papnak nyílt lehetősége arra, hogy Rómában tovább képezze magát. De gondot fordított a magyar papi utánpótlás biztosítására is: a jelentkező hivatásokat a római Collegium Germanico-Hungaricumba, az innsbrucki Canisianumba, vagy a bécsi Pázmáneumba irányította és biztosította a kispapok kiképzéséhez szükséges tartásdíjat. Az ő szakavatott irányítása mellett renoválták a Pázmáneumot, az egyetlen teljesen magyar szemináriumot.

A magyar lelkipásztori ellátás megszervezése főleg az 1956-os események után kapott újra égető aktualitást. Az 1956. szept. 15-én pápai preláttussá kinevezett Dr. Zágon József tekintélyét, minden erejét, diplomáciai készségét latbavetette, hogy az osztrák határon Ausztriába menekült százezrek ne maradjanak megfelelő lelki és anyagi segítség, fizikai és erkölcsi támogatás nélkül.

Ma is ő a külföldön élő magyarság lelkipásztori ellátásának a központi intézője. Mint a konzisztoriális kongregáció mellett működő "Consilium Supremum Emigrationis" tagja és ott a magyarság ügyeinek a képviselője, reá hárul a gondoskodás, hogy minden nagyobb magyar csoportnak legyen magyar papja. Csak az a megmondhatója,

mennyi fejtörést, utazást, megbeszélést, levelezést jelent ez, aki a közelében élt, sőt még talán az se.

Folytassuk? Beszéljünk arról a döntő szerepről, amelyet a Magyar Katolikus Tudományos és Művészeti Akadémia létrejöttével játszott? Említsük a konferenciákat és előadásokat, amelyeket tartott, a cikkeket, amelyeket írt? Vagy vázoljuk azokat a terveket, amelyek egy-egy magánbeszélgetés során véletlenül megcsillannak?

Úgy hisszük, nincs rá szükség. A magyar papság – és nem csak a külföldön élő – tudja, hogy ki és mi Dr. Zágon József. Talán senki kitüntetését nem fogadta olyan osztatlan örömmel, mint az övét. De ugyanígy: talán senki betegségének a híre nem aggasztotta annyira azokat, akik tudomást szereztek róla, mint az övét.

A "Magyar Papi Egység" olvasótáborá és szerkesztői hálála és őszinte szívből gratulálnak Dr. Zágon Józsefnek a magas kitüntetés alkalmával és kívánnak nemcsak teljes felépülést, hanem az isteni kegyelem bőséges áradását további munkájára.

F. M.

KÖNYVEK

Barankovics István: A KATOLIKUS HIT ÉS AZ EGYHÁZ HELYZETE MAGYARORSZÁGON. Hungarian Quarterly kiadása II. New York City, N. Y., 1963. 37 oldal. Ára 0.40 dollár. Öt vagy több példány rendelése esetén 0.30 dollár.

A szerző lényegesnek tartja, hogy bevezetőül tisztázza a vallás- és egyházüldözés fogalmát és a vallás magánügy kommunista értelmezését. Ebből a célból külön fejezetet szentel a vallás elleni harc lenini tanának. Ezután rátér a Kádár-kormány „új” egyházpolitikájának az ismertetésére. Kiemeli mindazt, amit a hivatalos nyilatkozatok elhallgatnak, hogy az állam megtagadja a vallásos állampolgároktól azokat az „emberi és állampolgári jogokat” (pl. szólás és sajtószabadság, gyülekezési, szervezkedési, pártalakítási jog stb.), amelyek nélkül fizikailag lehetetlen politikai harcot folytatniok a vallásszabadságnak és az Egyház jogainak a védelmében. Beszél az istenellenességről, papnevelésről, szerzetesekről, az iskolakeresésről, sajtóról, az Egyház anyagi helyzetéről és belső megrontásáról. Végül 14 pontban követeli az Egyház legsúlyosabb sérelmeinek az orvoslását.

(Lásd még a 80. lapon)

N. B.

NÉMETORSZÁGI PAPI ÉRTEKEZLET

Az értekezlet Msgr. Dr. ÁDÁM György főlelkész elnökletével Burg Feuersteinben 1963 június 18-án ült össze és június 20-án fejeződött be.

Msgr. KÖZI HORVÁTH József "Az Egyház otthon" címmel olvasta fel beszámolóját. A kitűnő helyzetismerettel és alapos körültekintéssel kidolgozott előadás után hosszantartó vita alakult ki, amelynek során számos kiegészítő részlet került nyilvánosságra. — Dr. ÁDÁM szükségesnek látja, hogy — főként nemzetközi sajtó vonalán — a sokszor teljesen hamis formában kezelt magyar helyzet helyes megvilágítása érdekében időszaki főlelkészi tájékoztatót adjon a lelkészek kezébe. A főlelkész bejelentését az értekezlet egyhangu örömmel fogadta.

A tárgysorozat következő pontjaként Dr. HARANGOZÓ Ferenc igazgató ismertette a Burg-Kastl-i magyar iskola jelenlegi helyzetét.

A katolikus értelmiségi munkáról és a Pax Romana kérdéséről P. MOREL Gyula SJ számolt be "Intellektüelek és a Pax Romana" címen.

A munkásifjúság helyzetéről Dr. HIERÓ István tartott előadást és felolvasta JÁKLI István ifjúsági gondozó beszámolóját is. Dr. ÁDÁM főlelkész bejelenti, hogy a német állam és a főlelkészség közös finanszírozásával munkásifjúsági gondozót állított be. Ez részben összekötő szervezet a hatóságok felé, részben a lelkészek munkáján könnyít.

KŐMIVES János a németországi magyar katolikusok központi sajtóorgánumának, a Pannonia Sacranak problémáiról beszél. Az értekezlet résztvevői hathatósabb közreműködésükkel a lap színvonalának az emelésére tesznek ígéretet.

"Zsinati benyomások" címen VARGHA Gábor válaszol fel személyes élményeit. Olyan részleteket világított meg, amelyeket a sajtó nem említett és amelyek inkább a papi szakértő szemének a meglátásai.

Az értekezlet második napjának a tárgysorozatát P. MOREL Gyula előadása vezette be: A magyar asszonyok és édesanyák az emigrációs munkában. Az asszonyok és nők emigrációs munkabeállításának a lehetőségeit fejtette ki. Felvetette egy asszonyszövetség létrehozásának a gondolatát. A szervezőmunkában és a női munka irányításában Dr. Joskay Katalin nővér szívesen segítséget nyújt.

KÖZI-HORVÁTH József "A nemzetgyűlés otthon" címen a magyar nép mai legsúlyosabb problémájával, a születés-korlátozás és magzatirtás kérdésével foglalkozott.

Dr. CSERJES Sándor az előző előadás témakörével szorosan összefüggő kérdés-komplexumot tárgyalt: a gyermekáldás problematikáját az új szociológiai, gyógyszer-tani fejlődés tükrében. Az előadást követő hozzászólások során felmerült az igény, hogy szakorvosok és szociológusok bekapcsolásával e kérdéssel tüzetesebben foglalkozzunk, hisz korunk egyik legbonyolultabb kérdéséről van szó. Az értekezlet résztvevői az előadók felkutatására és a témakör programba tűzésére a főszerkesztőt kéri meg.

Dr. ÁDÁM György főszerkesztő ismerteti még a Bécsben működő Caritas Internationalis magyar osztályát és utal arra, hogy gyakorlatban tanácsos minden otthoni kérést a fenti szervezeten keresztül lebonyolítani. Számos méltánytalan igény és túlzott kívánság tapasztalható s ezek kikapcsolásának egyetlen lehetősége az, hogy a fenti szerv központi kartoték útján ellenőrizze a kérdéseket és azok indokoltságát.

KÖNIGSTEINI KONGRESSZUS

A "KIRCHE IN NOT" kongresszus az idén aug. 2-6 között 13.-szor ülésezett a tanusi Königsteinben. 600 résztvevője 28 nemzetből toborzódott. Az előadások és megbeszélések központi témája volt: a Nyugat is hibás a kommunizmus terjedésében.

Dr. KINDERMANN apostoli protonotárius üdvözlő szavai után Dr. HANSSLER Bernát tartotta meg felrázó előadását "Unsere Mitschuld am Kommunismus" címen. Egy ellaposodott és lanyha kereszténység, amely már nem tud válaszolni az emberi lélek megváltásvágyára és azért bűnösen elősegíti a kommunizmust. — Délután Dr. STADTMÜLLER professzor a müncheni Osteuropa-Instituttól adott elő "Die Schuld unserer Väter" címen. — Este hagyományos Mária ünnep, amelyen P. MITNACHT Alfons mondott beszédet. A vásárnapot a bizánciszlav rítusú szentmise vezeti be, majd Dr. BOSL Károly egyetemi tanár tart ünnepi előadást Szent Ciril és Metódról 1100 év távlatából. Délután az egyes népcsoportok külön megbeszélést tartanak. Este Szentóra az üldözött Egyházért.

Hétfőn P. WERENFRIED van STRAATEN tartja meg nagyhatású előadását. A lelkünkbe sulykolja: "Sie erwarten unsere Liebe!" Beszéde első része komoly figyelmeztetés: ma sokan lebecsülik a kommunizmus veszélyét. Békemozgalmakkal kacérkodnak, sőt magukkal a farkasokkal is, akik megkísérlik, hogy juhok alakjában az Egyház aklába behatoljanak. Félelem és kispolgári kényelem az oka a kommunizmussal szemben való passzív magatartásnak. Olyan materializmusban élünk, amely semmi áldozatot nem hajlandó hozni... A koexistencia szószólói azt remélik, hogy ilyenféle magatartással nyugalmukat és jólétüket biztosíthatják. A lelkiismeretet természetesen megpróbálják elaltatni és ezért leicsinylik a kommunizmus veszélyeit. Ez az irány sok veszélyt rejt magában, hisz abból a reményből és téves föltevésből táplálkozik, hogy a kommunizmus célja és módszerei megváltoztak.

A tények ellenemondanak azoknak az állításoknak is, hogy a kommunizmus az Egyháznak szabadságot akar adni. Aki ezt állítja, az vagy téved vagy becsapja embertársait. A valóság az, hogy a hitoktatást lassan megszüntetik, a templomlátogatásokat mindig jobban ellenőrzik és a jó katolikusokat likvidálják. Az elmúlt évben egyedül a Szovjetunióban 1500 templomot zártak be. Mindig erősebb az ateista nevelés felé való kényszer. Az üldözés komolyságát nem az dönti el, hogy hány liter vét ömlik ki, hanem az, hogy szisztematikusan megfojtanak minden fontos egyházi szervezetet és teljesen ki akarnak irtani minden vallást.

P. Werenfried a zsinaton résztvett vasfüggőnyöngötti püspökökről is elmondta benyomását. Sokan közülük emberhez nem méltó nyomás alatt állanak. Ajkuk nem szólott ugyan, de hallgatásuk annál harsozóbban vádolt. Azt mondták nekem, jegyzi meg a Páter, hogy a mi hallgatásunk árulás lenne. Kértek, hogy az üldözött Egyház szenvedéseiről beszéljünk mindenütt. Az üldözött, kétségbeesett hívek nem értik, miért nem prédikáljuk a tetőkről, hogy mi az igazság a kommunizmussal szemben.

Van most olyan taktika is, hogy a pástort kímélik, de mégis ütik a nyáját. Egy szabadon engedett püspök még nem bizonyította a vallásszabadságnak. Lehetséges ugyan, hogy a kommunisták bizonyos okokból több engedékenységet mutatnak az Egyházzal szemben, de nagy felelőtlenség volna a kommunizmus 45 évi cselekedeteit elfelejteni és velük mint megbízható partnerrel tárgyalni. A Páter véleménye: "Mi nem vagyunk az ellen, hogy arra felhatalmazottak Moszkvával tárgyaljanak, de nem volna helyes, ha az ilyen tárgyalást az egyházüldözés agyonhallgatása készítené elő."

Megemlíti a Páter azt is, hogy a kommunisták a "PACEM IN TERRIS" enciklikát hogyan igyekeznek céljaik érdekében kiforgatni, azt úgy állítva be, hogy a kommunizmussal való összedolgozást akarja. Pedig ez nem magyarázható ki sem az enciklika hangjából, sem a szelleméből.

A továbbiakban vázolta ázsiai és délamerikai utját. Az emberiség 30%-a a világprodukciónak 80%-át kapja, az emberiség 70%-a csak a maradékot. Ázsiában mindenütt kimondhatatlan nyomort látott; Korea, Hongkong, India mind ezt a képet mutatja. Apánk vétke és a mi kényelmünk ennek az oka. Ha mi még most sem látjuk be, hogy minden nyomorgóban Krisztus kér, a mi szívtelenségünkből fakad majd az a bomba, amely megsemmisít minket. — Hasonló a nyomor Délamerikában is. Álompaloták mellett kiáltó nyomor. Egyedül az Egyház vette fel a harcot a nyomor enyhítésére.

MAGYAR MEGBESZÉLÉSEK

A magyar összefogétel P. NÉMET 3 éla SJ elnöklété alatt folyt le. A megbeszéléseken 14 pap és kb. 22 világi vett részt.

Minden lelkész beszámolt működési területéről. PFEIFFER Miklós prelátnak, mint Svájc főlelkésze, elmondta az ottani adottságokat.

Irígylésreméltó, ahogyan ott lelkészeink az Exsul Familia szellemében működni tudnak. Németországban is szépen megy a munka és a hatóságok is sok támogatást adnak. Az egyéni beszámolók közt különösen tetszést aratott NÉMETH Ernő, kufsteini lelkész jelentése:

”Különösebb nagyobb munkát nem végeztem, – mondotta – de próbáltam kihasználni az egyházi évnék és a magyar naptárnak az ünnepeit. Ha tartalmilag nem is volt új dolog, de kivitelezésben, módjában mostani életünkhöz alkalmaztam. A családlátogatás fontosságát nem kell hangsúlyoznom. A barakapostolok vagy utcamegbizottak is segítettek a munkában: értesítéseket visznek, alkalmi gyűjtéseket végeznek, szóval összekötő kapcsolatok. Említésre méltó gyermekeink karácsonya, Ez egybe van kötve gyermekeink és idős magyarjaink megajándékozásával. Az ehhez szükséges anyagiakat kívándorolt híveim és volt munkatársaim küldik. Különös kegyelettel ápolják sírjainkat. Sajnos, már 16 van belőlük. Egész évben ápolják a sírokat, de különösen halattak napjára díszítjük fel azokat és a sírok beszentelésénél minden magyar sírnál áll valaki, hogy sírjaink se legyenek árvák.”

A megbeszélések során szó került a Pannonia Sacráról, a Magyar Papi Egységről és az Ima-keresztshadjátról. A magyar gimnázium számára való gyűjtést is sürgettük. Dr. DEMEL Iván főleg pártfogók szerzését ajánlotta. Az a gondolat is felmerült, hogy a helyi lelkészek kérijenek meg egy buzgó férfit vagy nőt, aki egy-egy helyen vagy településen vállalja, hogy a havonként megajánlott apróbb adományokat összeszedi. Ezzel az iskola ügye és gondolata is állandóan felszínen mozogna.

Féltő aggodalommal esett szó az erdélyi magyarság különösen nehéz helyzetéről. Szóban és írásban tegyünk meg értük mindent azokon a fórumokon, amelyekre befolyásunk eljuthat.

MAGYAR PAPOK BOLDOG GIZELLA SÍRJÁNÁL

A passai magyar papi lelkigyakorlat¹ a boldog Gizella sírjánál tartott szentmisével fejeződött be. P. Békés Gellért mondta a szentmisét, szentbeszédet és az első magyar királyné sírjánál harminc magyar pap ajkáról felcsengett a magyar ének. Éreztük, hogy ennél a sírnál az idegenben is otthon vagyunk. Büjdosó magyar papok, itt egy pillanatra hazajöttünk. Az első magyar királyné imádságos keze simogatja meg a szenvedő magyar lelket és köti be a vérző magyar szívet. A sírra odahelyeztük a piros-fehér-zöldből font hatalmas koszorút. A nemzetiszínű szalagra ráíratuk: REGINA GISELLA, ORA PRO SACRA PANNONIA!

¹(A passai papi lelkigyakorlatra és papi értekezletre visszatérünk. Szerk.)

Ebben a kis magyar szentélyben két hatalmas könyvet találunk: a látogatók emlékkönyve. Érdemes belelapozni. Bőven találunk benne magyar neveket és magyar írást.

Olvassuk csak, mit ír a mi nehéz időnkben idezarándokolt egyszerű magyar.

"Ó boldog Gizella, első szent életű királynénk, könnyes szemmel térdelünk le ma sírod elé, a magyar történelem talán legszomorúbb idejében és könyörgünk Hozzád is édes hazánk feltámadásáért. Melegségért, szeretetért, otthonért. Kiáltó lelkiünk együtt vergődik a szenvedő hazával, együtt jajong a láncravert magyar reményekkel, együtt zokog a már fájdalomtól hangtalan magyar ajkakkal. Hallgasd meg milliók panaszát. Adj reményt, hősiesség kitaratást! Boldog Gizella és többi magyar szentjeink, könyörögjetek értünk! Legyetek szószólóink, közbenjáróink hazánkért, otthonunkért, a magyar feltámadásért!"

Másik lapon egy hazainduló csoport búcsúzik 1945-ben:

"Szent Királynénk, vedd oltalmadba azokat, akik hosszú hónapok után először indulnak haza és azokat is, akik még itt maradnak!"

Egyik tábori kórház lelkésze ezt a fohászt rója bele:

"Nagy Királynénk! Boldog Gizella! Földi maradványaid, hamvaid fölött végzett szentmisémmel kérek, égi otthonodból tekints le ránk, — szép hazánkból a gonoszság által kiűzött magyar gyermekeidre. Örömtelen szívünkbe önts vigaszt, gyűjtsd meg a remény mécsesét lelkiünkben, hogy minden fiad megtalálja az utat, amely otthonába vezet. A magyar róna, az Ólt, a Maros mind-mind várnak vissza. Szép hazánk vélelmében megsérült hős katonád idegen földön szétszórva feléd nyújtják imára kulcsolt kezüket. Nagy Királynénk, Boldog Gizella, vezess haza minket!"

Egy másik magyar így írja be a nemzet gyászát az emlékkönyvbe:

"Boldog Gizella, mélységes fájdalommal járulok sírod elé. Hazám, a Te országod, rabságban sínylődik. Otthonunk, gyermekeink, családunk mind-mind pusztulnak. Szent István országát széttiporják. Idegen hatalom uralkodik fölöttünk. Kérünk, Királynénk, Boldog Gizella, ne hagyj elveszni a mi szép hazánkat! Járj közbe Jézus Szent Szívénél, hogy szabadítson fel minket, törölje le könnyeinket, vegye le a keresztet a magyar nemzetről, amelyet annyiszor kellett hordoznunk évszázadokon keresztül. Igérjük igaz hittel, őszinte szeretettel: új magyarok leszünk. Testvérek leszünk Krisztus szellemében és hitében! Add vissza hazánkat, add vissza Erdélyországot! Ne engedd, hogy vándorok legyünk!"

Isten kedveltje, Boldog Gizella, légy a mi pártfogónk és vezesd vissza a bujdosó, könnyező, árva magyar honvédeket a családokkal együtt hazánkba! Szent István és Boldog Gizella, könyörögjetek értünk!"

A BUDAPESTI EUCHARISZTIKUS KONGRESSZUS JUBILEUMA

A budapesti Eucharisztikus Világkongresszus 25 éves jubileumát két nagyobb zarándoklat keretében ünnepelte meg az európai magyarság. Az egyik az ősi magyar kegyhelyen, Máriacellben volt a Fájdalmas Szűzanya ünnepén. A másik a szintén sok magyar vonatkozású emléket őrző Aachenben, pontosan a kongresszus évfordulóján.

AZ AACHENI MAGYAR ZARÁNDOKLAT

A belga-holland határ közelében fekvő város ősi dómja mellé szintén Nagy Lajos királyunk építtetett magyar kápolnát Szent László tiszteletére. Itt helyezték el a magyar szentek: Szent István, Szent Imre, Szent László és Szent Mór ereklyéit és a jubileum alkalmából a XIV. században készült gótikus ereklyetartóban kitették a templom oltárára. Nagy Lajos előtt már II. Endre követei is jártak itt, amikor a Thüringiába szakadt magyar királylányt, Erzsébetet látogatták meg. A későbbi századok folyamán szintén számos magyar kereste fel az aacheni Szűzanyát.

A jubileumi ünnepségeken, május 26-án, Németországból, Belgiumból, Hollandiából és Luxemburgból 1500 magyar vett részt. A megemlékezés fénypontja a népénekes püspöki szentmise volt a dóm melletti Szent Foilio templomban. Az ünnepi beszédet Ft. VARGA László SJ, belgiumi magyar főlelkész mondta.

Ritkán volt olyan szép hazánk, mint azon a tavaszon – mondotta. Májustól virágozott a mező és liget, de a szemek és arcok még szebbek voltak, mint a határ. Minden plébánia, üzem, hivatal, iskola lelki gyakorlattal készült a nagy napokra. Olyan gyönyörű volt akkor a népünk lelke, önbizalma, mert lángolt benne az isteni hit. Az éjjeli szentségimádás kezdetén tele volt férfival a városligeti tó kiszáritott medre, a roppant tömegben világított a gyóntatók karinge. Két angol néhány pillanatig nézte ezt a hídról és a látványtól térdre vágódtak, mintha parancsot kaptak volna a magasból. Akkor sugta oda Páter Bangh a Mihailovich prelátnak: Érdemes volt dolgozni Zsigám, hogy ezt a csodát megérjük.

Utána a főpapi szentmisét bemutató aacheni megyéspüspök, Johannes POLSCHNEIDER lépett a szószékre és mint ismerősöket üdvözölte a magyarokat, hiszen a császárváros már a XIII. században ismerete őket.

(Folytatás a 72. oldalról)

Most harminc magyar pap írta még bele nevét a síron fekvő könyvbe. Hiszszük, hogy az itt elfolyó Duna hullánai valahogy halkán, titokzatosan elviszik a magyar ének hangját a messze hazába. Megérik a magyar rónákon és a szentmise és a lelki gyakorlat kegyelméből, Boldog Gizella imáiból, otthon erő, vigasz, remény, kegyelem és kitartás fakad egészen az anyyira várt magyar feltámadásig!

Marosi László

Délután ünnepi gyűlés volt az egyetem dísztermében. Szónoka Msgr. Dr. ÁDÁM György, németországi főlelkész. Reszédében kiemelte, hogy ez a jubileum egyúttal hitvallás kereszténységünk és magyarságunk mellett, amit a hontalanság sok megpróbáltatása sem tudott kitérőlni a lelkünköből. A brüsszeli magyar vegyeskórus népdalokat énekelt igen nagy sikerrel. Refejezésül 180 diapozitív felvétel nyomán felelevenedtek a budapesti Eucharisztikus Világkongresszus kiemelkedő eseményei. Majd a Szent István jubileumi év körmeneteiről, a Szent Jóbbal az országot járó aranyvonatról készült színes film bemutatása következett.

A püspök nevében a karitászigazgatója, a város nevében a főpolgármester üdvözölte az ünneplő magyarságot és az idegen vendégeket. Dr. HIERO István, kölni magyar lelkész értékes előadást tartott az aacheni magyar zarándoklatok történetéről s a dóm magyar kincseiről.

A híres Kursaalban megtartott műsoros esten újra szerepelt a vegyeskórus, majd a brüsszeli, liegei és maastrichti táncsoport győnyörködtette művészi teljesítményével a közönséget.

AZ AUSZTRIAI MAGYAROK MARIAZELLI ZARÁNDOKLATA

Magyar szótól hangzott, magyar énektől zengett a magyar zászlódiszbe öltözött Mariazell két napon keresztül. Itt ünnepelte az Ausztriában élő magyarság a budapesti Eucharisztikus Világkongresszus 25. évfordulóját szeptember 14-15-én. Ausztria minden részéről 15 magyar lelkész vezetése alatt több mint 400 magyar zarándokolt el a "legnagyobb magyar kegyhelyre". Különös örömmel állapítottuk meg a több mint 100 burgenlandi magyar jelenlétét, különösen Felső- és Középpulyáról, valamint Felső- és Alsóóról. A németországi magyarságot a Burg-Kastl-i Magyar Reálgimnázium növendékei képviselték Ft. Dr. HARANGOZÓ Ferenc igazgató vezetésével.

Verőfényes, késő-őszi napsütésben robogott vonatunk és autóbusszunk a szélrőzsa minden irányából a világhíres kegyhely felé, az Erdélyre emlékeztető Stájer-Alpok között. Búcsújárásunkban, úgy látszik, még a természet is kedvét lelte, mert az egész idő alatt oly derűs volt az ég, amelyet az Úr Isten is csak jó kedvében teremthet.

Ünnepélyes bevonulásunkat a bazilikába a helyi lakosság és a számos idegen sokszor könnyekig megilletődött sora kísérte. A magyar emlékektől zsufolt bazilikában a bencés perjel fogadott bennünket megindult szavakkal német nyelven, majd Dr. HARANGOZÓ igazgató magyar nyelven üdvözölte a bucsujárókat. Megállapította, hogy mi "fordítva" jöttünk Mariazellbe: nyugatról és északról s annak a kívánságának adott kifejezést, hogy a hazai magyarság is megint mielőbb elzarándokolhasson az ősi magyar kegyhelyre.

A zarándoklat egyik csúcspontja kétségkívül a szombat esti gyertyás körmenet volt, élén az impozáns magyar csoporttal. Az égen tündöklő csillagok az utcákon kigyózó gyertyák fényével, a harangok zúgása a harsogó énekkel összeolvadt egy nagy, reményteljes isten-

dicséretben. A körmenetet a Kongresszusi Himnusz akkordjai zárták be. A templomi díjtatosság végeztével a németországi Magyar Reál-gimnázium táncsoportja magas színvonalú szabadtéri népdal- és néptánc bemutatóval örvendeztette meg a kb. 2000 jelenlévő zarándokot. *Mi magyarok büszkén, az idegenek meglepődve állapították meg, hogy milyen nagy fontosságú kulturszívet jelent nekünk Burg-Kastl. Ez az este sok ausztriai magyar számára valóságos reveláció volt: mi is nekünk ez a magyar gimnázium. Mindegyikünk érezte, hogy ilyesmit érdemes támogatni.*

A zarándoklat másik fő kiemelkedő pontja a vasárnapi asszisztenciás nagymise volt, amelyet a bazilika magyar gyóntatója, P. SÜMEGY Lóthár bencés atya celebrált. Az ünnepélyes szentbeszédet is ő tartotta. "25 év óta Magyarországon sok változás történt, de egy válami megmaradt: a magyar nép hűen kitartott az oltáriszentségi Úr és a Magyarok Nagyasszonya mellett!" – mondta a szónok. A magyar társadalomnak két legjobban veszélyben forgó osztálya, ifjúságunk és a magyar édesanyák – állapította meg a továbbiakban a szónok. "A fejszét a fa gyökerére tették, amikor intézményesen irtják a magyar anyák szíve alatt a magzatot."

Az istentisztelet végeztével ünnepi gyűlés keretében emlékeztünk meg a budapesti Eucharisztikus Világkongresszus lefolyásáról. Vitéz kisbarnaki FARKAS Ferenc tábornok, a kongresszus technikai főrendezője, (aki ezen érdemeiért a Pius rend kitüntetését kapta s XII. PIUS megkoronázása alkalmából Magyarországot képviselte a Vatikánban) tartotta az ünnepi beszédet s elevenítette föl lelki szemünk előtt századunk legimpozánsabb magyar megmozdulását. Az élmény frissességével ható s a teli szívvel merített megemlékezéseit a beszéde után vetített képekkel fűszerezte.

Dr. Balogh Vince

JOHANN GEORG CZURDA

(1908 - 1963)

Sokan hálásan gondolnak erre a meleg szívű, buzgó osztrák papra, aki egy ideig az Östpriesterhilfe ausztriai megbízottja volt. 1934-ben szentelték pappá. Négy év múlva, mikor Hitlerék bevonultak Auszriába, hazánkba jött és 1944-ig teljes erővel dolgozott bácskai németjeink lelki üdvén. Közben nyelvünket is megtanulta. Hazájába visszatérve először Tullnban káplánkodott, majd 1950-ben átvette a mauterri plébánia (Alsó Ausztria) vezetését. Nagy érdeme a "Werk heimatloser Priesterstudenten" alapítása is, amellyel mintegy 60 menekült ifjut segített a papi méltóság elérésére. Kiváló érdemei elismerése gyanánt püspöke a Geistlicher Rat címet adományozta neki.

Czurda atya már régóta betegeskedett. Betegszabadságát éppen egy tiroli kolostorban töltötte, mikor a halál hirtelenül, de nem váratlanul véget vetett áldásos földi életének.

HALOTTAINK

- Mihalovich Sándor kanonok, volt nyiregyházi plébános (71, 48)
Jakab Gyula ny. toszokberéni plébános (65, 40)
Percz Antal ny. vácegyházmegyei áldozópap (64)
Szabó János pápai prelátus, gyémántmisés áldozópap (85, 62)
Kassai Sándor szatmármegyei ny. lelkész (49)
Simény Ferenc volt rédicsei plébános (63, 35)
Hévey István ny. plébános (78)
Nyulász István ny. bönyi lelkész Zalaszentlászlón (54, 31)
Timár Gyula ny. esperes Székesfehérvárott (71)
Szombathelyi László, a budapesti Szent Mihály plébánia káplánja,
tragikus körülmények kezett elhúnyt
Magyar Károly püspöki tanácsos, a szegedi szeminárium volt spirituá-
lisa (53, 29)
Kolb Ede ny. kétújfalusi plébános (77, 44)
Jámbor László SJ gyémántmisés, Pannonhalmán (90, 73, 62)
Rassovszky Kálmán aranymisés piarista (80, 56)
Thúróczy Jenő váci egyházmegyes lelkész (59, 34)
Nagy Géza pápai kamarás c. prépost (72, 49)
Pálfi Lőrinc ny. bencés tanár (71, 46)
Lombos László OFM apostoli prefektus (76, 60, 53)
Szecskó Mihály ny. kelebiai esperesplébános a széherúti kórházban

+

ELHUNYT BÁCSKAI MAGYAR PAPOK

1949	Csizofsky István (65, 42)	1959	Kovács Imre (71, 46)
1951	Körmöczy Mátyás (48, 25)	1960	Kanyó Lajos (75, 51)
1954	Dr. Acél Gyula (78, 56)		Betran Ferenc (68, 46)
	Hegedűs Benjamin (72, 47)		Lantos János (52, 27)
1955	Hegyi László (62, 37)	1962	Péchy (81)
	Quotidián Lajos (67, 45)		Asikó OFM (82)
1957	Borsi Viktor (77, 55)		
1958	Dr. Korányi Elemér (70, 46)		

+

Elhúnyt paptestvéreinket foglaljuk mementóinkba!

MAGYAR KÁROLY

(1910 - 1963)

"Negyven évvel ezelőtt alkonyati csend volt itt az alsóvárosi kegytemplomban - írja le ő maga hivatása történetét - csak egy kisdíák tépelődött a Fekete Mária előtt. Szűzanyám, mit tegyek? Valóban hív az Úr? És én követhetem, - De, tudod, félelmem nem akarok lenni. Lesz-e erőm az igazi, Krisztus Szíve szerinti papsághoz?"

Forró lett a homlokom, lüktetett a halántékom, hevesen dobogott a szívem... Kérdés kérdést ért... Aztán csend lett. Vártam a választ. Imádkoztam. Hogy meddig, nem tudom. Beesteledett. Már csak a halványan megvilágított Fekete Mária képe látszott a sötét templomban. Nézem. Annyi biztatás, erő, kegyelem áradt most felém. És e pillanathban örökre eldőlt a hivatásom. Igen. Az Isten hív! Segít a Szűzanya!

Azután előállottam édesanyámnak a kéréssel... Uram, Te tudod, hogy mindkettlen sirtunk. Édesanyám csak annyit mondott: sokat imádkoztam, hogy legalább egy gyermekem Istennek szentelje az életét... És aztán elindultam... Csodálatosan rendezted Uram, ezt az utat léptem előtt: lehetőséget adott a tanulásra akkor, amikor a család a legnagyobb bajban volt. Bár csak sok édesanya imádkozná így! Amikor első évre bejöttem a szemináriumba, alig mertem remélni, hogy valaha ötödéves leszek! És lám, milyen gyorsan eltelt az idő! Itt a szentelés napja: Elfogadom, Uram, a hivatást. Soha meg nem másítható igennel és e végső döntésre esküvel kötelezem magam! Hívtál Uram! Követlek!"

MAGYAR Károly Szegeden született 1910 okt. 5-én. 1934 jun. 29-én szentelték pappá és első miséjét abban a kegytemplomban mutatta be, ahol hivatását kapta. Papi munkája állomáshelyei: Mezőkovácsháza, Szeged-Rókus, Érd a KALOT-főiskolán, rövid ideig táborilelkész is volt, Szeged-Királyhalom (Ásotthalom), 1943-tól pedig Szegeden hittanár, a tanoncotthon igazgatója. 1950-től 1962-ig P. HJNYA utódként a szegedi szeminárium lelkiigazgatója. 1963 jan. 1-től nyugdíjban volt, de egészen haláláig a szemináriumban lakott. Közben természetesen sokat volt a klinikán. Betegségét hősiiesen viselte. A végén már 30 kg-ra fogyott le. Halála előtt néhány héten át, mikor már nem lehetett magára hagyni, szentéletű egykori apácák tartózkodtak éjjel-nappal felváltva ágya mellett. Azok is hősiés áldozatot hoztak, mert közben még napi munkájukat is ellátták. Szeminárium lakásán halt meg 1963 aug. 11-én. Temetése az alsóvárosi templomban kezdődött, ahol praesente corpore a püspök ur szentmisét mondott és elvégezte a beszentelést. Dr. SZILAS József mondott beszédet. A templomból igen nagyszámu pap és a híveknek szinte beláthatatlan tömege kísérte az alsóvárosi temetőbe, ahol MERKSZ Elemér püspöki helynök végezte el a szertartást. A sírnál MERKSZ Elemér és VASS József bucsuztatták.

MAGYAR Károly spirituális az imádság embere volt. Minden nap hajnali négykor talpon volt, jobban mondva a kápolnában térdelt: elmélkedett, imádkozott. Így virrasztott a kispapok és a szeminárium felett. Csakugyan százszázalékosan követte mesterének, P. HUNYÁ-nak nyomdokait. "A legnagyobb apostoli tett: az Isten szeretetéről meggyőzni az embereket, hogy e szeretet erejében tudjanak élni." – Meghatóan írta évekkkel ezelőtt: "Lelkem elé rajzolódik halálom órája: ó, ha akkor szívem telve lenne e két szóval és annak jelentőségével: CREDO CARITATI! Hiszek a Szeretetben! Valami egészen fenséges dolog egész életet leélni ezzel a lelkülettel: CREDO CARITATI! Hiszek Isten szeretetében, amellyel teremtette a világot, kormányozza azt és megváltotta... Hiszek ebben a szeretetben, amellyel szenvedett és kiszenvedett, amellyel elküldte a Szentlelket, a Szeretet Lelkét... Hiszek a szeretetben, amely képes volt magát étellé és itallá tenni, hogy ényém lehessen és boldogítson..."

Hiszek abban a szeretetben, amely meghívott engem, amely vezet, amely sugalja consecratióimat, amely engem öőkre boldogítani akar!"

Sokszor tanította a maga határozott, kemény hangján, lángoló lélekkel: "Áldozattá lenni! Elégni tiszta lánggal Jézusért! Nem baj, ha a test pusztul is, csak a lélek éljen!" Sokszor imádkozta növendékei lelkébe P. HUNYA imáját: "Uram, szívesen felszállok Érted a kereszttől tára is. Szívesen leszek villámhárító, amely Isten haragjának a villámait levezeti. Szívesen veszem életem fohászául: Ne kímélj engem, Uram, hanem kíméld népedet, főleg azt, amely rám van bízva."

Az Isten elfogadta engesztelő - áldozat felajánlását. Évek óta kínos, alattomos betegség keresztyét hordozta. Hosszu hetekre nyult agóniája. Keserves szenvedéseit engesztelésül ajánlotta fel a papságért és a bűnösökért. Sokszor mondta: "A megváltásban nincs irgalom." Ha kérdezték tőle, fáj-e valami, a válasz az volt: "Nem baj, jól van." Halála előtt három nappal, aug. 7-én este ezt mondotta: "Hála a jó Istennek, elfogadta áldozatomat, felajánlásomat! A Szűzanya által adtam Jézus Szívének!"

Dr. SZILAS József beszéde végén így bucsuzott tőle: "Spirituálisunk! Kedves Karcsi Barátom! Haláloed előtt két nappal két kézzel ragadtad meg kezemet és azt suttogtad: Vezess, segíts, vezess! – Nézd, ide vezettelek a Fekete Mária kegytemplomába... Idehoztuk szenvedésgyőőrtö kihűlt testedet. Ide, ahol kaptad hivatásodat, ahol elrebegeted primiciádat, ahol elsuttogtad ezüstmisédet, már betegen... Ide vezettünk! Mi már innen nem tudunk tovább vezetni... Megkérjük, vezessen az örök boldogságba a Fekete Mária, a papok égi Anyja. Mi még itt maradunk és megrendült lélekkel imádkozunk érted.

A gyertya nemcsak csonkig égett, de itt a földön már ki is aludt. Kegyes Jézus! Gyujtsd meg Te lelkének az örök boldogság fényét! Amen!"

Marosi László

LOMBOS LÁSZLÓ OFM
apostoli prefektus
(1887 - 1963)

LOMBOS László 1887-ben született Topolyán, 1903-ban lépett be a ferences rendbe, 1910-ben szentelték pappá. Az első világháborúban tábori lelkész volt. Odahaza plébános- és házfőnökként működött. 1928-ban Amerikába megy, onnan 1931-ben Kinába kerül. 1933-ban lesz az önálló magyar ferences misszió vezetője. A Hunan tartományban fekvő Panking apostoli prefektusa lesz. Tíz éven át, 1948-ig, vezette a missziót. Azután hazatért Magyarországra. Az Országuti ferences templom egyik legbuzgóbb gyóntatója volt. A halála előtti estén még órákon át gyóntatott. Éjszaka rosszul lett, de tapintathó! csak reggel ötkor kopogtatott be a házfőnökhöz, hogy gyóntassa meg, mert ő úgy érzi, közel a halála. Életgyónást végzett, megáldozott, majd arra kérte előjáróját, hogy a konventmise után jöjjenek szobájába a testvérek, hogy jelen legyenek, amikor felveszi a szentkenetet. Erre azonban már nem került sor. Mire mise után bekopogtattak hozzá, halott volt. Kezében tartotta breviáriumát.

Marosi László

SCHALLER MÁTYÁS
(1897 - 1963)

A külföldön élő magyar bencések első halottja. Egy nyugat-magyarországi kis faluban született Nagymarton mellett. A soproni bencés gimnáziumból került Szent Benedek rendjébe, ahol a matematika- és fizikaszakból oklevelet szerzett. Tanárként Kőszegen, Pápán, Esztergomban és Sopronban működött. Közben rendi gazdasági hivatalokat látott el és jószágkormányzó is volt. Utolsó állomás helyén, Sopronban az általános iskola igazgatója lett. Az iskolák államosítása után elhagyta az országot. 10 évig Sauerbrunnban volt lelkész, az utolsó négy évben pedig szülőfalujában, Walbersdorfban. Egy hónappal nyugalomba vonulása után halt meg szívbénulásban. Temetésén hívei élén 30 pap- és rendtársa jelent meg. Az egyházi és világi hatóságok hat beszéddel bucsuztatták el.

Mint tanár nem tartozott a kesztyűs kezű matematikusok közé. Szigoruan, de igazságosan bánt növendékeivel és nagyon jól tanított. Pontossága, rendszeretete és a legkisebb részletekre kiterjedő gondossága miatt bíztak rá fontos anyagi hivatalokat. Irodavezetése mintaszerű volt. Darabos külseje és szokimondó természete melegszívű társaságbeli embert takart, aki mindenütt sok jóbarátot talált. Egész életében megmaradt, német anyanyelve ellenére, Nagymagyarország hírséges fiának. Példáját és emlékét őrizzük.

S. L.

Giovanni Arrighi: CHRISTUS UNTER DEN FERNSTEHENDEN. Seel-sorger-Verlag Herder, Wien, 1962. 228 oldal.

Annak a lelkipásztornak, akinek szívügye a hitetlenekkel való foglalkozás, hogy őket Krisztushoz közelebb vigye, érdemes ezt a könyvet nemcsak elolvasnia, hanem bizonyos részeket néhányszor át is elmélkednie.

A szerző domonkos páter, aki néhány társával északolaszországi üdülőhelyeken, előkelő szállodák nagytermeiben előadásokat tartott teológiai kérdésekről, amelyek a katolikus hitben nem jártasakat érdekelhették. A konferenciasorozat azzal kezdődött, hogy egy plébános felkérte a szerzőt, beszéljen a híveknek egyszer a spiritizmusról. A hallgatóság közt sok nyaraló és turista volt. A tárgykör kiterjedt természetesen a halottakkal való imakapcsolatunkra, a tisztítóhely kérdéseire is. A túlvilág megrázta a lelki bizonytalanságban leledzőket. Az előadó megállapíthatta, milyen nagy fokú a vallási tudatlanság, de ugyanakkor megtapasztalta azt is, hogy van bizonyos lelki éhség és fogékonyság még az anyagiakban elmerültekben is Isten és a lélek problémáinak a megértése iránt. Ezek magától értetődő dolgok. Azonban ami minket papokat közelről érint, az a mód és ügyesség, tudás és buzgóság, amely azt a sikert biztosította, hogy a teológiai előadásokon nemcsak nagyszámú közönség jelent mindig meg, hanem utána négy szemközti megbeszélések, megtérések és gyónások is következtek nem kis számban.

Erre az apostolkodásra nem minden pap alkalmas ebben a formában, mert a tehetségek különbözők és az előképzettség sincs meg mindig a kelendő fokban. Van aki nagyobb sikert érhet el más úton-módon, pl. családlátogatásokkal vagy négy szemközti beszélgetésekkel, írói működéssel.

A könyvnek különösen értékes részei azok, amelyek leírják, hogyan nyúl hozzá a szerző néhány témához, amelyek a hitetleneknek különösen nehézségeket okoznak és hogyan iparkodik problémáikat megoldani, így pl. beszél a lélek nyugtalanságáról, Krisztus istenségéről, a bűntudatról, az egyházzal, a férfi és nő egymáshoz való viszonyáról, a pokolról stb. Külön fejezetet szentel a hitetlenek ellenvetéseire való válaszáinak.

Ma, amikor a gyakorlati anyagelvűség annyi embert eltávolít a hittől, a papság nem tud soha eléggé elmélyedni azokban a módszerekben, amelyek egyrészt az egyéneknek megkönnyítik a hithez való visszatérést, másrészt pedig megváltoztatják a közéleti légkört, amely a környezet részéről eltávolítja a hit akadályait.

(Lásd még a 67. lapon)

Német Béla SJ

